वासिष्ठकाव्यकण्ठगणपतिमुनेः ग्रन्थमाला

vāsisthakāvyakanthaganapatimuneh granthamālā

COLLECTED WORKS OF

VASISHTHA KAVYAKANTHA GANAPATI MUNI

VOLUME THREE

स्तोत्रग्रन्थमाला – तृतीयः खण्डः stotragranthamālā – tṛtīyaḥ khaṇḍaḥ The Book of Adoration – Part Three

> Editor K. Natesan

Associate Editor Dr. Sampadananda Mishra Published by
V. S. Ramanan
President, Board of Trustees
Sri Ramanasramam
Thiruvannamalai
Tamil Nadu - 606603

Researched and Edited by
Kavyakantha Ganapati Muni Project
Guru Nayana and Maharshi: The Call and the Grace Trust
1, 8th cross, Tagore Nagar
Pondicherry - 605008

Copyright
Sri Ramanasramam
Thiruvannamalai
Tamil Nadu - 606603

First Edition: 2005

Price: Rs. 300.00

Printed in India by All India Press Kennedy Nagar Pondicherry - 605001

Publisher's Note

The current volume marks the end of $stotragrantham\bar{a}l\bar{a}$ of the Collected Works of Vasishtha Ganapati Muni. The Muni was, indeed, one of the greatest poets of the twentieth century. His contribution to the stotra literature in Sanskrit is beyond comparison.

In this volume the *stotras* dedicated to different gods are compiled together. The major works here are *śrīramaṇacatvāriṁśat* and *indrasahasranāma*. Another major section *gāamālā* has a number of *stotras* dedicated to different God-heads. The Roman transliteration of the entire text provided as a part of the volume is a great help for many readers who are not well acquainted with Devanagari script. To read and recite these beautiful *stotras* composed by the Muni, is, indeed, a joy, a happy experience.

We are happy to know that the work of editing the Collected Works of the Muni in twelve volumes has been progressing very well. So far ten volumes are ready and are going to be published by Sri Ramanasramam one after another. Hopefully, by another one year all the volumes will have been published. We ensure Sri K. Natesan, who has dedicated himself for the compilation and editing of all the works of the Muni, has Sri Bhagavan's blessings in abundant measure and will continue to be the inspiring force towards the publication of all the volumes.

We are sure that the third volume of *The Collected Works of Ganapati Muni* too, like the first and second volumes, will be equally useful and inspiring for the spiritual aspirants.

Sri Ramanasramam Thiruvannamalai 08. 03. 2005 Sri V.S. Ramanan

EDITORIAL

वन्दे श्रीरमणर्षेराचार्यस्य पदाब्जम् । यो मेऽदर्शयदीशं भान्तं ध्वान्तमतीत्य ॥*

vande śrīramaṇarṣerācāryasya padābjam yo me'darśayadīśaṁ bhāntaṁ dhvāntamatītya.

I bow down at the Lotus-Feet of Sage Sri Ramana, the great Teacher, who has shown me the Self-effulgent Supreme Lord beyond nescience.

ओङ्कारवदनं वन्द्यं कवीनामादिमं कविम् । वन्दे गणपतिं देवं नरवेषधरं गुरुम् ।।

onkāravadanam vandyam kavīnāmādimam kavim vande ganapatim devam naravesadharam gurum.

I bow to the adorable God Ganapati, Pranava-faced, the original Poet of poets, the Guru in human disguise.

वेदैर्बोधवते गिरां विलिसितैः सम्मोदमुद्रावते धीरैर्भारतसूरिभिर्बलवते पूर्वैः प्रतिष्ठावते । मन्त्रैः मित्रवते महर्षिचरणैः आचार्यलक्ष्मीवते काव्यैः कण्ठवते धिया धनवते कस्मैचिदस्मै नमः ॥

vedairbodhavate girām vilasitaiḥ sammodamudrāvate dhīrairbhāratasūribhirbalavate pūrvaiḥ pratiṣṭhāvate mantraiḥ mitravate maharṣicaranaiḥ ācāryalakshmīvate kāvyaih kanthavate dhiyā dhanavate kasmaicidasmai namah.

His wisdom is founded on the Vedas. With scintillating speech he is poised in Bliss. His strength has its foundation on the steadfast seers of this sacred land of Bharata.

^{*}The first verse here is by Ganapati Muni and the remaining three are by Sri Kapali Sastriar.

He stands firm by the realisations of the ancients. The mantras are his close companions. It is his good fortune to have the Maharshi as his guru. His voice reverberates with poetry. His intellect is his wealth. Salutations to him, the Ineffable.

देहेन दूरोऽपि हृदा न दूरः प्रीणाति यो नः स्मरणेन सिद्धः । कथं नृ चित्रं तदिदं च यस्मात् विराजसे त्वं हृदयासनस्थः ।।

dehena dūro'pi hṛdā na dūraḥ prīṇāti yo naḥ smaraṇena siddhaḥ kathaṁ nu citraṁ tadidaṁ ca yasmāt virājase tvaṁ hṛdayāsanasthaḥ.

Though physically not near to us, thou art close to our hearts. Thy presence is intense by the mere remembrance that makes us happy. No wonder for thou reignest shining in our hearts.

Bowing down to all my *gurus*, I am indeed very happy that I have been chosen as an instrument to carry out the most heart-fulfilling work of editing the Sanskrit writings of my beloved *guru*, Vasishtha Kavyakantha Ganapati Muni, most affectionately known as "Nayana" (as called by Bhagavan Sri Ramana Maharshi). I am very certain and also feel strongly that it is only the Divine grace and power of the Maharshi and Nayana that have guided me to undertake this work, whatever the outer circumstances might appear to be. Besides, I am also clear that it is the Divine Grace which has prepared me over many long years for this work. Therefore, with utmost humility, I would like to write these few lines as an editorial for the *Collected Works* of the Muni.

Vasishtha Ganapati Muni was a colossal figure of wisdom and *tapas*, and there is no doubt that he was the most prolific author of spiritual writings in Sanskrit in the 20th century. His writings reflected the depth and vastness echoing Vedic spirituality, encompassing varied topics, like verses of adoration to differ-

ent deities (in various metres), verses depicting the principles of existence, aphorisms on a vast array of subjects, prose writings such as commentaries, on $\bar{a}yurveda$, on astrology and even in the form of novel. However, most of his writings have not yet been published. The Muni, a genuine spiritual seeker who attained to great heights and depths of spiritual realisation and wrote extensively on various topics, was never concerned in the matter of the preservation and publication of his writings. Those close to the Muni knew that he would simply hand over many of his writings to his disciples and would not ask for the same again, and in the process many were slost. Nevertheless, the writings of the Muni were an outpouring of his *tapas*, the soul's seeking for the Eternal. Therefore, these are not only of great spiritual value but also immensely important from a socio-cultural viewpoint, and need to be preserved for ages to come.

I came to the lotus-feet of Sri Ramana Maharshi in the year 1922 through my first Sanskrit teacher, Sri Vasudeva Sastry. I met Ganapati Muni for the first time in 1926. Muni's son, Sri Mahadeva Sastry, was my Sanskrit teacher in the Municipal High School where I studied. The Muni used to come to the school and speak to us at length on various topics (under the auspices of the Sanskrit Association). It was at this time that the Muni initiated me into certain mantras. Out of my simplicity, once I asked him as to how to master the Sanskrit language. His reply was immediate, direct and simple. He advised me to read and write all his works again and again, leaving the rest to the Grace. His advice became a mantra, which has primarily governed the rest of my life till date. I started collecting all his works and have been reading and writing them again and again. Although these efforts eventually took me over completely, I feel it was really the grace of Bhagavan Ramana which worked within me. Soon I began this noble work. Bhagavan noticed it with a watchful eye. He would

sometimes ask me if I had a specific writing. He would often ask for my notes, see them and even make copies in different languages. I consider myself blessed, as there were occasions when Bhagavan Ramana himself would write some of the verses of the Muni (which I did not have in my collections) in my note-book in his own hand-writing. (The facsimile of a few of these are published at the end of the editorial for the delight of the readers.)

Most of my collections of the Muni's writings have come from the late Sri D.S. Viswamitra of Sirsi in North Karnataka, who had collected these from Sri Mahadeva Sastry, son of the Muni. I had made several trips to Sirsi, enjoyed the most gratifying hospitality of this family for months, when I used to sit and copy the works. I was also happy that I could provide some of the originals and other works of the Muni which Sri Viswamitra did not possess. I have also collected many other writings of the Muni from some of his disciples like T.K. Sundaresa Iyer, Viswanatha Swamy, Raju Sastry, Vasudeva Sastry, Appu Sastry and Pasupathy Sastry. As mentioned earlier, some of the writings I received from the gracious hands of my beloved *guru* Sri Ramana Maharshi himself.

One could write volumes on the Muni's style and diction. My aim here is not to attempt anything on this point. The Muni, being an *aṣṭāvadhānī*, could write simultaneously on many topics during a given period of time. Depending upon his inspiration, before completing one work, he would start another. He would sometimes revise and rewrite the same topic several times.

In my effort towards editing these writings of the Muni, I have taken a simple approach. I have classified these into different volumes such as adoration, aphorisms, commentaries, etc. The arrangement of these writings in a particular order, appearing in a specific volume, follows either the nature of the work or its academic importance. The arrangement does not reflect chronology

as the dates of many writings are not available. For the sake of the totality of presentation, I have included several of revised versions and incomplete writings of the Muni.

I understand the need for an English transliteration and translation, which most readers look forward to. But for the time being, I have decided to compile the *Collected Works* of the Muni concentrating on the original Sanskrit texts with only the Roman transliteration. However, I feel that the translation of the work will take its own time, as it is well understood that the translation of any spiritual writing is not an easy task.

Dr. Sampadananda Mishra of the Sri Aurobindo Society, Pondicherry, a promising Sanskrit scholar in his own right, has helped me in editing and organising these *Collected Works*. It is my great pleasure to say that Dr. Mishra has been devoting a considrable amount of time with great responsibility of editing the *Collected Works* of the Muni. He has not only prepared the Shloka Indices for first, second and the third volumes but also has taken the responsibility of checking the correctness of the Sanskrit texts for all the volumes and preparing the Roman transliteration. For the second volume he has contributed an editorial in Sanskrit under the title *vāsiṣṭhagaṇapatimuneḥ sāhityam* which highlights the scholarship of the Muni and the poetic beauty of his diferent writings. I have immense pleasure in having Dr. Sampadananda Mishra as the Associate Editor of the *Collected Works* of the Muni.

This volume begins with a *stuti* titled as *śrīramaṇa-catvāriṁśat*. This *stuti* has forty verses in the praise of Bhagavan Sri Ramana Maharshi. The verses of this *stuti* were composed by the Muni in different times and were arranged in this form by the Bhagavan himself. For a clear understanding of the facts related to this *stuti* I have provided here a special note on the genesis of *śrīramaṇa-catvāriṁśat*. In this volume except *ambikāgītam* and

renukāgītam appearing under gītamālā, all other stotras are dedicated to different Gods only. The stotras dedicated to different goddesses representing several aspects of the Divine Mother are given in the first and second volumes. So, in a way, this volume has all the stotras dedicated to the different Gods. The Introduction to the Contents of Volume Three provides short notes on each stotra appearing in this volume.

I sincerely pray for the grace of Bhagavan Sri Ramana Maharshi and Ganapati Muni, so that the work is completed with perfection and in time. It is with a great sense of humility and love that I dedicate this editorial work to Sri Ramana Maharshi and Ganapati Muni, my *gurus*, and to Sri M. P. Pandit of Sri Aurobindo Ashram, Pondicherry, who always appreciated my efforts in preserving the *guru's* writings.

Sri Ramanasramam Thiruvannamalai 08.03.2005 K. Natesan

ACKNOWLEDGMENTS

The sacred work of editing and publishing the *Collected Works* of Kavyakantha Ganapati Muni would not have been possible without the Grace of Bhagavan Sri Ramana Maharshi and Nayana. I have also felt the Grace and blessings of Sri Aurobindo and The Mother in taking up this work. Inwardly, I have been constantly guided by the Grace of these great spiritual personalities. I have also received concrete help from Sri Kapali Sastriar and Sri M.P. Pandit. My heart melts with gratitude to these great souls, who have been my constant guiding spirit.

Divine help works through human instruments. Many noble people, friends and others have been a source of constant encouragement and I have drunk the spirit of courage and enthusiasm offered by them. Among these include Sri V. S. Ramanan, President, Board of Trustees, Sri Ramanasramam, Thiruvannamalai; Sri Vamadeva Shastri (David Frawley), Director, American Institute of Vedic Studies, U.S.A.; Dennis Hartel, Sri Arunachala Ashram, U.S.A.; Sri S. Shankara Narayanan, a well-known disciple of Sri Kapali Sastriar; Sri Alan Jacobs and his wife, Jane Adams of Sri Ramana Foundation, London; Sri J.G.K. Murthy, Chennai; Sri A. R. Natarajan, Sri Ramana Maharshi Center for Learning, Bangalore; Sri J. Jayaraman, Sri Ramanasramam and the late Sri G.L. Kantham, Guntur.

This work would not have been possible but for the caring and loving touch of Sri D.S. Viswamitra and his wife, Srimati Kamakshi, daughter, Srimati Indrani, and sons, Sri Divaspati and Sri Brahmanaspati of Sirsi (North Karnataka). I can only say that it has been possible to bring out the *Collected Works* of the Muni only because of this family, who, as trustees have preserved these for posterity. I am grateful to the entire family for their loving support.

All the photographs of Bhagavan Sri Ramana Maharshi and Ganapati Muni are, copyright of Sri Ramanasramam, Thiruvannamalai. I am grateful to Sri V. S. Ramanan, President, Board of Trustees, for allowing me to print the photographs in this *Collected Works*. Sri A. R. Natarajan, Bangalore, and Dennis Hartel, U.S.A. have also helped me in getting some photographs. I thank them for their support. Madam Jane Adams is the artist who has drawn the beautiful pencil sketches of the Muni. I am thankful to her and Alan Jacobs of Sri Ramana Foundation, London, for permitting me to publish these in the *Collected Works*.

The publication of the book from handwritten manuscripts through the use of computer was a new experience for me. Typing, proof readings, page formatting, planning the entire layout were possible due to the sincere efforts of Dr. Sampadananda Mishra and his wife, Prashanti. I cannot imagine publishing the *Collected Works* without their help. I sincerely feel that they were specially chosen and brought into contact with me by the unseen hands of Grace for the completion of this work. Dr. Sampadananda Mishra is a budding Sanskrit scholar in his own right and he has helped me immensely in organising and editing the *Collected Works*. I am, indeed, very happy to have him as the Associate Editor of the *Collected Works* of the Muni. I am very grateful to him and his wife for all their help and support. I bless and wish them all the very best.

I am grateful to Mr. Rand Hicks of Integral Knowledge Study Centre, Pensacola, and Mr. Dennis Hartel of Arunachala Ashrama, New York, USA, for their helpful suggestions.

A few copies of the second Volume of the Collected Works of the Muni were sanctified by offering at the lotus feet of Bhagavan Sri Ramana Maharshi at Sri Ramanasramam, Tiruvannamalai, in the Shivaratri ceremony on 8 March 2005. A formal release of the Volume was made in a simple ceremony on 9 March 2005 at Ramanasramam. I am grateful to all those who

were present on this occasion. I am thankful to Sri V.S. Ramanan, President, Sri Ramanasramam, for organising the function. The first copy of the book was recieved by me from the hands of Swami Ramananda Saraswati.

I am greatful to Mr. Christopher Quilkey, Editor, *The Mountain Path*, published by the Ramanasramam, for making an announcement in *The Mountain Path* for seeking financial contributions towards the publication of *The Collected Works* of the Muni. In response to this several well-wishers have contributed generously to the *Kavyakantha Ganapati Muni Project*, Pondicherry. I am indebted to all of them for their support and encouragement.

I must express my deep gratitude to the Trustees of Sri Gitagovinda Pratisthanam, Pondicherry, for their constant support to us in the undertaking of this project.

Sri Saphal of the All India Press, Pondicherry, has taken special interest in printing this Volume. I feel indebted to him for bringing out the book in a beautiful way in a short time.

Finally nothing would have been possible without the help of my family members. My wife, Smt. Gnanambal, who is not with me physically at this stage, has done a lot of personal sacrifice. She helped me to carry on with the Muni's work by taking the family load on herself. She was an ardent devotee of Bhagavan and Nayana. I can feel her happiness and satisfaction and continual encouragement from a different plane even now. My children and their families have supported me constantly during this work.

I bow down again to the Grace which made me its instrument in carrying out this work.

Sri Ramanasramam Thiruvannamalai 08. 03. 2005 K. Natesan

KAVYAKANTHA GANAPATI MUNI An Introduction To His Life And Works

Vasishtha Kavyakantha Ganapati Muni (1878-1936) belongs to the rare race of intellectual and spiritual giants who crowded into the narrow corridors of the last quarter of 19th and first four decades of the 20th century to endow life, letters and all endevours with meaning, purpose and altitude. He was a valiant soldier in the cause of Truth and Divinity. For communing with the Divine, certainly he was well-endowed, gifted as he was with marvellous powers of mind, intellect and soul. Even highly learned people of our time wonder at his indubitable versatile genius, keenness of perception and understanding of our modern problems, though he had never been to school all his life. His powers of intellect and intuition had solved and untied many mystic knots. His wide scholarship and studies in religious lore harmonized in him all religions and schools of philosophy. He was a master of metaphysics and his gift transported him into regions whence he could see the entire manifestation. In fact, he belonged to the order of the Rig Vedic seers who were gods among men.

The Muni's life story is sweet and all-absorbing and has been beautifully rendered in the famous biography *Vāsiṣṭha Vaibhavam* by his foremost disciple, Sri Kapali Sastriar. Ganapati Muni was born in Kalavarayi near Bobbili in Andhra Pradesh on 17th November1878. He belonged to a family of Sri Vidya initiates (in *vāsiṣṭha gotram*), which had actually migrated from a village near Kumbakonam in Tamil Nadu in the late 16th or early 17th century (later the family was well-known as the "Ayyalasomayajulu" family). His parents, Narasimha Sastry and Narasamamba, had three sons, Ganapati being the middle one.

•

Nearly a year before his birth, on the holy day of *rathasaptamī*, his mother had been to the famous sūrya (Sun) temple at Arasavalli (near Srikakulam in Andhra Pradesh) to offer her prayers and worship. She stayed overnight in the temple after the traditional worship to the Lord. In the next early morning she had a dream in which a beautiful woman with golden divine radiance emerged from the corridors of the temple, approached her with a shining pot of fire and giving it in her hands vanished. To her utter astonishment, the moment the fire pitcher came into contact with her, it entered her womb and assumed the form of a child. Soon after her return to home from Arasavalli, she showed signs of pregnancy. She believed that her child was a divine gift of God agni (fire). While she was waiting to deliver the child, her husband, Narasimha Sastry, had gone to the holy city of Kashi (Benares in Uttar Pradesh) in November 1878, where he also had a unique experience. When he was performing tapas in the dhundiganapati temple (near Visweswara Ghat) he had the vision of a little child emanating from the Deity and coming near him. After these wonderful experiences by both parents, Ganapati was born in the parental home of his mother on 17th November 1878. The father appropriately named his second son Ganapati, rooted in his conviction that the child was an emanation of God Ganapati himself. It may be noted that the Vedic deity agni (Fire) is none other than *ganapati* described in the *purānas* and worshipped in the tantras. Ganapati himself was conscious of his divinity. He has expressed this in his most famous poem *Umāsahasram* and has said that he was born as an amsa (portion) of God Ganapati. He has also expressed his conviction about the identity between him and God Ganapati, the guiding spirit of his corporeal existence, in his work *Herambopasthānam* (Glory of Ganapati).

Ganapati was educated entirely at home. His father, Narasimha Sastry, like his ancestors, was an expert and wellversed in mantra śāstra, astrology and āyurveda. With this traditional family background, proficiency in these subjects came naturally to Ganapati. When he was only 10 years old, he was able to prepare the *pañcāngam* (almanac). He finished studying the classical Sanskrit poems and then devoted himself to the study of grammar and poetics. At the same time he delved deep into the writings of Vyasa and Valmiki. Again and again he read the Mahabharata. His horizon widened and his intellect mellowed with an ever-deepening perception. Like the ancient Rishis, Ganapati wanted to experience immense strength and power by the practice of tapasyā through mantra japa and meditation. Although married at an early age to Srimati Vishalakshi, he started visiting one sacred place after another for his tapas when he was 18 years old. He used to stay in one place for a few days or even months. In one such visit to Bhubaneswar (in Orissa, where the famous "Lingaraj" temple of Lord Siva is located), during his tapas, Ganapati had a vision, in which Goddess lalitāmbikā (bhubaneśvarī) appeared before him, offering divine nectar. As Ganapati tasted this heavenly nectar, the Goddess watched him with a sweet smile, full of grace. From then onwards, the sweetness of the nectar became an integral part of him. After this incident, Ganapati's intellect developed a rare sharpness and he attained complete mastery over poetry. Indeed, the literary work composed after this incident is endowed with a distinct sweetness and grace.

When Ganapati was staying in Kashi, he came to know that an assembly of scholars $(harisabh\bar{a})$ would be held in the famous city of Nabadwipa in Bengal. On the advice of his friends he got a letter of introduction and went to Nabadwipa. There he excelled in all the difficult tests that he was put to with an effortless ease that stunned his examiners, who unanimously conferred the title $k\bar{a}vyakantha$ (one who has poetry in his throat – voice of

poetry) on him forthwith. He was only 22 years old then (details are in Volume 11).

Ganapati repaired to the south of the country in his 25th year. From Kanchipuram he came to Arunachala (Thiruvannamalai) in 1903 to perform tapas. He visited twice Sri Brahmana Swamy (who was later named as Bhagavan Sri Ramana Maharshi by Kavyakantha himself) before he accepted a teacher's job at Vellore in 1904. Later in 1907, he resigned his job at Vellore and returned to Arunachala. It was at this stage that he sought and gained the grace of Sri Brahmana Swamy (Bhagavan Sri Ramana Maharshi). An intellectual and spiritual giant who had high achievements to his credit and a host of followers as well, Kavyakantha still felt that his life's purpose was not fulfilled. He remembered Brahmana Swamy whom he had met earlier and approached him for his grace and gain inner realization, peace and true import of tapas that he still lacked. On 18.11.1907 Kavyakantha approached Brahmana Swamy, who was staying in the Virupaksha cave, and prostrating himself at his feet said in a trembling voice: "All that has to be read I have read, even Vedanta Sastra I have fully understood. I have performed japa and puja to my heart's content. Yet I have not up to this time understood what tapas is. Hence have I sought refuge at thy feet, pray enlighten me about the nature of tapas." For quite sometime Brahmana Swamy gazed silently at Kavyakantha. He broke his 11 years of long silence and spoke gently, "If one watches where his notion of "I" springs, the mind will be absorbed into that. That is tapas. If a mantra is repeated and attention is directed to the source where the mantra sound is produced, the mind will be absorbed in that. That is tapas." The scholarpoet was filled with joy to have found his guru, and announced that the *upadeśa* (teaching) was original, and that Brahmana Swamy was indeed a maharshi and should be called so thereafter. He gave the full name Bhagavan Sri Ramana Maharshi to Brahmana Swamy, whose original name was Venkataraman. Thus, the meeting was of profound significance not only for Kavyakantha but also for the world at large, which could learn from such a high authority about the real stature of Bhagavan Sri Ramana Maharshi, the Silent Sage of Arunachala. Following this momentous meeting, Ganapati composed his great devotional poem, *Umāsahasram*, a thousand verses in praise of Umā, the Divine Mother, as a part of his *tapas* in gratitude to the great Goddess for having given him the Maharshi as his Guru (Master). This work is the magnum opus of Sri Vasishtha Ganapati Muni.

The Muni had the unique experience of kapālabheda. In the summer of 1922 at the Mango cave of the Arunachala hills, the Muni had several yogic experiences, arising from deeper parts of his being and invading his physical consciousness (resulting in great physical pain). During this, he visited his Master and told him of his inner and physical experience. His most compassionate Master, Sri Maharshi, comforted him by placing his lotus hands on his head. On the very night, he had the experience of the culmination of kundalinī sādhanā, resulting in the most unique experience of kapālabheda. His cranium was broken into two parts; a distinct sound caused by the breaking arose from the passage, which joins the two holes of the ears. A line of smoke going out of the head was perceived there. The Muni later spoke to his disciples about this yogic experience and that this has been mentioned in the sixth chapter of the taittīriyopanisad, quoting vyapohya śirsakapāle bhūrityagnau prati tisthati ("having separated the two parts of the cranium, he stands established in Fire as $Bh\bar{u}h$, the earth element") and mentioned several great effects of the power of yoga experienced at this time with their secrets. It is usually believed that the physical effects of this great experience are such that the body cannot sustain long following this event.

However, in his case, with the strength of his own $tapasy\bar{a}$ and the Grace of his most compassionate Master, he lived for fourteen long years (although he had to observe certain physical restrictions, such as that he could not shave his head nor could put his bare feet on the ground) after this experience. This event speaks volumes on the extraordinary nature of his $tapasy\bar{a}$ and the fact that he was perhaps the greatest Master of tantra born on this earth. In fact, the final revision of his $magnum\ opus\ Um\bar{a}$ -sahasram after this experience, remains, testimony not only to his supreme mastery over the tantras but also his ability to find the reconciliation and concordance between the Vedic, Upanishadic and the Tantric schools of thoughts. The tapaalabheda experience also reconfirms the conviction that he was the direct tapaa (portion) of the Vedic deity tapaa (who resides as the power of tapaalabalan in the tapaalabalan of human beings).

The poet seer Kavyakantha Ganapati Muni met Sri Aurobindo on 15th August 1928. He stayed at the Sri Aurobindo Ashram for about a fortnight. During this stay at the Ashram, the Muni meditated with The Mother a few times. After one such meditation, The Mother expressed that the Muni was a real yogi who could plunge into great depths the moment he started meditation and that she had not so far found any person abiding in Her spiritual consciousness as Ganapati Muni did. Further, at the instance of Sri Kapali and Sri S. Doriswamy Iyer, the Muni translated some portions of Sri Aurobindo's The Mother (*mātṛtattvaprakāśikā*) in chaste Sanskrit verses with some notes. On reading the Muni's translation, Sri Aurobindo seems to have very generously observed, "It far excels the original." It is also worth mentioning that the Muni presented to Sri Aurobindo the last and final version of his Umāsaharam (written in his own handwriting after his experience of kapālabeheda) with specific notes on each chapter before his meeting in 1928.

It is more than six decades since the great Kavyakantha Ganapati Muni passed away in 1936. He was a great *tapasvī*, whose one aim in life was the restoration of Bhārata Mātā (Mother India) to her ancient greatness. Unlike others who aim at liberation for themselves, this great soul believed that he must obtain the grace of God not for himself but for the nation and through it for the betterment of the world. Towards that consummation he had done penance since his early years and this, too, very rigorously during the last years of his life.

The Vedic seers were by no means recluses from the affairs of the world. In fact, these Vedic seers made themselves the superior vehicle through which the divine forces of heaven played for the welfare of humanity. To become one such perfect instrument in the hands of the Maha Shakti was the goal towards which Ganapati worked and dedicated his entire life. Although the Muni was a giant personality, he was very humble in his day-to-day life. This can be proved by two incidents in his divine life. The Muni and his beloved disciple, Daivarata, did tapas in Padaivedu near Vellore in the year 1917. As a result of the *tapas*, certain Mantras were revealed to his disciple Daivarata. Ganapati Muni, the guru, recorded the Mantras as they came down from the lips of Daivarata, his disciple. He even wrote a commentary on the Mantras, as Sankara did for his disciple, Hastamalaka. There is yet another incident to which I would like to draw the attention of the readers. The Muni was verily a fountain of love and affection for his pupils and followers far and near. This did not deter the guru and śisya from having a difference of opinion at times. The Muni blessed Sri Kapali Sastriar and permitted him to follow Sri Aurobindo.

A scholar poet, Sri Vasishta Ganapati Muni has many spiritual and other writings in Sanskrit to his credit. *Umāsahasram*, *gītamālā*, *ramaṇagītā*, *ramaṇacatvārimśat* and *saddarśanam* are a few titles well-known among his disciples and others. But

very little is known about his other numerous Sanskrit writings, covering a wide variety of topics: praises and prayers to various deities (stotras), poetic compositions (kāvyas), philosophy (darśana), logic (nyāyaśāstra), medical science (āyurveda), astrology and astronomy (jyotiṣaśāstra), commentaries (bhāṣya), novel (ākhyāyikā), letters (patrāṇi) and other research works. His versatility can also be judged from his writings sāmrajyanibandhanam (a proposed constitution for India) and lālibhāṣopadeśa (a new language for the Indian people). He was spontaneous in composing all these either in verse form (ślokas) or in the form of aphorisms (sūtras) or prose form (gadya). Nevertheless, all these were the result of his tapas, an outpouring of his soul in seeking or gratitude to the Divine.

Of his stotrakāvyas, umāsahasram, indrānisaptaśati, pracndacanditrisatī and gītamālā are meant for those longing for a great spiritual realisation. The indrasahashranāma is a composition of thousand names of *indra* culled from the *Rigveda*, which are strung into a garland of one hundred and eight verses. The ramanacatvārimsat (40 verses in praise of Bhagavan Sri Ramana Maharshi) is chanted daily both at the Sri Ramana Ashramam and in innumerable homes of the devotees of Sri Ramana Maharshi. The Muni had an unique ability of rendering philosophical thoughts in the form of poetry (ślokas), and his writings viśvamīmāmsā, ramanagītā, saddarśanam and tattvaghantāśatakam remain in testimony to this. Ramanagītā is in the form of recordings of questions put forth by disciples and the answers given by the Maharshi and is one of the most cherished writings of the Muni. His saddarśanam is the Sanskrit rendering of Sri Maharshi's Tamil writing, ulladu narpadu (Forty Verses on Reality) on which his beloved and learned disciple, Sri T.V. Kapali Sastriar, has written a faithful commentary in Sanskrit. This reflects the spirit of Sri Maharshi's original teachings.

Of his vast and variety of *sūtra* writings, it would be difficult to single out any one as more meritorious than the others. Daśamahāvidyāsūtram (the ten cosmic powers of the Divine Mother as described in the tantras) is an outstanding composition, in which the Muni has described the ten cosmic aspects of the Divine Mother and their significance. Here he has also brought out the association of these ten cosmic aspects of the Mother described in the Tantra with the corresponding Vedic deities. Thereby, not only he has been able to bring forth a link between the Vedas, Upanishads and Tantras, but also has been successful in dispelling several wrong conceptions on the significance of these deities. These compositions reflect Muni's great powers of Yogic perception. The way in which he has expounded the different deities such as kālī, tārā, sundarī, bhuvaneśvarī, pracandacandī, etc., and correlates them to the Vedantic concepts has once for all removed all antagonisms and has bridged the so-called gulf between the Vedantic and Tantric schools of philosophy. Rājayogasārasūtra is a short and concise exposition of the Upanishadic methods of the inner quest. Caturvyūhasūtra is a revelation of the cosmic divinities wherein he has expounded the four important emanations of the Vedic deity Indra (ākāśa, kāla, vidyut and sūrya). Jaiminīyatarkavārtikam is his own interpretation of the sūtras of Jaimini, where he has advocated that the Vedas are indeed pauruseyam (of human origin). Further, in this he has given his own interpretation of the mīmāmsā philosophy, placing it on a higher pedestal in relation to Vedanta. His śabdapramānacarcā also discusses the origin of Vedas. Pañcajanacarcā and vivāhadharmasūtram are related to social aspects. In the former one the practice of "untouchability" is condemned with the authority of śāstras. In the latter he deals with marriage as a sacrament. His other sutra writings also include cikitsānuśāsanam (āyurveda) and gaṇaka-kaṇthābharaṇam (astronomy) as well

as sāmrājya-nibhandhanam (a proposed constitution for India).

The prose writings of Vasishtha Ganapati Muni too are extensive and these include: commentaries on several texts including Vedas and Upanishads; study on the different characters of the great epic poem *Mahābhārata*; letters to Sri Ramana Maharshi, The Mother of the Sri Aurobindo Ashram, and others.

His commentaries on Rigvedic mantras and the *īśopaniṣad*, though brief, are revealing and illumining. The Muni has given his own original spiritual interpretation of the mantras, and he was highly critical of the ritualistic interpretation of Rigvedic mantras by Sayana. His commentary on the *īśopaniṣad* is original and is in the light of the teachings of Sri Ramana Maharshi. His *bhārata-caritramīmāmsā* is unique as it establishes a link between some of the important characters of the *mahābhārata* and those mentioned in the Vedic texts. *ramaṇagītā*, *saddarśana* and the commentary on the *upadeśasāram* (thirty verses written by Sri Ramana Maharshi in Sanskrit), are most popular writings of the Muni which reveal the greatness of the teachings of Sri Ramana Maharshi.

His novel, $p\bar{u}rn\bar{a}$, in Sanskrit, though unfinished, is unique in many ways. The style and diction that the Muni used here make it an unparalleled novel of his time. It not only depicts the ability of the Muni to write beautifully and spontaneously in Sanskrit prose, but it also records his power of expressing the feelings of the heart and not just the logic of the mind.

In the letters of the Muni to Sri Maharshi and The Mother of the Sri Aurobindo Ashram, one can find the art of letter-writing in Sanskrit. Through these letters he was able to express lucidly his deepest aspirations, concepts and thoughts.

However, it is difficult to summarise the thoughts, perceptions and literary ability of the Muni. The Muni, indeed, was a versatile genius and can be compared with Kalidasa and Shankara

in poetic renderings, with Vyasa in *sūtra* writings and with Patanjali, Shabara and Shankara in writing commentaries. The writings of the Muni are not just some products of literary activities but are the records of his unique Yogic experiences and subtle visions and will be a guiding spirit and lamp for the centuries to come.

Sri Ramanasramam Thiruvannamalai K. Natesan

INTRODUCTION TO THE CONTENTS OF VOLUME THREE

Kavyakantha Ganapati Muni was a poet par excellence. Poetry was not something mentally conceived and produced, but something that arose as a spontaneous fountain from his inner consciousness, from the greater depths of his being. He took to literary activities as a part of his *tapas*, and very aptly he used his poetic ability by composing beautiful *stotras* or devotional lyrics. His contribution to *stotra* literature in Sanskrit is incredible and unparalleled.

This volume is the last part of *stotragranthamālā* of the Muni. The first *stotra* in this volume is dedicated to Bhagavan Ramana Maharshi, and is titled as *śrīramaṇacatvārimśat*. The Muni says here that it is Maharshi who having removed the darkness has made it possible for him to see the all-effulgent Lord. There are forty two verses in this *stotra* composed in nine different metres. Through the power of his devotion and poetic ability, the Muni has made the stotra worth reciting as a daily prayer to Bhagavan Ramana Maharshi. (A detailed note on this *stotra* is given in this volume under the title *A Note on śrīramaṇacatvārimśat*)

In the second *stotra* Lord Shiva has been praised in hundred verses. Therefore, the *stotra* has been titled as *ŝīvaśatakam*. The hundred verses are divided into ten groups, each containing ten verses written in a particular metre. Each section is named after the metre used therein.

The third *stotra*, $\hat{si}$ vastavar $\bar{aj}a$ has seventy two verses written in four different metres of $g\bar{a}yatr\bar{\iota}$ variety. So the *stotra* is evenly divided into four sections, each containing eighteen verses.

In a very simple language the Muni has praised Lord Shiva, and finally, prays him to increase the strength of intelligence so then he can work for the protection of his Motherland.

The fourth *stotra* is titled as *sīvasaptati*. In seven verses composed in *anuṣṭup* metre, the Muni has collected seventy names of Lord Shiva from the Vedas.

The fifth *stotra*, entitled *indrasahasranāma*, is a unique composition where the Muni has culled thousand names of Indra from the Rigveda and put them in the form of a powerful *stotra*. This has been mentioned by the Muni himself in the concluding verses of this *stotra* where he says:

इदं सहस्रमिन्द्रस्य नाम्नां परमपावनम् । ऋग्वेदतो गणपतिः सङगृह्य विनिबद्धवान् ।।१।। idam sahasramindrasya nāmnām paramapāvanam rgvedato ganapatih saṅgrhya vinibaddhavān.

The Muni also admits that there has been no repetition of name, nor any filler like ca, $v\bar{a}$ or tu is added for the sake of metre. All the names of Indra are so finely woven into the eight-syllabled anusup metre that one does not miss their original rhythm. It is an illumining piece of poetry extolling the vedic godhead Indra with all his epithets. This unique composition confers all the benefits of $ved\bar{a}dhyayana$ on the reciter. A study of all these names of Indra from a linguistic standpoint will help in the understanding of the vedic concept of Indra who, according to Sri Aurobindo, psychologically represents the Mind

In the Rigveda it is Indra who is praised in maximum number of hymns. Next to him is the place of Agni, and then comes the place of Soma. But in the whole gamut of Sanskrit *stotra* literature one hardly finds any *stuti* to Indra. It was perhaps the Muni who has added a new dimension in the *stotra* literature of Sanskrit by composing several *stutis* to Indra in several forms.

The Muni had a plan to compose one thousand verses in

praise of Indra, but somehow the work was left incomplete with the composition of the first hundred verses. These hundred verses are put here under the title *indrasahasre prathamaṁ śatakam*. The *śataka* is divided into four *stabakas*, each containing twenty five verses composed in a particular metre. Each *stabaka* is named after the metre used therein. These finely composed elegant verses are highly capable of enlightening one's understanding of the vedic and puranic concept of Lord Indra.

In the *kaṭākṣastabaka* the graceful glance of Lord Indra is beautiful described. The Muni says that a glance from his thousand eyes is capable of annihilating all afflictions, miseries and sufferings, and liberating one from the bondage of *samsāra*. This all powerful and pure glance of Indra is invoked here for the protection of all.

Indravimsati has twenty verses distributed in four groups, each having five verses in praise of Indra. Here Indra has been extolled as the leader of the entire world. The Muni prays him to uplift the world from the state of mortality to immortality by removing all fears and sufferings.

Indrasaptakam has seven verses in *mañjubhāṣiṇī* metre where the grace of Indra is the object of invocation. The Muni says that there is nothing that cannot be accomplished by the grace of Lord Indra.

Śrīpavanāṣṭkam is a stuti to Vāyu, the wind god of the Veda. It has eight verses, of which the first four are in upajāti metre and the next four are in tanumadhyā. Here the poet adores Vāyu as the life-force of this entire universe. It is he who has given himself completely for keeping all alive. He is the principle of immortality in all.

Narasimha, the man-lion incarnation of Lord Vishnu is praised in the five verses of *nṛṣiṁhapañcaratnam*. These five verses are five gems where the Muni says that his heart takes no delight in anything except lord Narasimha. He describes Narasimha as the Lord of the world who is worshipped by Indra.

In the next *stuti*, entitled *yogāñjaneyapancaratnam*, the Muni has composed five verses in *anuṣṭup* metre in praise of Hanuman who has his mind completely fixed in the lotus feet of Lord Narasimha. This what one finds when one goes to Ghatikachala in Tamilnadu where there is a temple dedicated to Narasimha.

Tārakarāmanāmastuti is a beautiful devotional lyric where the Muni has invoked various qualities of Lord Rama. Here Rama is repeatedly addressed as the son of Dasharatha. The Muni praises Rama as the One and Absolute Lord, and prays him to remove the sufferings of the world and make it free from the fear of death and pain of the cycle of birth and death.

There are fifty four stanzas in kṛṣṇākṣaramālikā eulogizing various attributes of Krishna and singing his names. The first letters of the stanzas starting from number two to fifty follow the order of Sanskrit alphabet (from a to ha). Therefore it is entitled as kṛṣṇākṣaramālikā. The Lord is repeatedly addressed here as Krishna, 'the attractor of all beings', Janardana, 'the one who puts an end to the cycle of birth and death', and as Hari, 'the one who takes away all sufferings and miseries of the world'. This is expressed beautifully as: कृष्ण जनार्दन कृष्ण करार्दिण कृष्ण करार्दिण कृष्ण करार्दिण कृष्ण करार्दिण करार्दिण कृष्ण करार्दिण कृष्ण करार्दिण करार्दि

In $r\bar{a}mag\bar{t}\bar{a}$, the Muni extols the qualities of Lord Rama in nine stanzas. A few words of the $t\bar{a}rakar\bar{a}manamastuti$ are repeated in this composition.

 $G\bar{n}am\bar{a}l\bar{a}$, 'a garland of songs', comprises ten songs dedicated to different gods and goddesses. The first song has twenty eight stanzas in a metre called $bhayah\bar{a}r\bar{i}$, and is dedicated to Agni, the fire god. The muni eulogizes various qualities of Agni

and implores the fire god to enlighten him with all knowledge. In the second song it is Ganesha who has been praised in twenty eight verses composed again in bhayahārīmetre. The Muni sings the glories of Lord Ganesha and prays the lord to give him strength so then he can work for the well-being of his country. In the next song Indra has been extolled in forty two verses composed in tanumadhyā metre. Here the Muni urges Indra to bestow him with divine prowess so then he can do something beautiful in this world. In $v\bar{a}yug\bar{t}am$ there are twenty stanzas in $tanumadhy\bar{a}$ metre. Here Vayu, the wind god has been described as the lifeforce of the entire universe, as the one of illimitable splendour, as the one of indescribable glories. Next fifteen verses in pādākulaka metre are put under the title *sūryagītam* where the Muni sings the glories of Surya, the sun god, who shines brilliantly in the three worlds. The sixth song, entitled daśāvatārag tāam, has ten verses in tūnaka metre. Here, in each verse the Muni intones the magnificence of each of the ten incarnations of Lord Vishnu. Ambikāgātam has seventeen verses in pādākulaka metre uttering the grandeur of goddess Ambika. She is portrayed here as the one who can fulfill all the desires of her devotee, and can annihilate all his sins by her grace. In the next song, entitled as renukāgītam, the Muni eulogizes goddess Renuka in twenty eight ardhapādākulaka metre. In this song any sensitive reader can experience the utmost simplicity of the language used by the Muni. The ninth song *gurugītam* has seventeen verses in *madalekhā* metre where the Muni lauds his guru, Bhagavan Ramana Maharshi. He depicts him as the one who shines eternally in his heart. The last song, yogasāragītam, has twenty verses in a metre called girā where the essence of Yoga has been beautifully depicted. The Muni declares that in this song he has churned out the essence from the many words of experienced Yogis and put it in the form of a song. This marks the end of gītamālā.

Śivagītam has twenty five verses in a metre called *mukula*. Here Lord shiva has been praised to the skies as the refuge of all. This being titled as śivagītam we have put it right at the end of the gītamālā. Many a stanzas from śîvastavarāja are repeated here.

Ramaṇagītam, the last *stotra* in this volume, is composed in a lyrical style which can be sung beautifully. This is an elegant piece of composition where the Muni summons the mankind to croon the majestic glories of Bhagavan Ramana Maharshi.

A Note on śrīramanacatvārimsat

This article was published in the December 2000 issue of the Mountain Path published by the Ramanasramam, Tiruvannamalai. Since this volume contains Sri Ramanachatvarimshat, I found it useful to put it here as an additional note.

The contact between Bhagavan Sri Ramana Maharshi and his famous *chela*, seer-poet Kavyakantha Ganapati Muni on 18.11.1907 was historic. It has been described in detail by B.V. Narasimha Swami and other writers. On that memorable afternoon of 18th November, in the Virupaksha Cave, Kavyakantha wrote five verses in Sanskrit lauding Maharshi, proclaiming him Ramana and gave the paper containing the verses to the attendant Palaniswamy. As bad luck would have it, these verses have been lost to posterity forever.

The Muni had the conviction from his earliest years that he was a partial incarnation of Lord Ganesa and so he could easily spot out his younger brother Lord Subrahmanya, whatever might be the disguise in which he might appear! An event of great significance took place at Pachaiamman temple at the foot of the hill during Maharshi's stay there along with Muni and other disciples for about three months from January to March 1908.

One early morning Muni and other disciples were all sitting before Maharshi, who was as usual indrawn. The Muni saw a sparkling light come down from the skies and touch the forehead of Maharshi six times. Immediately the Muni had the realisation that Maharshi was none other than an incarnation of Lord Subrahmanya. The seer-poet Ganapati Muni gave expression to this realisation through the famous eight verses (*Ramana Ashtakam*) beginning with the words *Yanayatra*. This was the first composition of Muni on Bhagavan after the five verses written in Virupaksha Cave on 18.11.1907 which were lost.

Later when Bhagavan was staying on the hill the Muni composed the ten verses beginning with the words *Kathaya nijaya*, with a concluding verse for these ten as follows:

Ganapathy, son of Narasimha born in Vasishta Kula, praised the glory of his Master in ten verses in Thotaka Metre.

Again when Maharshi had his abode at Skandasramam, Muni compiled twenty-one verses on the glory of Maharshi in two chapters. The first chapter covered the ten verses beginning with the words *Kathaya*. He added three more verses on Bhagavan to the eight verses already composed at Pachaiamman temple. He put these eleven verses in the 2nd chapter and completed the twenty-one verses. He composed an *upasamhara sloka* (concluding verse) as follows:

Ganapati, the son of Narasimha of the lineage of Vasishta, has thus adored Sri Ramana Guru, who is Skanda, in twentyone verses.

Besides this Nayana (Bhagavan Maharshi used to call Ganapathy Muni endearingly as Nayana) composed three verses on Bhagavan on different dates when he was living at Skandashram. He composed one verse on Bhagavan on his 44th Jayanti day 3.1.1923, which was the first Jayanti celebrated at the present ashram. So there were twenty-five verses in all on Bhagavan when Nayana left for Sirsi in North Canara District (present Kamataka State) in March 1929.

From there he was writing weekly letters to Bhagavan in Sanskrit from 10th March 1931 for some months. Along with some

of these letters he used to write one or more verses in praise of Bhagavan. He intended to compose in this manner a hundred verses on the glory of Bhagavan Maharshi in different metres consisting of ten *dasakams* (decads) that is, ten verses al for each chapter.

Nayana, however, did not compose the intended ten decads in continuous fashion. He was capable of composing one or more verses in a particular metre at one time and in different metres at other times. Finally he used to edit these verses as per his plan. But to our misfortune he did not complete

composing the ten decads as planned. He composed only fifteen verses from North Canara. Thus we get forty verses on the glory of Bhagavan, inclusive of the in twenty-five verses he composed before he left for Sirsi in March 1929.

When Bhagavan came to know that Nayana intended to compose a hundred verses on him in ten chapters (ten verses per chapter) in different metres, he prepared a notebook for writing down these verses. As soon as he got the verse or verses along with some letters, he used to note down immediately the verse or verses in the notebook under the particular chapter as per Nayana's plan.

After the demise of Nayana on 25.7.1936 Bhagavan edited these forty verses for the 1st edition published in 1936.

It may be seen from the manuscript (pp.220-226 of this issue) that Bhagavan has noted on the left the number given by Nayana according to the chapter. On the right side Bhagavan has noted the number of the verse he allotted for his edited version. We see the rearrangement as explained below.

As the 1st decad was complete he retained it as it was (1 to 10). After that he put the 61st verse of the 7th decad as 11 and the 81st verse of the 9th decad as 12. He marked the 10 verses of the 2nd decad as 13 to 22. The 10 verses of the 5th decad were renumbered as 23 to 32. The first verse of the 6th decad was num-

bered as 33. Verses 34 to 36 were taken from 3rd decad. The 37th verse was the one composed on the Jayanti day, 3.1.1923. The only verse of the 8th decad was numbered as 38. The 2 verses of the 4th decad found a place as the last 2 verses i.e. 39 and 40.

Then Bhagavan also altered the concluding verse (2nd line) of the *Ramana Ekavimsati* suitably to suit the new arrangement as follows:

Ganapati, the son of Narasimha Sastry of the lineage of Vasishta, has thus adored Sri Ramana Guru who is Skanda, in forty verses.

Thus the 1st edition *Forty verses in praise of Maharshi* was published in 1936.

Another verse commencing with the words *Vande Sri Ramana Risheh* was added in the 2nd edition as an invocation: *I bow to the Lotus Feet of Sage Sri Ramana, the great Teacher, who showed me the effulgent Lord, transcending the darkness (of nescience).*

It is explained below how it happened.

Once Bhagavan engaged himself in collecting Sanskrit verses in praise of him by different devotees. I happened to be present at that time in the old Hall. I just mentioned to Bhagavan that Nayana had composed the verse quoted above.

Then Bhagavan asked me, 'Where did you get the verse and when it was composed by Nayana' etc. I replied that at the request of Sri Kapali Sastry and Sri S. Doraiswamy Iyer, in order to translate in Sanskrit *The Mother* written in English by Sri Aurobindo, Nayana heard the gist of that work from them and started the translation on 18.8.1928 under the title *Matru Vyuha Chatushkam* during his visit to the Sri Aurobindo Ashram. The verse under reference was an invocation for the proposed work. But he did not complete that work. Then Maharshi desired to see

the note book containing the verse. The note book in Nayana's own handwriting was shown to Bhagavan the next day. Bhagavan at once copied this verse and said that this verse may be added to the *Chatvarimsat* in the beginning as an invocation in the 2nd edition, as the 1st edition was already published in 1936. Subsequent editions contain this verse.

These forty verses are being chanted daily in the morning at the shrine of Sri Bhagavan.

Sri Ramnasramam Tiruvannamalai K. Natesan

श्रीरमणचत्वारिंशत्

वन्दे श्रीरमणर्षेराचार्यस्य पदाब्जम् । यो मेऽदर्शयदीशं भान्तं ध्वान्तमतीत्य ।।१।।

कथया निजया कलुषं हरता करुणानिधिनाऽरुणशैलजुषा । खगवाहनभाषिततत्त्वविदा वृषवाहनमौनरहस्यभृता ।।२।।

गणराण्मुखसूरिसभागुरुणा गुणसञ्चयरत्नमहोदधिना । घनगूढसहस्रकरेण यथा तनुकञ्चुकगुप्तमहामहसा ॥३॥

चतुरेण चलेन्द्रियनिग्रहणे पटुना परकीयगुणग्रहणे । छलवर्जितमौनसमाधिजुषा बलतर्जितभीकरकामरुषा ॥४॥

जठरं समये परिपूरयता कठिनं व्रतमद्रितटे चरता । झषकेतनशस्त्रदुरापहृदा कृषिमात्मविबोधविधौ दधता ॥५॥

भवभीकरवारिनिधिं तरता करतामरसेन सुपात्रवता । स्वदृशाऽधिकशीतलकान्तिभृता भयमङ्घ्रिसरोजजुषां हरता ।।६।।

नमतामतिभक्तिमतां निधिना घनतापविधूननसन्निधिना । यतिधर्मततिं परिपालयता परितश्च तमो विनिवारयता ।। ७।।

फणिनायकवर्ण्यगुणौघभृता भणितीः प्रियसत्यहिता भणता । बहुमानवशादयता सुखितामवमानततेरविदूनवता ।।८।। यतिनामधिपेन कुशाग्रलसन्मतिना धृतिना शितचित्तभुवा । लहरींप्रमदस्य सदावहता निहतान्तरशात्रवसंहतिना ।।९।।

भगवत्पदमन्यजनासुलभं स्वगुणैरधिगत्य परं जयता । ममतारहितेन हितेन सतां निहितेन गणप्रभुणा हृदये ।।१०।।

धरणीधरजाङ्कमपि त्यजता धरणीतलवासितमोधुतये । नरवेषभृता नगरन्ध्रकृता रमणेन सनाथमिदं भुवनम् ॥११॥

परदेशिनेव धवलेन वाससः शकलेन वेष्टितकटीविशोभिना । वरदेशिकेन नरवेषधारिणा शिखिवाहनेन गुरुमज्जगद्भवेत् ॥१२॥

अतीतगुणजालाय नैष्ठिकब्रह्मचारिणे । नमो मायामनुष्याय गुरवे तारकारये ।।१३।।

यानायात्र न केकिनां कुलपितः स्नानाय न स्वर्णदी पानाय क्षितिभृन्महेन्द्रदुहितुर्नस्तन्यदुग्धामृतम् । गानाय प्रमथेश्वरास्सवयसो नैवात्र वीणाभृतो वासं शोणिगरौ करोषि भगवन् क्रौञ्चाद्रिभेत्तः कुतः ।। १४।।

एकं वक्त्रमुमाङ्कवासविरहः पाणौ न शक्त्यायुधं मर्त्यत्वं न पताकिनी च पृतना पार्श्वद्वये नाकिनाम् । वेषोऽलं पुनरेष मुग्धनयनप्रच्छादने भूजुषा-मन्तर्धानमुपैषि तारकरिपो क्व स्तन्यदायादतः ॥१५॥

केचिद्योगविदां पुरःसर इति प्रज्ञानिबुद्ध्या परे साधुः कश्चिदितीतरे गुरुधिया केऽप्यङिष्ठिपद्मं तव । सेवन्ते रमणाभिधानमनुजक्षेमाय जातिक्षतौ द्वित्रास्त्वां गिरिजाङ्कपीठनिलयं जानन्ति देवं गुहम् ॥१६॥

ओङ्कारार्थमुपादिशो भगवते वाणीमनोहारिणे तातायाप्युपदेष्टुमुद्यतमभूत् किञ्चित्त्वदीयं मुखम् । ज्येष्ठस्याद्य सहोदरस्य गुरुतां प्राप्तोऽसि धीगौरवात् सुब्रह्मण्य कनिष्ठतामपि गतः सर्वाधिकस्त्वं गुणैः ॥१७॥

यत्पूर्वं श्रुतिपारदर्शिधिषणो द्वैपायनोऽध्यारुहत् पश्चाद्बोधकलाविधूतितिमिरः शङ्कापहश्शङ्करः । तत्सम्प्रत्यखिलावनीतलजुषामाचार्यसिंहासनं देव त्वां प्रतिवीक्षते नरतनो गीर्वाणसेनापते ।।१८।।

धर्मे नाशमुपागते त्रिभुवने पर्याकुले पापतः प्रज्ञाने परितो गिरां पथि मुधा सञ्चार्यमाणे जनैः । सद्भावे परमेश्वरस्य च पितुः सन्देहडोलां गते द्वीपः कैतवमर्त्यकेकितुरग त्वामन्तरा कस्सताम् ॥१९॥

वैराग्यं तव वित्तमस्तु करुणां शक्नोषि हातुं कथं दूष्यस्तेऽस्तु समुद्यमः पितृपदध्यानं च किं तादृशम् । कामस्तेऽस्तु विगर्हितो विनमतां रक्षा च किं गर्हिता स्कन्दच्छद्ममनुष्य किं नु समयं कञ्चित्समुद्वीक्षसे ॥ २०॥

दूरं याहि कुवाद धर्मवृष ते नेतः परं पङ्गुता दुर्भ्रान्ते भुवनं जहीहि परितो वर्धस्व संसत्सताम् । सोदर्येण समन्वितो भुविममां प्राप्तो गुरुग्रामणीः शूरान्तःपुरनेत्रविभ्रमहरो देवो भवानीसुतः ॥ २१॥ जन्मस्थानमवाप्य गुप्तमहमो यो भेदमाधूतवान् भूतानां चरतां पृथग्विधधियामात्मैव यो भासते । देहं सर्विमिदं जगच्च विभवादाक्रम्य यः प्रोल्लस-त्येकस्तं गुरुमूर्तिमानमत रे लम्बोदरभ्रातरम् ॥ २२॥

अन्तर्यश्च बहिर्विधूतितिमिरं ज्योतिर्मयं शाश्वतं स्थानं प्राप्य विराजते विनमतामज्ञानमुन्मूलयन् । पश्यन्विश्वमपीदमुल्लसित यो विश्वस्य पारे पर-स्तस्मै श्रीरमणाय लोकगुरवे शोकस्य हन्त्रे नमः ॥ २३॥

प्रसरतादितः शुभविलोकितम् । रमण ते सकृत्फलतु मे कृतम् ।। २४।।

रमण जन्मिनामयि भवान् गुरुः । अभिद आशयस्तव महानुरुः ॥ २५॥

जगदहं परः स्फुरित मे त्रयम् । सदभिदं गिरा तव विसंशयम् ॥ २६॥

त्वदुपदेशतो गलति संविदा । मयि निरन्यया सदहमोर्भिदा ।। २७।।

अहमि योऽन्तरस्तममलं हृदि । अनुभवेम भोस्तव कृपा यदि ॥ २८॥

न करुणा गुणस्तव विदां पते । हृदयतेजसः सहजभैवते ॥ २९॥ तव तनुर्ज्वलत्यनघ विद्युता । तव दगातता लसति भास्वता ।। ३०।।

कबिलतं मनस्तव विभो हृदा । त्वमिस सन्ततं विलिसतो मुदा ॥ ३१॥

भुवनभूपतेर्भगवतः कृते । भवसि पाचको यमवतां पते ॥ ३२॥

नरपशूनिमानहिम ताडयन् । परिशवौदनं वितनुषे पचन् ॥ ३३॥

तिमिराणि न केवलं वचोभिः करुणापाङ्गविलोकितैश्च नॄणाम् । हृदये प्रसरन्ति मर्दयन्तं भगवन्तं रमणं गुरुं नमामि ।। ३४।।

भवजलिनिधं गाहं गाहं चिरादलसालसान् पदजलरुहद्वन्द्वद्वीपं श्रितांस्तव सम्प्रति । रमणभगवन् कल्याणानां निकेतन पाहि नः सदय दयया सिक्तैर्भक्तानपाङ्गविलोकितैः ॥ ३५॥

यदि न जननी स्तन्यं दद्याच्छिशोर्बत का गतिः यदि पशुपितः क्रोधं कुर्यात्पशोरवनं कुतः । यदि पदजुषामाचार्य त्वं निहंसि न संशयं भ्रमशतपराभूता एते तरन्तु भवं कथम् ॥ ३६॥ विशदहसिते पूर्णा शान्तिः सुधाकरसोदरे स्थिरपृथुलयोः पूर्णा शक्तिर्दशोरतुलार्चिषोः । हृदयकमले नित्या निष्ठा बहिश्च सरत्प्रभे रमणभगवन् को वा मौनी समस्तव भूतले ।। ३७।।

देवी शक्तिरियं दृशोः श्रितजनध्वान्तक्षयाधायिनी देवी श्रीरियमम्बुजाक्षमहिषी वक्त्रे सहस्रच्छदे । देवी ब्रह्मवधूरियं विजयते व्याहारगूढा परा विश्वाचार्य महानुभाव रमण त्वां स्तौतु कः प्राकृतः ॥ ३८॥

सोऽहं जातो रमणभगवन् पादयोस्ते दिवष्ठो यद्यप्यस्मिन्महित समये शक्तिलास्ये प्रवृत्ते । सूर्यस्येव ज्वलितमहसो दूरगां नाथ शक्तिं विश्वस्याग्य्रां तव मम मनो वीतदुःखं तथापि ॥ ३९॥

तद्भागधेयमसमानमनेकमौनि-वासार्जितं क्षितिभृतः खलु लोहितस्य । अङ्गीचकार भगवान् रमणो महर्षि-रन्येषु सत्सु यदिमं बहुषु स्थलेषु ।। ४०।।

शान्तिर्नितान्तमधिका परमास्य शक्ति-वैराग्यमद्भुततमं करुणा तु सान्द्रा । ज्ञानं निरस्तकुहनं मधुरं च वृत्तं नृणां निदर्शनमयं रमणो महर्षिः ॥ ४१॥

नारसिंहिर्गणपितर्वासिष्ठो रमणं गुरुम् । चत्वारिंशन्मितैः पद्यैः स्कन्दांशं स्तुतवानृषिम् ॥४२॥

शिवशतकम्

प्रथमं गीतिदशकम्

श्रियमातनोतु सुकृतं पुष्णातु ततान्यघानि मुष्णातु । दिशतु च भूयो भूयस्तव भगवानष्टमूर्तिरिष्टानि ।।१।।

प्रकृतिस्वयंवरपतेर्यस्य जटाः शेखरेन्दुकपटेन । प्रहसन्ति देवयूनां कल्पस्रगलङकृतान् कचकलापान् ।।२।।

वामार्धाधरदंशनवलितायां दक्षिणार्धरदपङ्कौ । यस्य विलक्षणमास्यं विलोक्य विजयाऽऽस विकसितकपोला ॥३॥

हा तनय हा सुते हा प्रिये हतोऽस्म्येष चेति मुखरस्य । जगतो दशैव तेने सन्तापं यस्य न गरलं पीतम् ॥४॥

यस्य परुषाट्टहाासज्वलनेनैवाशिते पुरत्रितये । आत्मन्येव पृषत्को जज्वाल निरामिषो द्विषन्नसुरान् ॥५॥

जनयन्ति हियमेव त्रिभुवनसंहारशक्तिनाथस्य । यस्यान्धकादिनिर्जयकथानकान्यमरसमितिगीतानि ॥६॥

यस्य स्मरापराधादुज्झितनिद्रे ललाटजुषि नयने । गणयामास विधाता युगान्यतीतानि वेपमानकरः ।। ७।। रुधिरार्द्रमजिनमंसे परितोऽङ्गानि श्मशानभसितरजः । कण्ठे कपालमाला वेषोऽयं यस्य दुखगाहार्थः ॥८॥

भुवनं झरैः कतिपयैरावृण्वाना युगान्तमिव कर्तुम् । यस्य जटापटलमिता गङ्गा नार्द्रीचकार कोणमपि ।।९।।

हित्वा मानसशालां विज्ञानमयेऽवतीर्य निजरूपे । आनन्दं पश्यन्तो यं मुनयो यान्ति संसृतेः पारम् ॥१०॥

अथ द्वितीयं उपजातिदशकम्

उमावपुः सौरभमुद्गिरन्तो भूषेन्दुपीयूषकणान् किरन्तः । भूतेशचूडासरितस्तवाशु भूयासुरायासहराः समीराः ।।११।।

मुहुर्मुहुर्दिक्षु वमन्नपर्णा धम्मिल्लसन्तानलतान्तगन्धम् । दुःखानि वो धूर्जीटजाटजूटस्रोतस्विनी वातशिशुर्धुनोतु ।।१२।।

आश्लिष्य पीयूषमयूखरेखां गाढं जगद्राजजटानिकुञ्जे । बहिः शनैः सञ्चलितः सुखं वः सुरस्रवन्ती पवनस्तनोतु ॥१३॥

स्वेदं हरन्नङ्गभवं गणानां दिने दिनेऽङ्गीकृतताण्डवानाम् । युष्माकमेनांसि महेशमौलिमन्दािकनीमन्दमरुद्धनोतु ॥१४॥

स्विद्यन्ति ते कन्दुककेलिसङ्गादङ्गानि मातङ्गमुखस्य मातुः । चिरं भजन्तः शिवशीर्षगङ्गाभङ्गानिलाः शान्तिमितो भणन्तु ।।१५।। भव्यं क्रियाद्वो भवमौलिरङ्गाद्भागीरथीभङ्गभवः समीरः । ललाटलोलानलकानरालानुत्सारयन्यो भजते भवानीम् ॥१६॥

आमन्त्र्य गौरोमुखगन्धवाहमाभाष्य नागाननकर्णवातम् । चलन्नितः शर्वशिरः स्रवन्ती समीरणः सर्वहिताय भूयात् ॥१७॥

मुदे सतां कैरवबन्धुमौलिमौलिस्रवन्ती मरुतोऽस्तु गानम् । औशीनरं यो यशसाऽत्यशेत भूषाऽहयेऽन्नं सकलोऽपि भूत्वा ॥१८॥

भूषेन्दुरेखाकिरणैर्विभक्तैर्भङ्गावलीषु द्विगुणीकृताऽऽभा । भवस्य मौलिं परितश्चरन्ती भागीरथी वो विदधातु भद्रम् ।।१९।।

करारविन्दे गिरिशस्य खेलन् कुरङ्गबालः कुशलं क्रियाद्वः । विश्वस्य धात्री नगराजपुत्री यस्मादधीते तरलेक्षितानि ।। २०।।

अथ तृतीयं रथोद्धतादशकम्

निर्जरस्तुतिकथाप्रसङ्गतो दक्षिणं श्रवणमद्रिजापते । दीनबान्धव निवर्तय क्षणं घोषमेष कुरुते पदानतः ॥ २१॥

पश्य देव सकृदेतमर्भकं शीतदीधितिमयेन चक्षुषा । तेन सिध्यति परोपकारिता लोकतात तव काऽपि न क्षतिः ॥ २२॥

अम्बराणि हरिदम्बरादहं हर्म्यजालमगसानुवासिनः । नो वृणोमि कनकं च भिक्षुकादर्थये सदयमेव वीक्षितम् ॥ २३॥ तित्कल प्रभवित क्षितेर्जगत्यन्तिरक्षभुवनेऽथवा दिवि । कर्तुमप्रतिममात्मगोचरं मौलिभूतमकृतात्मनामपि ।। २४।।

तस्य शक्तिररिलोकदुःसहा तस्य सिद्धिरणिमादिशालिनी । तस्य सम्पदखिलात्मभावदा यं विशोधयति दृष्टिरीशितुः ॥ २५॥

याचकः पदसरोजिकङ्करो वीक्षितेन खलु साध्यमीप्सितम् । अत्र चेद्भव भवान्पराङमुखो निर्दयेषु गणना भवेत्तव ।। २६।।

दृष्टिदानिवमुखेन किं त्वया दीयते निजमनामयं पदम् । किं ददाति हर सर्वमापणं विण्णिशाशकलदानदुर्मनाः ।। २७।।

किं नु संलपिस शैलकन्यया निन्दिना किमु करोषि भाषणम् । सर्वलोकजनकप्रभो कुतो नार्भकस्य रुदितं निशम्यते ॥ २८॥

संस्तुतो न च दधासि सम्मदं दूषितो न च महेश लज्जसे । अप्यहं चतुरभाषणः कविः किं करोमि विगुणस्य ते पुरः ॥ २९॥

पाहि वा पशुपते जहीहि वा जीवनं तव पदोः समर्पितम् । देहि वा विमुखतामुपेहि वा प्रार्थये किमपि नाथ नापरम् ।। ३०।।

अथ चतुर्थं पथ्यावक्त्रदशकम्

किं घोषं कुरुषे द्वारि देहि देहीति भूभुजाम् । रसने हर गौरीश पाहि पाहीति गीयताम् ॥ ३१॥ कर्तुं काव्यानि नव्यानि व्यसनं रसने यदि । न किं सन्ति चरित्राणि पवित्राणि पिनाकिनः ।। ३२।।

सुतरां सुलभो मोक्षः कीर्तनात्कृत्तिवाससः । उपायमविदित्वैतमपायं यान्ति जन्तवः ॥ ३३॥

सुधाघटोऽधरः स्त्रीणां सुधातोयधरः कविः । सुधातरङ्गमाली ते नामध्वनिरुमापते ॥ ३४॥

किञ्चिदस्त्यधरे स्त्रीणां सुधायामस्ति वा न वा । माधुर्यमन्धकारातेर्नामधेये विशेषतः ॥ ३५॥

अस्माकमाकुलं पापैः प्रायश्चित्तं विदूयते । हरसङ्कीर्तनं तेषां प्रायश्चित्तं विधीयते ।। ३६।।

शम्भोरम्भोरुहाकारं चरणं शरणं सताम् । अंहःसंहारमाधातुं नमतेः कर्म कुर्महे ॥ ३७॥

पाप दूरिमतो याहि समाप्ता ते मिय स्थितिः । पदपद्मं पुरारातेः साम्प्रतं सम्प्रणम्यते ॥ ३८॥

करणे सर्वसौख्यानां हरणे वाऽखिलैनसाम् । नास्ति मे मदनारातेः पदनालीकतः परम् ॥ ३९॥

पारिजातमहेशाञङ्घ्री दातारौ भवतः समौ । उद्ग्रीवैः प्राप्यते तस्मान्नतग्रीवैरितः फलम् ।। ४०।।

अथ पञ्चमं भुजगशिशुभृतादशकम्

अभयवरवतः पाण्योरमृतकरवतो मौलौ । अखिलभुवनसम्राजश्चरणसरसिजं सेवे ॥ ४१॥

तव गरलवतः कण्ठाद्विगलति यदि पीयूषम् । अभयमजर नो चित्रं भुजगवलयितात्पाणेः ॥४२॥

निजविषयपरं वित्तं शिवचरणपरं चित्तम् । इह जगति सतां येषां जयति चरितमेतेषाम् ॥४३॥

भुवनजनककारुण्यान्न किमपि परमाप्तव्यम् । प्रसरित यदि तत्पूर्णं सकलमपि च सम्पूर्णम् ॥ ४४॥

जगदिदमतिदौर्गुण्यं विषयविषधरारण्यम् । हर तव चरणध्यानं वरमति कुसुमोद्यानम् ॥ ४५॥

शुचितरहृदयाङ्गारो नयनरुचिशिखोद्दीप्तः । परमशिवविमर्शाग्निः प्रभवति दुरितं दग्धुम् ॥ ४६॥

असि भुवि भव हव्याशी हर नभिस शचीनाथः । दिवि मृड महसामीशो जयसि च शिव सद्रूपः ॥ ४७॥

इह तव महिषीधेनुर्नभिस सहचरी शक्तिः । उपरि तु ललना छाया त्रयमिदमिखलाराध्यम् ॥ ४८॥ सुरपतिरितरो न त्वन्मधुरिपुररुणश्चैकः । शतधृतिरनलो न द्वौ पुरहर विदितं वेद्यम् ।। ४९।।

त्वमजर मरुतामात्मा दिनकृतिवसतां विष्णुः । इह भुवि भवतां ब्रह्मा पृथगपि पुरुषा यूयम् ॥ ५०॥

अथ षष्ठमौपच्छन्दसिकदशकम्

जगदेतदनारतं पचन्तं महतोऽस्मादिप पुष्करान्महान्तम् । तपसा निरुपाधिकेन गम्यं परमात्मानमजं शिवाख्यमीडे ॥५१॥

सदलङकृतियुक्तया सुकान्त्या हृदयाकर्षकभावया गुणज्ञम् । शिवमीशमहं गिरोपतिष्ठे नृपतिं कन्यकयेव वैभवार्थी ।। ५२।।

मम मङ्गलमातनोतु भास्वत्करधौताहरितः शुचीर्वसानः । शशिना मुकुटी दिवा जटावांस्तिलकीहव्यभुजा विभुर्विभूनाम् ॥५३॥

अपि निष्करुणस्य मानसं चेद्द्रवित प्रार्थनयेह दुर्गतानाम् । करुणावरुणालयस्य चित्ते भवतः को भव संशयं विधत्ते ॥ ५४॥

स्मरणे तव सञ्चलन्ति यूथान्युरुकोर्ते हृदयान्मनोरथानाम् । अनिवार्यगतीनि शीतभानोरवलोके जलधेर्यथा जलानि॥५५॥

परिणीतिगृहे महेशपूर्णे परितो बन्धुजनैर्वरस्य साम्यम् । हृदये परिपूरितेऽत्र कामैस्तव पादस्तु जपे दधाति मृग्यः ।। ५६।। तव मन्त्रमुदीक्षते मनश्चेदचलं कानिचिदक्षराणि तानि । अथ ते सुगुणा नगोचरास्ते विधया नाथ कया भजेमहि त्वाम् ॥५७॥

धवलाकृतिरुच्यसेऽङ्ग कैश्चित् भणितः कैश्चन नीललोहितस्त्वम् । अपरे हर कृष्णपिङ्गलं त्वां विदुरन्ये प्रवदन्ति काञ्चनाभम् ॥५८॥

मनसा परिकल्पितानि सन्तस्तव रूपाणि यथेष्टमामनन्तः । महते खलु संशयाय नृणामभवन्केन निरूपयेम सत्यम् ॥ ५९॥

अथवा भगवित्रराकृतिस्त्वं प्रभवस्याकृतिमीप्सितां च धर्तुम् । इयती खलु चर्ययेतिको वा तव मायां विबुधः प्रवक्तुमीष्टे ॥ ६०॥

अथ सप्तमं शशिवदनादशकम्

अमृतमयूखं मुकुटमनर्घम् । जयति दधानो जगदधिराजः ॥ ६१॥

सकलबुधौघे विफलविधाने । असति शरण्ये मतिमतिगण्ये ।। ६२।।

दुरितविसारप्रतमिस लोके । ऋषिकुलजानां सदिस सशोके ।। ६३।।

अतिदुरदृष्टान्नरनियुतेषु । अपि मितमत्तुं धनरहितेषु ॥ ६४ ॥ उदितविरोधास्वयुतभिदासु । चतसृषु जातिष्वबलतमासु ।। ६५।।

मुहुरपि लोले क्षितिसुरशोले । अजगणकल्पे भुजभवसङ्घे ।। ६६।।

चतुरविरोधिव्रजहृतसाराम् । अविरतनेत्रस्रुतजलधाराम् ।।६७।।

भरतधरित्रीं भुवननृपालः । अवतु दयालुः सितगिरिशालः ।। ६८।।

अरुणधरित्रीधर हर दूनाम् । भरतधरित्रीमव शिव दीनाम् ॥ ६९॥

हर भरतक्ष्माजनवरदूतम् । कुरु चरितार्थं गणपतिमेतम् ॥ ७०॥

अथाष्टमं तनुमध्यादशकम्

पाता भुवनानां धाता च विधाता । नेता प्रमथानां त्राता भवतान्नः ॥ ७१॥

कर्ता भुवनानां भर्ताऽपि च हर्ता । ख्यातोऽवतु देवस्तातो मरुतां नः ॥७२॥ कर्तुं भुवनं वाग्भर्तुं भवभाते । हर्तुं खलु भद्रा योगामलनिद्रा ।। ७३।।

मेयः शिव सर्वो गोलात्मकलोकः । सीमारहितोऽसावेकस्तव नाकः ।। ७४।।

आत्मानमुताहो तातं खचराणाम् । आहोस्विदधीशं ध्यायामि सुराणाम् ॥७५॥

तं व्योमचराणां जीवं पवमानम् । तातं शिवमाहुर्नाथं मघवानम् ॥ ७६॥

अभ्रे विचरन्तं भान्तं निनदन्तम् । अस्मत्पितरं तं वन्दे भगवन्तम् ॥ ७७॥

यान्तं पवमानं भान्तं मघवानम् । नाके निनदन्तं गायन्ति शिवं तम् ॥ ७८॥

भातो गननाग्नेर्यातः पवनस्य । तारस्य च रूपं नानेकमपापम् ॥ ७७॥

लक्ष्मीपतिसङख्या यावद्रविलोकम् । गौरीपतिरेको राजत्यधिनाकम् ॥८०॥

अथ नवमं वसुमतीदशकम्

नित्यं स्वरित यो व्याप्याभ्रमिखलम् । गायन्ति कवयस्तं तारममलम् ॥८१॥

ताराह्वयवपुः शम्भोरभयदम् । भानोः किरणवद्वैभूतिकमिदम् ॥८२॥

तं पुष्करगुणं गायन्तु बहवः । स त्वग्निरजरो दिव्यः शिवरवः ॥ ८३॥

यद्रोदितिवियद्देशेऽनवरतम् । भद्रं बुधगणो रुद्रं भणति तम् ॥८४॥

तारः स गगने न त्वेव मरुताम् । सर्वत्र च महान्प्राणो जनिमताम् ॥८५॥

तस्यैव गगने प्राणस्य चरतः । भङ्गाः पुनरिमे वाताः कुमभितः ॥८६॥

रुद्रः स निनदन् राजंत्स मघवा । वातः सविचरन्नित्यं दिवि युवा ॥८७॥

एवं गुणवशादेकस्य बहुता । उग्रस्य जगतां राज्ञो निगदिता ।। ८८।। व्यामो दिवि सतश्चिद्विह्वरतुलः । नामान्तरवशात्ताराग्निरमलः ॥८९॥

आक्रम्य सकलं भान्तं बहुफलम् । गायामि विमलं चिद्विह्नमतुलम् ॥९०॥

अथ दशमं शार्दूलविक्रीडितदशकम्

यः प्रज्ञानमयो यमाहुरजरं येनाभितः स्थीयते यस्मै कर्मसमर्पयन्ति मुनयो यस्मात्परो नापरः । यस्यासावसुरम्बरे तपित नः प्राणान्दधानो रिवः यस्मिन्प्रोतिमदं समस्तभुवनं कस्मैचिदस्मै नमः ॥९१॥

कन्याशीतिगरेरियं सुलिलितैगित्रिरियं भामिनी मातेयं गजवक्त्रतारकजितोरित्यल्पदृष्टेः कथाः । सर्विस्मिन्नचरे चरे च विभवादेका परा जाग्रती शक्तिः काचन सा विचाररिसकैराराध्यते नाथ ते ।। ९२।।

केषाञ्चित्स हिरण्मयो मितमतां कृष्णः परेषां विदा-मन्येषां विदुषां सुधांशुधवलस्त्रेधा परेषां परः । केऽपि स्थूलदृशां जगत्पतिवपुर्ध्यानाय कल्पा इमे सत्यं तु ज्वलदृप्यबाध्यमभितो गृढं गुहायामिव ॥९३॥

सौरं मण्डलमुज्ज्वलं तव तपः श्वासश्चरन्मारुतो बिम्बं मेचकतोयजातसुहृदो मन्दस्मितं सुन्दरम् । चित्रं कन्दुकखेलनं वसुमतीलोकस्य तिर्यग्भ्रिमिः को वा भाषितुमीश ते प्रभवति स्वल्पश्रुतो वैभवम् ॥९४॥

संश्लिष्यन्प्रकृतिं रजोगुणमयीं देहे विराड्भण्यसे बिम्बेऽर्कस्य हिरण्यगर्भ उदितः शुद्धां श्रितः सात्त्विकीम् । ईशस्त्वं परतामसीमुपगतो गुप्तां नभस्युच्यसे धेनुः श्रीर्गिरिजेति शाक्तसमये यस्यास्त्रिधा विश्रुतिः ॥९५॥

ऊर्ध्वं भासि हिरण्मयाङ्गसकलप्राणे खेर्मण्डले लोके च ध्वनिधाम्नि रुद्रमरुतामन्तः समुद्द्योतसे । अस्माकं हृदयेषु च क्षितिजुषां वैश्वानर भ्राजसे शेषं सर्वमिदं पचन्नपि पर व्यासोऽभितो वर्तसे ॥९६॥

भूतत्त्वं तव शैलजात्वमिप ते शक्तेः प्रभो पिण्डिताः चातुर्येण समर्थयन्ति युवयोर्लीलाशरीरग्रहम् । केचिद्विग्रहकल्पनं जडिधयामर्थेकृतं साधय-न्त्यन्येंऽशावतरं भणन्ति भिणतं भाक्तं परे मन्वते ॥९७॥

माहात्म्यं तव व क्तु कः पशुपते यद्रोमतुल्यं महत् ब्रह्माण्डं चरितानि वेद तव कः सर्वान्तरो भासि यः । यागं को विदधातु ते वरदकैर्यस्य स्वमेवाखिलं नामैकं तव सूरिभिः प्रकटितं ङेन्तं हृदादि श्रये ।। ९८।।

द्राक्षामाक्षिपित क्षिणोति मधुनो दर्पं सितां निन्दित क्षीरं नो बहु मन्यते प्रशमयत्यग्यं सुधाया यशः । किं वान्यत्कथयाम तं च घृणया कान्ताऽधरं वीक्षते प्राप्तो जन्मसभक्तवक्त्रकमलान्नामध्वनिर्नाथ ते ॥९९॥ किं यागैरतिदारुणेन तपसा किं वा किमभ्यर्चनैः एका लोकहितङ्करी विजयते मुक्तेरुपायः परः । कामारे करुणानिधे पशुपते भूतेश गौरीपते शम्भो शङ्कर चन्द्रचूड जगतां नाथेति नामावली ।। १००।।

।। इति श्रीभगवन्महर्षिरमणान्तेवासिनो वासिष्ठस्य नरसिंहसूनोः गणपतेः कृतिः शिवशतकं समाप्तम् ।।

शिवस्तवराज:

प्रथमः शशिवदनावर्गः

अमृतमयूखं मुकुटमनर्घम् । जयति दधानो जगदधिराजः ॥१॥

सकलबुधौघे विफलविधाने । असति शरण्ये मतिमतिगण्ये ।।२।।

दुरितविसारप्रतमिस लोके । ऋषिकुलजानां सदिस सशोके ।। ३।।

अतिदुरदृष्टान्नरिनयुतेषु । अपि मितमत्तुं धनरिहतेषु ॥४॥

उदितविरोधास्वयुतभिदासु । चतसृषु जातिष्वबलतमासु ॥५॥

मुहुरपि लोले क्षितिसुरशीले । अजगणकल्पे भुजभवसङ्घे ॥६॥

चतुरविरोधिव्रजहतसाराम् । अविरतनेत्रस्रुतजलधाराम् ॥७ ॥ भरतधरित्रीं भुवननृपालः । अवतु दयालुः सितगिरिशालः ।।८।।

अरुणधरित्रीधर हर दूनाम् । भरतधरित्रीमव शिव दीनाम् ॥९॥

सतुहिनरोचिःशकलकमस्ते । सकरुणगौरीरमण नमस्ते ।।१०।।

हर भरतक्ष्माजनवरदूतम् । कुरु चरितार्थं गणपतिमेतम् ॥११॥

असि सितशैले हर हतगात्री । तव किमु दृष्ट्यां न भरतधात्री ।।१२।।

पुरजित ईडचं विलसति गुर्व्याम् । सितगिरिनाम स्थलमिदमुर्व्याम् ॥१३॥

स्थलमिदमच्छक्षितिधररूपम् । हृदयमिलाया अपहतपापम् ॥१४॥

हृदिव नराणां सितनगनाम । हृदपि धरायास्तव शिव धाम ।।१५ ।।

क्षितिहृदये वा विलसति नित्यः । त्रिभुवनमध्ये शिव इति सत्यः ॥१६॥ प्रभुमिह सन्तः प्रतिखगगोलम् । विदुरिममन्तर्विरचितशालम् ॥१७॥

इयमिखलाभ्यो बहुतरलीला । नरहृदयाख्या तव शिव शाला ।।१८।।

द्वितीयो मुकुलवर्गः

उद्दीप्यत् किरणं चित्रं श्रीशरणम् । कामारेश्चरणं भूयान्नः शरणम् ।।१९ ।।

सत्यः कोऽपि शिवो नित्यः पालयिता । मध्ये यो जगतां सध्येयः सततम् ॥ २०॥

नास्त्येतस्य तनुर्वस्त्वे क्वापि न सः । मत्याऽभाणि पुनः सत्याधारपदम् ॥ २१॥

उक्तं सूक्ष्मतमं द्वेधैकं परमम् । रूपं रूपतया किञ्च स्थानतया ॥ २२॥

सोऽणुः स्यादणुतो धातैषां जगताम् । तच्छक्तिर्महतो विज्ञेया महती ॥ २३॥

गत्वा तिष्ठति ना यत्स्वं हार्दपदम् । अग्राह्यस्य विभोस्तस्य ध्यानमिदम् ॥२४॥ दृष्ट्या सा भुवनं सृष्ट्वा शास्तुमिदम् । हैमं दिव्यवपुर्जग्राहेति विदुः ॥ २५॥

सूक्ष्मं स्यादगुणं हैमं स्यात्सगुणम् । देवस्यादिविभोरेवं द्वे वपुषी ॥ २६॥

भाषामात्रवपुः पूर्वं स्यादवपुः । अन्यद्भक्तिमतां बुद्धिग्राह्यवपुः ।।२७।।

बिभ्रद्भाति जगत्साम्राज्यं गगने । हैमोऽसौ पुरुषः सिद्धानां भुवने ।। २८।।

वाचा नव्यविदामध्यक्षः स परः । इन्द्रः पूर्वविदामस्माकं तु हरः ॥ २९॥

प्रत्युष्णांशुतया तन्वा बिम्बतया । प्रत्यण्डं प्रभुतां धत्ते सोऽद्भुतया ॥ ३०॥

अभ्रे राजित यो बिभ्राणो भुवनम् । शुभ्रागे च विभुः स भ्राजिष्णुयशाः ।। ३१।।

गौरोऽयं गगने शुक्रः शुभ्रनगे । एकेयन्तु भिदा मायारूपकृता ॥ ३२॥

हैमं भूतपते शुक्रुं वा शिव ते । रूपं यः स्मरति प्राज्ञोऽयं जयति ॥ ३३॥ अभ्रे ये मरुतः शुभ्रे भूभृति ते । क्रेशानां दमना ईशान प्रमथाः ॥ ३४॥

दासोऽहं मरुतः पातारो जगतः । भूता वा भवतां स्तोता पापहताम् ॥ ३५॥

स्तूयन्तां सुहृदः सर्वे सर्वविदः । ईशानानुचराः सर्वाभीष्टकराः ॥ ३६॥

तृतीयः तनुमध्यावर्गः

हर्ता दुरितानां धर्ता जगतां नः । भर्ता गुहमातुः कर्तास्तु शुभस्य ।। ३७।।

पाता भुवनानां धाता च विधाता । नेता प्रमथानां त्राता भवतान्नः ॥ ३८॥

कर्ता भुवनानां भर्ताऽपि च हर्ता । ख्यातोऽवतु देवस्तातो मरुतां नः ॥ ३९॥

कर्तुं स्वरतीदं भर्तुं प्रविभाति । हर्तुं य उदास्ते तर्तुं प्रणुमस्तम् ।। ४०।।

कर्तुं भुवनं वाग्भर्तुं भवभाते । हर्तुं खलु भद्रा योगामलनिद्रा ।। ४१।। कार्यत्रिकमेतत्कर्तुं बहवो नो । एकस्य तु कार्यैर्नामानि बहूनि ।। ४२।।

क्ष्मार्केन्दुपतिभ्यः त्रिभ्यः पुरुषेभ्यः । सर्गस्थितिभङ्गा ख्यातिः खलु भाक्ता ॥४३॥

तेष्वन्यतमं यत् कार्यत्रिकहेतुम् । केचिद्भवते सा भाक्ता न किमुक्तिः ॥ ४४॥

अध्यक्षपरोऽयं साक्षादिव वादः । एका यदहन्ता तस्यापि परस्य ।। ४५।।

मेयः शिव सर्वो गोलात्मकलोकः । सीमारहितोसावेकस्तव नाकः ॥ ४६॥

लक्ष्मीपतिसङख्या यावद्रविलोकम् । गौरीपतिरेको राजत्यधिनाकम् ॥४७॥

एकैक इनः स्यात् प्रत्यब्जभवाण्डम् । सर्वाण्डगमेकं प्राहुः खमखण्डम् ॥ ४८॥

आत्मानमुताहो तातं खचराणाम् । आहोस्विदधीशं ध्यायाम सुराणाम् ॥४९॥

तं व्योमचराणां जीवं पवमानम् । तातं शिवमाहुर्नाथं मघवानम् ॥५०॥ यद्यप्यखिलानामात्मा गुरुरोशः । उक्तो मरुतां तु प्राथम्यत एषः ॥ ५१॥

अभ्रे विचरन्तं भान्तं निनदन्तम् । अस्मित्पतरं तं वन्दे भगवन्तम् ॥ ५२॥

यान्तं पवमानं भान्तं मघवानम् । नाके निनदन्तं गायन्ति शिवं तम् ॥ ५३॥

भातो गगनाग्नेर्यातः पवनस्य । तारस्य च रूपं नानेकमपापम् ॥५४॥

चतुर्थो वसुमतीवर्गः

नित्यं स्वरित यो व्याप्याभ्रमखिलम् । गायन्ति कवयस्तं तारममलम् ॥५५॥

ताराह्वयवपुः शम्भोरभयदम् । भानोः किरणवद्वैभूतिकमिदम् ॥५६॥

तं पुष्करगुणं गायन्तु बहवः । स त्वग्निरजरो दिव्यः शिवरवः ॥ ५७॥

यद्रोदिति वियद्देशेऽनवरतम् । भद्रं बुधगणो रुद्रं भणति तम् ॥ ५८॥ सङ्घर्षणवशाद्राजत्यलमयम् । पानीयमुचितं प्राहुर्हरिहयम् ॥५९॥

तारः स गगने न त्वेव मरुताम् । सर्वत्र च महान् प्राणो जनिमताम् ॥ ६०॥

तस्यैव गगने प्राणस्य चरतः । भङ्गाः पुनरिमे वाताः कुमभितः ॥ ६१॥

रुद्रः स निनदन् राजन्त्स मघवा । वातः स विचरन् नित्यं दिवि युवा ॥ ६२॥

एवं गुणवशादेकस्य बहुता । तारात्मकवपुर्दष्टचा निगदिता ।। ६३।।

केचित्पशुपतिं शक्रं च पवनम् । देवत्रयमिति प्राहुर्गुणवशात् ।। ६४।।

व्यामो दिवि सतश्चिद्विह्नरतुलः । नामान्तरवशात्ताराग्निरमलः ॥६५॥

आक्रम्य सकलं भान्तं बहुबलम् । गायामि विमलं चिद्विद्विमतुलम् ॥६६॥

मित्रं मम शिवो बन्धुर्मम शिवः । तातो मम शिवो माता मम शिवः ।। ६७।। नेता मम शिवस्त्राता मम शिवः । राजा मम शिवो दैवं मम शिवः ।। ६८।।

चक्षुर्मम शिवः श्रोत्रं मम शिवः । स्वान्तं मम शिवो बुद्धिर्मम शिवः ॥ ६९॥

वाणी मम शिवः प्राणो मम शिवः । आत्मा मम शिवः सर्वं मम शिवः ।। ७०।।

अन्यप्रमृदितं स्वं देशमवितुम् । वीर्यं मम धियः संवर्धय विभो ।। ७१।।

गायत्रमनघस्तोत्रं गणपतेः । एतच्छृणु दयायुक्तः पशुपते ॥ ७२॥

।। इति श्रीभगवन्महर्षिरमणान्तेवासिनो वासिष्ठस्य नरसिंहसूनो-र्गणपतेः कृतिः शिवस्तवराजः समाप्तः ।।

शिवसप्ततिनामस्तोत्रम्

देवानां श्रेष्ठ ईशानो भुवनस्याजरो वसुः । स्वधावान्सुहवो बभुर्द्विबर्हा अरुषः कविः ॥१॥

जलाषभेषजो भूरिभूरेर्दाता भिषक्तमः । स्थिरधन्वा क्षयद्वीरो रुद्रो गाथपतिः स्विषुः ॥ २॥

वेधाः सुधन्वा क्षिप्रेषुर्मरुत्वानसुरस्तवाः । त्वेषस्तिग्मायुधस्तव्यान्वज्जबाहुस्तवस्तमः ॥३॥

उपहतुः कल्मलीकी सुषुम्रो गर्तसद्युवा । दिवो वराहो वृषभो वंकुः स्विक्वानृदूदरः ॥ ४॥

स्विपवातश्चेकितानः सुशिप्रः स्वयशाः श्रुतः । श्चित्सनृष्वः स्ववानेव याविभः पशुपाः शुचिः ॥५॥

सहमानो मेधपितः प्रचेताः सत्पितिर्बृहन् । पुरुरूपः कपर्द्युग्रः सुगन्धिः पृष्टिवर्धनः ॥ ६॥

शुक्रोऽषाह्ळो यज्ञसाधस्त्र्यम्बको मरुतां पिता । मीढ्वान्मीळ्हुष्टमो देवो भुवनस्य पिता शिवः ॥ ७॥

इतीयं सप्ततिर्नाम्नां रुद्रस्य निगमोद्धृता । सर्वपापप्रशमनी सर्वाभीष्टप्रदायिनी ॥८॥

।। इति वासिष्ठसङ्कलितं शिवसप्ततिनामस्तोत्रम् ।।

शिवसप्ततौ प्रोक्तानां नाम्नां चतुर्थ्यन्तरूपाणि

ॐ देवानां श्रेष्ठाय नमः।	ॐ तिग्मायुधाय नमः।
ॐ भुवनस्य ईशानाय नमः।	ॐ तव्यसे नमः।
ॐ अजराय नमः।	ॐ वज्रबाहवे नमः।
ॐ वसवे नमः।	ॐ तवस्तमसे नमः।
ॐ स्वधावते नमः।	ॐ उपहत्नवे नमः।
ॐ सुहवाय नमः।	ॐ कल्मलीकिने नमः।
ॐ बभ्रवे नमः।	ॐ सुषुम्नाय नमः।
ॐ द्विबर्हसे नमः।	ॐ गर्तसदे नमः।
ॐ अरुषाय नमः।	ॐ यूने नमः।
ॐ कवये नमः।	ॐ दिवो वराहाय नमः।
ॐ जलाषभेषजाय नमः।	ॐ वृषभाय नमः।
ॐ भूरये नमः।	ॐ वङ्कवे नमः।
ॐ भूरेर्दात्रे नमः।	ॐ स्विक्वते नमः।
ॐ भिषक्तमाय नमः।	ॐ ऋदूदराय नमः।
ॐ स्थिरधन्वने नमः।	ॐ स्वपिवाताय नमः।
ॐ क्षयद्वीराय नमः।	ॐ चेकितानाय नमः।
ॐ रुद्राय नमः।	ॐ सुशिप्राय नमः।
ॐ गाथपतये नमः।	ॐ स्वयशसे नमः।
ॐ स्विषवे नमः।	ॐ श्रुताय नमः।
ॐ वेधसे नमः।	ॐ श्वित्सते नमः।
ॐ सुधन्वने नमः।	ॐ नृष्वाय नमः।
ॐ क्षिप्रेषवे नमः।	ॐ एवयावभिः स्ववते नमः।
ॐ मरुत्वते नमः।	ॐ पशुपे नमः।
ॐ असुराय नमः।	ॐ शुचये नमः।
ॐ तवसे नमः।	ॐ सहमानाय नमः।

ॐ त्वेषाय नमः।

ॐ मेधपतये नमः।

άE	प्रचेतसे	नमः।

ॐ सत्पतये नमः ।

ॐ बृहते नमः।

ॐ पुरुरूपाय नमः।

ॐ कपर्दिने नमः।

ॐ उग्राय नमः।

ॐ सुगन्धये नमः।

ॐ पुष्टिवर्धनाय नमः।

ॐ शुक्राय नमः।

ॐ अषाह्ळाय नमः।

ॐ यज्ञसाधाय नमः।

ॐ त्र्यम्बकाय नमः।

ॐ मरुतां पित्रे नमः।

ॐ मीढ्वते नमः।

ॐ मीळ्हुष्टमाय नमः।

ॐ देवाय नमः।

ॐ भुवनस्य पित्रे नमः।

ॐ शिवाय नमः।

इन्द्रसहस्रनामस्तोत्रम्

इन्द्रो देवतमोऽनीळः सुपर्णः पूर्णबन्धुरः । विश्वस्य दमिता विश्वस्येशानो विश्वचर्षणिः ।।१।।

विश्वानि चक्रिर्विश्वस्मादुत्तरो विश्वभूर्बृहन् । चेकितानो वर्तमानः स्वधयाऽचक्रया परः ॥२॥

विश्वानरो विश्वरूपो विश्वायुर्विश्वतस्पृथुः । विश्वकर्मा विश्वदेवो विश्वतो धीरनिष्कृतः ॥ ३॥

त्रिषुजातस्तिग्मशृङ्गो देवो ब्रध्नोऽरुषश्चरन् । रुचानः परमो विद्वान् अरुचो रोचयन्नजः ॥४॥

ज्येष्ठो जनानां वृषभो ज्योतिर्ज्येष्ठं सहोमहि । अभिक्रतूनां दमिता धर्ता विश्वस्य कर्मणः ॥५॥

धर्ता धनानां धातॄणां धाता धीरो धियेषितः । यज्ञस्य साधनो यज्ञो यज्ञवाहा अपामजः ॥६॥

यज्ञं जुषाणो यजतो युक्तग्राव्णोऽवितेषिरः । सुवजश्च्यवनो योद्धा यशसो यज्ञियो यहुः ।। ७।।

अवयाता दुर्मतीनां हन्ता पापस्य रक्षसः । कृशस्य चोदिता कृतुः कृतब्रह्मा धृतव्रतः ॥८॥ घृष्ण्वोजा अविताधीनां धनानां सञ्जिदच्युतः । विहन्ता तमसस्त्वष्टा तनूपास्तरुतातुरः ॥९॥

त्वेषनृम्णस्त्वेषसंद्दक् तुराषाडपराजितः । तुग्यावृधोदस्मतमः तुविकूर्मितमस्तुजः ॥१०॥

वृषप्रभर्मा विश्वानि विद्वानादङ्क्षर्दिरस्तवाः । मन्द्रो मतीनां वृषभो मरुत्वान्मरुतामृषिः ।।११।।

महाहस्ती गणपितङ्क्षियं जिन्वो बृहस्पितः । माहिनो मघवा मन्दी मर्कोऽर्को मेधिरो महान् ॥१२॥

इति प्रथमं नामशतकम्

प्रतिरूपः परोमात्रः पुरुरूपः पुरुष्टुतः । पुरुहूतः पुरः स्थाता पुरुमायः पुरन्दरः ॥१३॥

पुरुर्दूतः पुरु स्थाता पुरुनायः पुरुद्दरः ॥ १३॥

इति द्वितीयशतकप्रथमाष्टकेन सहाष्टोत्तरं नामशतकम् ।

पुरुप्रशस्तः पुरुकृत् पुरां दर्ता पुरूतमः । पुरुगूर्तः पृत्सुजेता पुरुवर्पाः प्रवेपनी ।।१४।।

पप्रिः प्रचेताः परिभूः पनीयानप्रतिष्कुतः । प्रवृद्धः प्रवयाः पाता पूषण्वानन्तरा भरः ॥१५॥ पुरुशाकः पाञ्चजन्यः पुरुभोजाः पुरूवसुः । पिशङ्गरातिः पपुरिः पुरोयोधः पृथुज्जयाः ।।१६ ।।

प्ररिक्व प्रदिवः पूर्व्यः पुरोभूः पूर्वजा ऋषिः । प्रणेता प्रमतिः पन्यः पूर्वयावा प्रभूवसुः ।।१७।।

प्रयज्युः पावकः पूषा पदवीः पथिकृत्पतिः । पुरुत्मा पलितोहेता प्रहेता प्राविता पिता ।।१८।।

पुरुनृम्णः पर्वतेष्ठाः प्राचामन्युः पुरोहितः । पुरांभिन्दुरनाधृष्यः पुराजाः पप्रथिन्तमः ।।१९।।

पृतनाषाड् बाहुशर्धी बृहद्रेणुरनिष्टृतः । अभिभूतिरयोपाष्टिः बृहद्रेरपिधानवान् ॥ २०॥

ब्रह्मप्रियो ब्रह्मजूतो ब्रह्मवाहा अरङ्गमः । बोधिन्मना अवक्रक्षी बृहद्भानुरमित्रहा ।। २१।।

भूरिकर्मा भरेकृतुर्भद्रकृद्भावरोभृमिः । भरेषु हव्यो भूर्योजाः पुरोहा प्राशुषाट्प्रषाट् ॥ २२॥

प्रभङ्गीमहिषो भीमो भूर्यासुतिरशस्तिहा । प्रसक्षी विश्पतिर्वीरः परस्पाः शवसस्पतिः ॥ २३॥

इति द्वितीयं नामशतकम्

पुरुदत्रः पितृतमः पुरुक्षुर्भूरिगुः पणिः ।

प्रत्वाक्षाणः पुरां दर्मापनस्युरभिमातिहा ।। २४।।

पृथिव्या वृषभः प्रतः प्रमन्दी प्रथमः पृथुः ।

त्यः समुद्रव्यचाः पायुः प्रकेतश्चर्षणीसहः ।। २५।।

कारुधायाः कविवृधः कनीनः क्रतुमान्क्रतुः ।

क्षपांवस्ता कवितमो गिर्वाहाः कीरिचोदनः ॥ २६॥

क्षपावान्कौशिकः कारी राजाक्षम्यस्य गोपतिः । गौर्गोर्दुरो दुरोऽश्वस्य यवस्यदुर आदुरिः ॥१७॥

चन्द्रबुध्रश्चर्षणिप्राश्चकृत्यश्चोदयन्मतिः।

चित्रभानुश्चित्रतमश्चम्रीषश्चक्रमासजः ॥ २८॥

तुविशुष्मस्तुविद्युम्नस्तुविजातस्तुवीमघः ।

तुविकूर्मिस्तुविम्रक्षस्तुविशग्मस्तुविप्रतिः ॥ २९॥

तुविनृम्णस्तुविग्रीवस्तुविराधास्तुविक्रतुः ।

तुविमात्रस्तुविग्राभस्तुविदेष्णस्तुविष्वणिः ॥ ३०॥

तूतुजिस्तवसस्तक्वस्तुविग्रिस्तुर्वणिस्त्रदः ।

रथेष्ठस्तरणिस्तुम्रस्त्विषीमाननपच्युतः ॥ ३१॥

तोदस्तरुत्रस्तविषी मुषाणस्तविषस्तुरा ।

तितिर्वा ततुरिस्त्राता भूणिस्तूणिस्तवस्तरः ॥ ३२॥

यज्ञवृद्धो यज्ञियानां प्रथमो यज्वनो वृधः । अमित्रखादोऽनिमिषो विषुणोऽसुन्वतोऽजुरः ॥ ३३॥

अक्षितोतिरदाभ्योऽर्यः शिप्रिणीवानगोरुधः । आश्रुत्कर्णोऽन्तरिक्षप्रा अमितौजा अरिष्टुतः ।। ३४।।

इति तृतीयं नामशतकम्

अदृष्ट एकराडूर्ध्व ऊर्ध्वसानः सनाद्युवा । स्थिरः सूर्यः स्वभूत्योजाः सत्यराधाः सनश्रुतः ॥ ३५॥

प्रकल्पः सत्त्वानां केतुरच्युतच्युदुरुव्यचाः । शवसी स्वपतिः स्वोजाः शचीवानविदीधयुः ॥ ३६॥

सत्यशुष्मः सत्यसत्वा सूनुः सत्यस्य सोमपाः । दस्योर्हन्ता दिवो धर्ता राजा दिव्यस्य चेतनः ॥ ३७॥

ऋग्मियोऽर्वा रोचमानो रभोदा ऋतपा ऋतः । ऋजीषी रणकृद्रेवा नृत्वियो रध्रचोदनः ॥ ३८॥

ऋष्वोरायोऽवनीराजा रियस्थानो रदावसुः । ऋभुक्षा अनिमानोऽश्वः सहमानः समुद्रियः ॥ ३९॥

ऋणकातिर्गिर्वणस्युः कीजः खिद्वाखजङ्करः । ऋजीषो वसुविद्वेन्यो वाजेषु दधृषः कविः ।। ४०।। विरप्शी वीळितो विप्रो विश्ववेदा ऋतावृधः । ऋतयुग्धर्मकृद्धेनुर्धनजिद्धामवर्मवाट् ॥ ४१॥

ऋतेजाः सक्षणिः सोम्यः संसृष्टजिद्दभुष्टिरः । ऋतयुः सबलः सह्युर्वज्रवाहा ऋचीषमः ॥४२॥

ऋग्मीदधृष्वानृष्वीजाः सुगोपाः स्वयशस्तरः । स्वभिष्टिसुम्नः सेहानः सुनीतिः सुकृतः शुचिः ॥४३॥

ऋणयाः सहसः सूनुः सुदानुः सगणो वसुः । स्तोम्यः समद्वा सत्राहा स्तोमवाहा ऋतीषहः ॥४४॥

इति चतुर्थं नामशतकम्

शविष्ठः शवसः पुत्रः शतमन्युः शतक्रतुः ।

शक्रः शिक्षानरः शुष्मी श्रुत्कर्णः श्रवयत्सखा ॥ ४५॥

शतमूतिः शर्धनीतिः शतनीथः शतामघः ।

श्लोको शिवतमः श्रुत्यं नामबिभ्रदनानतः ॥ ४६॥

शूरः शिप्री सहस्रोतिः शुभ्रः शृङ्कङ्गवृषोनपात् । शासः शाको श्रवस्कामः शवसावानहंसनः ।। ४७।।

सुरूपकृतुरीशानः शूशुवानः शचीपतिः । सतीनसत्वा सनिता शक्तीवानमितक्रतुः ॥४८॥ सहस्रचेताः सुमनाः श्रुत्यः शुद्धः श्रुतामघः । सत्रादावा सोमपावा सुक्रतुः श्मश्रुषु श्रितः ।। ४९।।

चोदप्रवृद्धो विश्वस्य जगतः प्राणतस्पतिः । चौतः सुप्रकरस्रोना चकमानः सदावृधः ॥ ५०॥

स्विभिष्टिः सत्पितिः सत्यश्चारुर्वीरतमश्चती । चित्रश्चिकित्वानाज्ञाता प्रतिमानं सतः सतः ॥५१॥

स्थाता सचेताः सदिवः सुदंसाः सुश्रवस्तमः । सहोदाः सुश्रुतः सम्राट्सुपारः सुन्वतः सखा ॥ ५२॥

ब्रह्मवाहस्तमो ब्रह्मा विष्णुर्वस्वःपतिर्हरिः । रणाय संस्कृतो रुद्रो रणितेशानकृच्छिवः ॥५३॥

विप्रजूतो विप्रतमो यह्नो वजी हिरण्ययः । वत्रो वीरतरोवायुर्मातरिश्वा मरुत्सखा ॥५४॥

गूर्तश्रवा विश्वगूर्तो वन्दनश्रुद्विचक्षणः । वृष्णिर्वसुपतिर्वाजी वृषभो वाजिनी वसुः ॥ ५५॥

इति पञ्चमं नामशतकम्

विग्रो विभीषणो विह्नर्वृद्धायुर्विश्रुतो वृषा । वजभृद्वृत्रहा वृद्धो विश्ववारो वृतञ्चयः ॥५६॥ वृषजूतिर्वृषरथो वृषभान्नो वृषक्रतुः । वृषकर्मा वृषमणाः सुदक्षः सुन्वतो वृधः ।। ५७ ।।

अद्रोघवागसुरहा वेधाः सत्राकरोऽजरः । अपारः सुहवोऽभीरुरभिभङ्गोऽङ्गिरस्तमः ।।५८॥

अमर्त्यः स्वायुधोऽशत्रुरप्रतीतोऽभिमातिषाट् । अमत्री सूनुरर्चत्र्यः स्मदिष्टिरभयङ्करः ॥ ५९॥

अभिनेता स्पार्हराधाः सप्तरिश्मरिभष्टिकृत् । अनर्वास्वर्जिदिष्कर्ता स्तोतृणामवितोपरः ॥ ६०॥

अजातशत्रुः सेनानी रुभयाव्युभयङ्करः । उरुगायः सत्ययोनिः सहस्वानुर्वरापितः ॥ ६१॥

उग्रो गोपा उग्रबाहुरुग्रधन्वोक्थवर्धनः । गाथश्रवा गिरां राजा गम्भीरो गिर्वणस्तमः ।। ६२।।

वज्रहस्तचर्षणीनां वृषभो वज्रदक्षिणः । सोमकामः सोमपतिः सोमवृद्धः सुदक्षिणः ॥६३॥

सुब्रह्मा स्थविरः सूरः सिहष्ठः सप्रथाः सराट् । हरिश्मशारुर्हरिवान्हरीणां पतिरस्तृतः ॥ ६४॥

हिरण्यबाहुरुर्व्यूतिर्हरिकेशो हिरीमशः । हरिशिप्रो हर्यमाणो हरिजातो हरिम्भरः ।। ६५ ।। हिरण्यवर्णो हर्यश्वो हरिवर्पा हरिप्रियः । हनिष्ठो हर्यक्ष्वो हव्यो हरिष्ठा हरियोजनः ।। ६६।।

इति षष्ठं नामशतकम्

सत्वासुशिप्रः सुक्षत्रः सुवीरः सुतपा ऋषिः । गाथान्यो गोत्रभिद्ग्रामं वहमानो गवेषणः ।। ६७।।

जिष्णुस्तस्थुष ईशान ईशानो जगतो नृतुः । नर्याणि विद्वान्नृपतिः नेतानृम्णस्य तूतुजिः ॥६८॥

निमेघमानो नर्यापाः सिन्धूनां पतिरुत्तरः । नर्यो नियुत्वान्निचितो नक्षद्दाभोनहुष्टरः ॥६९॥

नव्यो निधाता नृमणाः सधीचीनः सुतेरणः । नृतमानो नदनुमान्नवीयानृतमोनृजित् ॥ ७०॥

विचियष्ठो वज्जबाहुर्वृत्रखादोवलं रुजः । जातूभर्मा ज्येष्ठतमो जनभक्षो जनंसहः ।। ७१।।

विश्वाषाड्वंसगोवस्यान्निष्पाडशनिमान्नृषाट् । पूर्भित्पुराषाडभिषाट् जगतस्तस्थुषस्पतिः ॥ ७२॥

संवृक्समत्सुसन्धाता सुसंङ्क्षदक्सविताऽरुणः । स्वर्यः स्वरोचिः सुत्रामा स्तुषेय्यः सनजाः स्वरिः ।। ७३।। कृण्वन्नकेतवे केतुं पेशः कृण्वन्नपेशसे । वज्रेण हत्वी महिनो मरुत्स्तोत्रो मरुद्गणः ॥ ७४॥

महावीरो महाव्रातो महाय्यः प्रमतिर्मही । माता मघोनां मंहिष्ठो मन्युमीर्मन्युमत्तमः ॥ ७५॥

मेषो महीवृन्मन्दानो माहिनावान्महेमतिः । प्रक्षोमृळीको मंहिष्ठो प्रक्षकृत्वा महामहः ॥ ७६॥

मदच्युन्मर्डितामद्वा मदानां पतिरातपः । सुशस्तिः स्वस्तिदाः स्वर्दग्राधानामाकरः पतिः ।। ७७।।

इति सप्तमं नामशतकम्

इषुहस्त इषां दाता वसुदाता विदद्वसुः । विभूतिर्व्यानाशिर्वेनो वरीयान् विश्वजिद्विभुः ॥ ७८॥

नृचक्षाः सहुरिः स्वर्वित्सुयज्ञः सुष्ठुतः स्वयुः । आपिः पृथिव्या जनिता सूर्यस्य जनिता श्रुतः ॥ ७९॥

स्पङ्कड्विहायाः स्मत्पुरन्धिर्वृषपर्वा वृषन्तमः । साधारणः सुखरथः स्वश्वः सत्राजिदद्भुतः ॥ ८०॥

ज्येष्ठराजो जीरदानुर्जिग्मर्वित्वक्षणो वशी । विधाता विश्वमा आशुर्मायी वृद्धमहावृधः ।। ८१।। वरेण्यो विश्वतूर्वातस्येशानो द्यौर्विचर्षणिः । सतीनमन्युर्गोदत्रः सद्योजातोविभञ्जनुः ॥८२॥

वितन्तसाय्यो वाजानां विभक्ता वस्व आकरः । वीरको वीरयुर्वज्ञं बिभवीरिण्य आघृणिः ॥८३॥

वाजिनेयो वाजसनिर्वाजानां पतिराजिकृत्। वास्तोष्पतिर्वर्पणीतिर्विशां राजा वपोदरः।।८४।।

विभूतद्युम्न आचक्रिरादारी दोधतो वधः । आखण्डलो दस्मवर्चाः सर्वसेनो विमोचनः ।।८५।।

वज्रस्य भर्ता वार्याणां पतिर्गोजिद्गवां पतिः । विश्वव्यचाः सङ्कञ्चकानः सुहार्दो जनिता दिवः ॥८६॥

समन्तुनामा पुरुध प्रतीको बृहतः पितः । दीध्यानो दामनो दाता दीर्घश्रवस ऋभ्वसः ।। ८७।।

दंसनावान्दिवः संम्राड्देवजूतो दिवावसुः । दशमो देवता दक्षो दुधोद्युम्नी द्युमन्तमः ।। ८८।।

इत्यष्टमं नामशतकम्

मंहिङ्कष्ठरातिरित्थाधीर्दीद्यानो दधृषिर्दुधिः । दुष्टरीतुर्दुश्च्यवनो दिवोमानो दिवोवृषा ।।८९।। दक्षाय्यो दस्युहाधृष्णुः दक्षिणावान् धियावसुः । धनस्पृद्धृषितो धाता दयमानो धनञ्जयः ॥ ९०॥

दिव्यो द्विबर्हाः सन्नार्यः समर्यस्त्राः सिमः सखा । द्युक्षः समानो दंसिष्ठो राधसः पतिरिध्रगुः ॥ ९१॥

सम्राट् पृथिव्या ओजस्वान् वयोधा ऋतुपा ऋभुः । एको राजैधमानद्विडेकवीर उरुजयाः ॥९२॥

लोककृज्जनिताऽश्वानां जोहूत्रो जनिता गवाम् । जरिता जनुषां राजा गिर्वणाः सुन्वतोऽविता ॥९३॥

अत्कं वसानः कृष्टीनां राजोक्थ्यः शिप्रवानुरुः । ईडचोदाश्वानिनतमो घोरः सङक्रन्दनः स्ववान् ॥९४॥

जागृविर्जगतो राजा गृत्सो गोविद्धनाघनः । जेताऽभिभूरकूपारो दानवानसुरोऽर्णवः ॥९५॥

धृष्विर्दमूनास्तवसस्तवीयानन्तमोऽवृतः । रायोदाता रियपितः विपश्चिद्वृत्रहन्तमः ॥९६॥

अपरीतः षाळपश्चाद् दध्वायुत्कार आरितः । वोह्ळावनिष्ठो वृष्ण्यावान्वृषण्वानवृकोऽवतः ॥९७॥

गर्भोऽसमष्टकाव्योयुगहिशुष्मोदधृष्वणिः । प्रतः पतिर्वाजदावा ज्योतिः कर्ता गिरां पतिः ॥ ९८॥ इति नवमं नामशतकम् अनवद्यः सम्भृताश्चो वज्जिवादद्रिवान्द्यमान् । दस्मो यजत्रो योधीयानकवारिर्यतङ्करः ॥९९॥

पृदाकुसानुरोजीयान् ब्रह्मणश्चोदिता यमः । वन्दनेष्ठाः पुरां भेत्ता बन्धुरेष्ठा बृहद्दिवः ।।१००।।

वरूता मधुनो राजा प्रणेनीः पप्रथी युवा । उरुशंसोहवंश्रोता भूरिदावा बृहच्छ्वाः ॥१०१॥

माता स्तियानां वृषभो महोदाता महावधः । सुग्म्यः सुराधाः सत्राषाडोदतीनां नदोधुनिः ॥१०२॥

अकामकर्शनः स्वर्षाः सुमृळीकः सहस्कृतः । पास्त्यस्य होता सिन्धूनां वृषाभोजो रथीतमः ।।१०३।।

सखा मुनीनां जनिदाः स्वधावानसमोऽप्रतिः । मनस्वानध्वरो मर्यो बृबदुक्थोऽविता भगः ।।१०४।।

अषाह्ळोऽरीह्ळ आदर्ता वीरं कर्ता विशस्पतिः । एकः पतिरिनः पुष्टिः सुवीर्यो हरिपाः सुदृक् ।।१०५।।

एको हव्यः सनादारुगोकोवाकस्य सक्षणिः । सुवृक्तिरमृतोऽमृक्तः खजकृद्धलदाः शुनः ॥१०६॥

अमत्रो मित्र आकाय्यः सुदामाब्जिन् महोमही । रथः सुबाहुरुशना सुनीथो भूरिदाः सुदाः ।।१०७।। मदस्य राजा सोमस्य पीत्वीज्यायान्दिवः पतिः । तिवषीवान्धनो युध्मो हवनश्रुत्सहः स्वराट् ॥१०८॥

।। इति दशमं नामशतकम् ।।

अत्रेमे भवन्त्युपसंहारश्लोकाः

इदं सहस्रमिन्द्रस्य नाम्नां परमपावनम् । ऋग्वेदतो गणपतिः सङःगृह्य विनिबद्धवान् ।।१।।

नात्र नाम्नः पौनरुक्त्यं न 'च' कारादि पूरणम् । श्लोकमध्ये न चारम्या शतकस्योपसंहृतिः ॥२॥

नाम्नामेषां छान्दसत्वात्सर्वेषां च स्वरूपतः । अवलोक्या यथा छन्दः शब्दशुद्धिर्विचक्षणैः ॥३॥

अनेकपदनामानि विनियोज्यानि पूजने । चतुर्थ्यन्तप्रयोगेषु व्युत्क्रमाच्च यथान्वयम् ॥४॥

अस्य नामसहस्रस्य वेदमूलस्य सेवने । पूर्णं फलं तद्विज्ञेयं यत्स्वाध्यायनिषेवणे ।।५।।

मन्त्रेभ्यः सम्भृतं सारमेतन्नामसहस्रकम् । ऐन्द्रं यो भजते भक्त्या तस्य स्युः सिद्धयो वशे ।। ६।। इन्द्रो विजयते देवः सर्वस्य जगतः पतिः । वेदमूलं जयत्येतत्तस्य नामसहस्रकम् ॥ ७॥

।। इति श्रीभगवन्महर्षिरमणान्तेवासिनो वासिष्ठस्य नरसिंहसूनो-र्गणपतेः कृतिः इन्द्रसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।।

इन्द्रसहस्रनामावली

इन्द्रसहस्रनामस्तोत्रे प्रोक्तानां नाम्नां चतुर्थ्यन्तरूपाणि

ॐ इन्द्राय नमः। ॐ देवतमाय नमः। ॐ अनीळाय सुपर्णाय नमः। ॐ पूर्णबन्धुराय नमः। ॐ विश्वस्य दिमित्रे नमः। ॐ विश्वस्येशानाय नमः। ॐ विश्वचर्षणये नमः। ॐ विश्वानिचक्रये नमः। ॐ विश्वस्मादुत्तराय नमः। ॐ विश्वभूवे नमः। ॐ बृहते नमः। ॐ चेिकतानाय नमः। ॐ अचक्रयास्वध्यावर्तमानाय नमः। ॐ परस्मै नमः। ॐ विश्वानराय नमः। ॐ विश्वरूपाय नमः। ॐ विश्वायुषे नमः। ॐ विश्वतस्पृथवे नमः। ॐ विश्वरूपाय नमः। ॐ विश्वदेवाय नमः। ॐ विश्वतो धिये नमः। ॐ अनिष्कृतायः नमः। ॐ त्रिषुजाताय नमः। ॐ तिग्मङ्कशृङ्गाय नमः। ॐ देवाय नमः। अॐ ब्रध्नाय नमः। ॐ अरुषाय नमः। ॐ अरुषाय नमः। ॐ अरुषाय नमः। ॐ अरुषाय नमः। ॐ ज्योहाय नमः। ॐ ज्योहाय नमः। ॐ ज्योहाय सहसे नमः। ॐ जनानां वृषभाय नमः। ॐ ज्योतिषे नमः। ॐ ज्येष्ठाय सहसे नमः। ॐ धनानां धर्त्रे नमः। ॐ धातॄणां धात्रे नमः। ॐ विश्वस्य कर्मणो धर्त्रे नमः। ॐ धनानां धर्त्रे नमः। ॐ धातॄणां धात्रे नमः। ॐ यज्ञाय नमः। नमः। ॐ धियेषिताय नमः। ॐ यज्ञस्य साधनाय नमः। ॐ यज्ञाय नमः।

ॐ यज्ञवाहसे नमः। ॐ अपामजाय नमः। ॐ यज्ञं जुषाणाय नमः। ॐ यजताय नमः। ॐ युक्तग्राव्गोऽवित्रे नमः। ॐ इषिराय नमः। ॐ सुवजाय नमः। ॐ च्यवनाय नमः। ॐ योद्धे नमः। ॐ यशसाय नमः। ॐ यज्ञियाय नमः। ॐ यहवे नमः। ॐ दुर्मर्तानामवयाात्रे नमः। ॐ पापस्य रक्षसो हन्त्रे नमः। ॐ कृशस्य चोदित्रे नमः। ॐ कृत्नवे नमः। ॐ कृतब्रह्मणे नमः। ॐ धृतव्रताय नमः। ॐ घृष्णवोजसे नमः। ॐ धीनामवित्रे नमः। ॐ धनानां सञ्जिते नमः। ॐ अच्युताय नमः। ॐ तमसो विहन्त्रे नमः। ॐ त्वष्ट्रे नमः। ॐ तनूपे नमः। ॐ तरुत्रे नमः। ॐ तुराय नमः। ॐ त्वेषनृम्णाय नमः। ॐ त्वेषसंदृशे नमः। ॐ तुरासाहे नमः। ॐ अपराजिताय नमः। ॐ तुग्या-वृधाय नमः। ॐ दस्मतमाय नमः। ॐ तुविकूर्मितमाय नमः। ॐ तुजाय नमः। ॐ वृषप्रभर्मणे नमः। ॐ विश्वानि विदुषे नमः। आदङ्क्वर्दिराय नमः। ॐ तवसे नमः। ॐ मन्द्राय नमः। ॐ मतीनां वृषभाय नमः। ॐ मरुत्वते नमः। ॐ मरुतामुषये नमः। ॐ महाहस्तिने नमः। ॐ गणपतये नमः। ॐ धियं जिन्वाय नमः। ॐ बृहस्पतये नमः। ॐ माहिनाय नमः। ॐ मघोने नमः। ॐ मन्दीने नमः। ॐ मर्काय नमः। ॐ अर्काय नमः। ॐ मेधिराय नमः।ॐ महते नमः।ॐ प्रतिरूपाय नमः।ॐ परोमात्राय नमः।ॐ पुरुरूपाय नमः। ॐ पुरुष्टुताय नमः। ॐ पुरुहूताय नमः। ॐ पुरःस्थात्रे नमः। ॐ पुरुमायाय नमः। ॐ पुरन्दराय नमः। ॐ पुरुप्रशस्ताय नमः। ॐ पुरुकृते नमः। ॐ पुरां दर्त्रे नमः। ॐ पुरूतमाय नमः। ॐ पुरुगूर्ताय नमः। ॐ पृत्सुजेत्रे नमः। ॐ पुरुवर्पसे नमः। ॐ प्रवेपनिने नमः। ॐ पप्रये नमः। ॐ प्रचेतसे नमः। ॐ परिभुवे नमः। ॐ पनीयसे नमः। ॐ अप्रतिष्कृताय नमः। ॐ प्रवृद्धाय नमः। ॐ प्रवयसे नमः। ॐ पात्रे नमः। ॐ पूषण्वते नमः। ॐ अन्तराभराय नमः। ॐ पुरुशाकाय नमः। ॐ पाञ्चजन्याय नमः। ॐ पुरुभोजसे नमः। ॐ पुरूवसवे नमः। ॐ पिशङ्गरातये नमः। ॐ पपुरये नमः। ॐ पुरोयोधाय नमः। ॐ पृथुजयसे नमः। ॐ प्ररिक्वने नमः। ॐ प्रदिवाय नमः। ॐ पूर्व्याय नमः। ॐ पुरोभुवे नमः। ॐ पूर्वजे ऋषये नमः। ॐ प्रणेत्रे नमः। ॐ प्रमतये नमः। ॐ पन्याय नमः। ॐ पूर्वयावे नमः। ॐ प्रभुवसवे नमः। ॐ प्रयज्यवे नमः। ॐ पावकाय नमः। ॐ पुष्णे नमः।

ॐ पदव्ये नमः। ॐ पथिकृते नमः। ॐ पत्ये नमः। ॐ पुरुत्मते नमः। ॐ पलिताय नमः। ॐ हेन्रे नमः। ॐ प्रहेन्रे नमः। ॐ प्रावित्रे नमः। ॐ पित्रे नमः। ॐ पुरुनृम्णाय नमः। ॐ पर्वतेष्ठे नमः। ॐ प्राचामन्यवे नमः। ॐ पुरोहिताय नमः। ॐ पुरां भिन्दवे नमः। ॐ अनाधृष्याय नमः। ॐ पुराजे नमः। ॐ पप्रथिन्तमाय नमः। ॐ पृतनासाहे नमः। ॐ बाहु-शर्धिने नमः। ॐ बृहद्रेणवे नमः। ॐ अनिष्टृताय नमः। ॐ अभिभृतये नमः। ॐ अयोपाष्ट्रये नमः।ॐ बृहद्रये नमः।ॐ अपिधानवते नमः।ॐ ब्रह्मप्रियाय नमः। ॐ ब्रह्मजूताय नमः। ॐ ब्रह्मवाहसे नमः। ॐ अरङ्गमाय नमः। ॐ बोधिन्मनसे नमः। ॐ अवक्रक्षिणे नमः। ॐ बृहद्भानवे नमः। ॐ अमित्रघ्ने नमः। ॐ भूरिकर्मणे नमः। ॐ भरेकृत्नवे नमः। ॐ भद्रकृते नमः। ॐ भार्वराय नमः। ॐ भृमये नमः। ॐ भरेषुहव्याय नमः। ॐ भूर्योजसे नमः। ॐ पुरोघ्ने नमः। ॐ प्राशुसाहे नमः। ॐ प्रसाहे नमः। ॐ प्रभङ्गिने नमः।ॐ महिषाय नमः।ॐ भीमाय नमः।ॐ भूर्यासुतये नमः।ॐ अशस्तिघ्ने नमः। ॐ प्रसक्षिणे नमः। ॐ विश्पतये नमः। ॐ वीराय नमः। ॐ परस्पे नमः। ॐ शवसस्पत्ये नमः। ॐ पुरुदत्राय नमः। ॐ पितृतमाय नमः। प्रक्षवे नमः। भ्रिगवे नमः। ॐ पणये ॐ प्रत्वक्षणाय नमः।ॐ पुरां दर्मणे नमः।ॐ पनस्यवे नमः।ॐ अभिमातिघ्ने नमः। ॐ पृथिव्या वृषभाय नमः। ॐ प्रताय नमः। ॐ प्रमन्दिने नमः। ॐ प्रथमस्मै नमः। ॐ पृथवे नमः। ॐ त्यस्मै नमः। ॐ समुद्रव्यचसे नमः। ॐ पायवे नमः। ॐ प्रकेताय नमः। ॐ चर्षणीसहाय नमः। ॐ कारुधायसे नमः। ॐ कविवृधाय नमः। ॐ कनीनाय नमः। ॐ क्रतुमते नमः। ॐ क्रतवे नमः। ॐ क्षपां वस्त्रे नमः। ॐ कवितमाय नमः। ॐ गिर्वाहसे नमः। ॐ कीरिचोदनाय नमः। ॐ क्षपावते नमः। ॐ कौशिकाय नमः। ॐ कारिणे नमः। ॐ क्षम्यस्य राज्ञे नमः। ॐ गोपतये नमः। ॐ गवे नमः। ॐ गोर्दुराय नमः। ॐ अश्वस्य दुराय नमः। ॐ यवस्य दुराय नमः। ॐ आदुरये नमः। ङ्क्षॐ चन्द्रबुध्नाय नमः। ॐ चर्षणिप्रे नमः। ॐ चर्कृत्याय नमः। ॐ चोदयन्मतये नमः। ॐ चित्रभानवे नमः। ॐ चित्रतमाय नमः। ॐ चम्रीषाय नमः। ॐ चक्रमासजाय नमः। ॐ तुविशुष्माय नमः। ॐ तुविद्युमाय नमः। ॐ तुविजाताय नमः। ॐ तुवीमघाय नमः। ॐ तुविकूर्मये नमः।ॐ तुविम्रक्षाय नमः।ॐ तुविशग्माय नमः।ॐ तुविप्रतये नमः। ॐ तुविनृम्णाय नमः। ॐ तुविग्रीवाय नमः। ॐ तुविराधसे नमः। ॐ तुविक्रतवे नमः। ॐ तुविमात्राय नमः। ॐ तुविग्राभाय नमः। ॐ तुविदेष्णाय नमः। ॐ तुविष्वणये नमः। ॐ तूतुजये नमः। ॐ तवसाय नमः। ॐ तक्वाय नमः। ॐ तुविग्रये नमः। ॐ तुर्वणये नमः। ॐ त्रदाय नमः। ॐ रथेष्ठाय नमः। ॐ तरणये नमः। ॐ तुम्राय नमः। ॐ त्विषीमते नमः। ॐ अनपच्युताय नमः। ॐ तोदाय नमः। ॐ तरुत्राय नमः। ॐ तविषीमुषाणाय नमः। ॐ तविषाय नमः। ॐ तुर्णे नमः। ॐ तितिर्वणे नमः। ॐ ततुरये नमः। ॐ त्रात्रे नमः। ॐ भूर्णये नमः। ॐ तूर्णये नमः। ॐ तवस्तराय नमः। ॐ यज्ञवृद्धाय नमः। ॐ यज्ञियानां प्रथमस्मै नमः। ॐ व्यज्वनो वृधाय नमः। ॐ अमित्रखादाय नमः। ॐ अनिमिषाय नमः। ॐ असुन्वतो विषुणाय नमः। ॐ अजुराय नमः। ॐ अक्षितोतये नमः। ॐ अदाभ्याय नमः। ॐ अर्याय नमः। ॐ शिप्रिणीवते नमः। ॐ अगोरुधाय नमः। ॐ आश्रुत्कर्णाय नमः। ॐ अन्तरिक्षप्रे नमः। ॐ अमितौजसे नमः। ॐ अरिष्ट्रताय नमः। ॐ अदृष्टाय नमः। ॐ एकराजे नमः। ॐ ऊर्ध्वाय नमः। ॐ ऊर्ध्वसानाय नमः। ॐ सनाद्युने नमः। ॐ स्थिराय नमः। ॐ सूर्याय नमः। ॐ स्वभृत्योजसे नमः। ॐ सत्यराधसे नमः। ॐ सनश्रुताय नमः। ॐ अकल्पाय नमः। ॐ सत्वनां केतवे नमः। ॐ अच्यतच्यते नमः। ॐ उरुव्यचसे नमः। ॐ शवसिने नमः। ॐ स्वपतये नमः। ॐ स्वौजसे नमः। ॐ शचीवते नमः। ॐ अविदीधयवे नमः। ॐ सत्यशुष्पाय नमः। ॐ सत्यसत्वने नमः। ॐ सत्यस्य सूनवे नमः। ॐ सोमपे नमः। ॐ दस्योर्हन्त्रे नमः। ॐ दिवो धर्त्रे नमः। ॐ दिव्यस्य राज्ञे नमः।ॐ चेतनाय नमः।ॐ ऋग्मियाय नमः।ॐ अर्वणे नमः।ॐ रोचमानाय नमः। ॐ रभोदे नमः। ॐ ऋतपे नमः। ॐ ऋताय नमः। ॐ ऋजीषिणे नमः। ॐ रणकृते नमः। ॐ रेवते नमः। ॐ ऋत्वियाय नमः। ॐ रध्रचोदननाय नमः। ॐ ऋष्वाय नमः। ॐ रायोऽवनये नमः। ॐ राज्ञे नमः। ॐ रयिस्थानाय नमः। ॐ रदावसवे नमः। ॐ ऋभूक्षणे नमः।

ॐ अनिमानाय नमः।ॐ अश्वाय नमः।ॐ सहमानाय नमः।ॐ समुद्रियाय नमः। ॐ ऋणकातये नमः। ॐ गिर्वणस्यवे नमः। ॐ कीजाय नमः। ॐ खिद्वने नमः। ॐ खजङ्कराय नमः। ॐ ऋजीषाय नमः। ॐ वसुविदे नमः। ॐ वेन्याय नमः। ॐ वाजेषुदधृषाय नमः। ॐ कवये नमः। ॐ विरिष्णिने नमः। ॐ वीळिताय नमः। ॐ विप्राय नमः। ॐ विश्ववेदसे नमः। ॐ ऋतावधाय नमः। ॐ ऋतयुजे नमः। ॐ धर्मकृते नमः। ॐ धेनवे नमः।ॐ धनजिते नमः।ॐ धाम्ने नमः।ॐ वर्मणे नमः।ॐ वाहे नमः।ॐ ऋतेजसे नमः।ॐ सक्षणये नमः।ॐ सोम्याय नमः।ॐ संसृष्टजिते नमः। ॐ ऋभुष्ठिराय नमः। ॐ ऋतयवे नमः। ॐ सबलाय नमः। ॐ सह्यवे नमः। ॐ वज्रवाहसे नमः। ॐ ऋचीषमाय नमः। ॐ ऋग्मिने नमः। ॐ दधृष्वते नमः। ॐ ऋष्वौजसे नमः। ॐ सुगोपे नमः। ॐ स्वयशस्तराय नमः। ॐ स्वभिष्टिसुम्नाय नमः। ॐ सेहानाय नमः। ॐ सुनीतये नमः। ॐ सुकृताय नमः। ॐ शुचये नमः। ॐ ऋणये नमः। ॐ सहसः सूनवे नमः। ॐ सुदानवे नमः। ॐ सगणाय नमः। ॐ वसवे नमः।ॐ स्तोम्याय नमः।ॐ समद्भने नमः।ॐ सत्राघ्ने नमः।ॐ स्तोमवाहसे नमः। ॐ ऋतीषहाय नमः। ॐ शविष्ठाय नमः। ॐ शवसः पुत्राय नमः। ॐ शतमन्यवे नमः। ॐ शतक्रतवे नमः। ॐ शक्राय नमः। ॐ शिक्षानराय नमः। ॐ शृष्मिणे नमः। ॐ श्रृत्कर्णाय नमः। ॐ श्रवयत्सख्ये नमः। ॐ शतमृतये नमः। ॐ शर्धनीतये नमः। ॐ शतनीथाय नमः। ॐ शतामघाय नमः। ॐ श्लोकिने नमः। ॐ शिवतमाय नमः। ॐ श्रुत्यं नाम बिभ्रते नमः। ॐ अनानताय नमः। ॐ शूराय नमः। ॐ शिप्रिणे नमः। ॐ सहस्रोतये नमः। ॐ शुभ्राय नमः। ॐ शृङ्कङ्गवृषोनपाते नमः। ॐ शासाय नमः। ॐ शाकाय नमः। ॐ श्रवस्कामाय नमः। ॐ शवसावते नमः। ॐ अहंसनाय नमः। ॐ सुरूपकृत्ववे नमः। ॐ ईशानाय नमः। ॐ शृश्वानाय नमः। ॐ शचीपतये नमः। ॐ सतीनसत्वने नमः। ॐ सनित्रे नमः।ॐ शक्तीवते नमः।ॐ अमितक्रतवे नमः।ॐ सहस्रचेतसे नमः। ॐ सुमनसे नमः। ॐ श्रुत्याय नमः। ॐ शुद्धाय नमः। ॐ श्रुतामघाय नमः। ॐ सत्रादावे नमः। ॐ सोमपावे नमः। ॐ सुक्रतवे नमः। ॐ श्मश्रुषुश्रिताय नमः। ॐ चोदप्रवृद्धाय नमः। ॐ विश्वस्य जगतः प्राणतस्पतये नमः। ॐ चौताय नमः। ॐ सुप्रकरताय नमः। ॐ नरे नमः। ॐ चकमानाय नमः।ॐ सदावधाय नमः।ॐ स्वभिष्टये नमः।ॐ सत्पतये नमः। ॐ सत्याय नमः। ॐ चारवे नमः। ॐ वीरतमाय नमः। ॐ चितने नमः। ॐ चित्राय नमः। ॐ चिकितुषे नमः। ॐ आज्ञात्रे नमः। ॐ सतःसतःप्रतिमानाय नमः। ॐ स्थात्रे नमः। ॐ सचेतसे नमः। ॐ सदिवाय नमः। ॐ सुदंससे नमः। ॐ सुश्रवस्तमाय नमः। ॐ सहोदे नमः। ॐ सुश्रुताय नमः। ॐ सम्राजे नमः। ॐ सुपाराय नमः। ॐ सुन्वतः सख्ये नमः। ॐ ब्रह्मवाहस्तमाय नमः। ॐ ब्रह्मणे नमः। ॐ विष्णवे नमः। ॐ वस्वःपतये नमः। ॐ हरये नमः। ॐ रणायसंस्कृताय नमः। ॐ रुद्राय नमः।ॐ रणित्रे नमः।ॐ ईशानकृते नमः।ॐ शिवाय नमः।ॐ विप्रज्ताय नमः। ॐ विप्रतमाय नमः। ॐ यह्वाय नमः। ॐ विज्ञणे नमः। ॐ हिरण्याय नमः। ॐ ववाय नमः। ॐ वीरतराय नमः। ॐ वायवे नमः। ॐ मातिरश्चने नमः। ॐ मरुत्सख्ये नमः। ॐ गूर्तश्रवसे नमः। ॐ विश्वगूर्ताय नमः। ॐ वन्दनश्रुते नमः। ॐ विचक्षणाय नमः। ॐ वृष्णये नमः। ॐ वसुपतये नमः। ॐ वाजिने नमः। ॐ वृषभाय नमः। ॐ वाजिनीवसवे नमः। ॐ विग्राय नमः। ॐ विभीषणाय नमः। ॐ वह्नये नमः। ॐ वृद्धायवे नमः। ॐ विश्रुताय नमः। ॐ वृष्णे नमः। ॐ वज्रभृते नमः। ॐ वृत्रघ्ने नमः। ॐ वृद्धाय नमः। ॐ विश्ववाराय नमः। ॐ वृतञ्चयाय नमः। ॐ वृषजूतये नमः। ॐ वृषरथाय नमः। ॐ वृषभान्नाय नमः। ॐ वृषक्रतवे नमः। ॐ वृषकर्मणे नमः। ॐ वृषमणसे नमः। ॐ सुदक्षाय नमः। ॐ सुन्वतो वृधाय नमः। ॐ अद्रोघवाचे नमः। ॐ असुरघ्ने नमः। ॐ वेधसे नमः। ॐ सत्राकराय नमः। ॐ अजराय नमः। ॐ अपाराय नमः। ॐ सृहवाय नमः। ॐ अभीरवे नमः। ॐ अभिभङ्गाय नमः। ॐ अङ्गिरस्तमाय नमः। ॐ अमर्त्याय नमः। ॐ स्वायुधाय नमः। ॐ अशत्रवे नमः। ॐ अप्रतीताय नमः। ॐ अभिमातिसाहे नमः। ॐ अमित्रणे नमः। ॐ सूनवे नमः। ॐ अर्चत्र्याय नमः। ॐ स्मद्दिष्टये नमः। ॐ अभयङ्कराय नमः। ॐ अभिनेत्रे नमः। ॐ स्पार्हराधसे नमः। ॐ सप्तरश्मये नमः। ॐ अभिष्टिकृते नमः।

ॐ अनर्वणे नमः। ॐ स्वर्जिते नमः। ॐ इष्कर्त्रे नमः । ॐ स्तोतृणामवित्रे नमः। ॐ अपराय नमः। ॐ अजातशत्रवे नमः। ॐ सेनान्ये नमः। ॐ उभयाविने नमः। ॐ उभयङ्कराय नमः। ॐ उरुगायाय नमः। ॐ सत्ययोनये नमः। ॐ सहस्वते नमः। ॐ उर्वरापतये नमः। ॐ उग्राय नमः। ॐ गोपे नमः। ॐ उग्रबाहवे नमः। ॐ उग्रधन्वने नमः। ॐ उक्थ-वर्धनाय नमः। ॐ गाथश्रवसे नमः। ॐ गिरां राज्ञे नमः। ॐ गम्भीराय नमः। ॐ गिर्वणस्तमाय नमः। ॐ वज्रहस्ताय नमः। ॐ चर्षणीनां वृषभाय नमः। ॐ वज्रदक्षिणाय नमः। ॐ सोमकामाय नमः। ॐ सोमपतये नमः। ॐ सोमवृद्धाय नमः। ॐ सुदक्षिणाय नमः। ॐ सुब्रह्मणे नमः। ॐ स्थविराय नमः। ॐ सूराय नमः। ॐ सहिष्ठाय नमः। ॐ सप्रथसे नमः। ॐ तस्मै नमः। ॐ राज्ञे नमः। ॐ हरिश्मशाखे नमः। ॐ हरिवते नमः। ॐ हरीणां पत्ये नमः। ॐ अस्तृताय नमः। ॐ हिरण्यबाहवे नमः। ॐ उर्व्यूतये नमः। ॐ हरिकेशाय नमः। ॐ हिरीमशाय नमः। ॐ हरिशिप्राय नमः। ॐ हर्यमाणाय नमः। ॐ हरिजाताय नमः। ॐ हरिम्भराय नमः। ॐ हिरण्यवर्णाय नमः।ॐ हर्यश्वाय नमः।ॐ हरिवर्पसे नमः।ॐ हरिप्रियाय नमः। ॐ हनिष्ठाय नमः। ॐ हर्यताय नमः। ॐ हव्याय नमः। ॐ हरिष्ठे नमः। ॐ हरियोजनाय नमः। ॐ सत्वने नमः। ॐ सुशिप्राय नमः। ॐ सुक्षत्राय नमः। ॐ सुवीराय नमः। ॐ सुतपे नमः। ॐ ऋषये नमः। ॐ गाथान्याय नमः। ॐ गोत्रभिदे नमः। ॐ ग्रामं वहमानाय नमः। ॐ गवेषणाय नमः। ॐ जिष्णवे नमः। ॐ तस्थुष ईशानाय नमः। ॐ जगत ईशानाय नमः। ॐ नृतवे नमः। ॐ नर्याणि विदुषे नमः। ॐ नृपतये नमः। ॐ नेत्रे नमः। ॐ नृम्णस्य तूतुजये नमः। ॐ निमेघमानाय नमः। ॐ नर्यापसे नमः। ॐ सिन्धुनां पत्ये नमः। ॐ उत्तरस्मै नमः। ॐ नर्याय नमः। ॐ नियुत्वते नमः। ॐ निचिताय नमः। ॐ नक्षद्दाभाय नमः। ॐ नहुष्टराय नमः। ॐ नव्याय नमः। ॐ निधात्रे नमः। ॐ नृमणसे नमः। ॐ सधीचीनाय नमः।ॐ सुतेरणाय नमः।ॐ नृतमनाय नमः।ॐ नदनुमते नमः। ॐ नवीयसे नमः। ॐ नृतमाय नमः। ॐ नृजिते नमः। ॐ विचयिष्ठाय नमः। ॐ वज्रबाहवे नमः। ॐ वृत्रखादाय नमः। ॐ वलं रुजाय नमः। ॐ जातूभर्मणे नमः। ॐ ज्येष्ठतमाय नमः। ॐ जनभक्षाय नमः। ॐ जनं सहाय नमः। ॐ विश्वसाहे नमः। ॐ वंसगाय नमः। ॐ वस्यसे नमः। ॐ निष्पाशे नमः। ॐ अशनिमते नमः। ॐ नृसाहे नमः। ॐ पूर्भिदे नमः। ॐ पुरासाहे नमः। ॐ अभिसाहे नमः। ॐ जगतस्तस्थुषः पतये नमः। ॐ समत्सुसंवृजे नमः। ॐ सन्धात्रे नमः। ॐ सुसंङ्क्षदृशे नमः। ॐ सवित्रे नमः। ॐ अरुणाय नमः। ॐ स्वर्याय नमः। ॐ स्वरोचिषे नमः। ॐ सुत्राम्णे नमः। ॐ स्तुषेय्याय नमः। ॐ सनजे नमः। ॐ स्वरये नमः। ॐ अकेतवे केतुं कृण्वते नमः। ॐ अपेशसे पेशः कृण्वते नमः। ॐ वज्रेण हत्विने नमः। ॐ महिनाय नमः। ॐ मरुत्स्तोत्राय नमः। ॐ मरुद्गणाय नमः। ॐ महावीराय नमः। ॐ महाब्राताय नमः। ॐ महाय्याय नमः। ॐ मह्येप्रमतये नमः। ॐ मात्रे नमः। ॐ मघोनां मंहिष्ठाय नमः। ॐ मन्युम्ये नमः। ॐ मन्युमत्तमाय नमः। ॐ मेषाय नमः। ॐ महीवृते नमः। ॐ मन्दानाय नमः। ॐ माहिनावते नमः। ॐ महेमतये नमः। ॐ म्रक्षाय नमः। ॐ मृळीकाय नमः। ॐ मंहिष्ठाय नमः। ॐ म्रक्षकृत्वने नमः। ॐ महामहाय नमः। ॐ मदच्युते नमः। ॐ मर्डित्रे नमः। ॐ मद्वने नमः। ॐ मदानां पत्ये नमः। ॐ आतपाय नमः। ॐ सुशस्तये नमः। ॐ स्वस्तिघ्ने नमः। ॐ स्वर्दशे नमः। ॐ राधानां पत्ये नमः। ॐ आकराय नमः। ॐ इषुहस्ताय नमः। ॐ इषां दात्रे नमः। ॐ वसुदात्रे नमः। ॐ विदद्वसवे नमः। ॐ विभूतये नमः। ॐ व्यानशये नमः। ॐ वेनाय नमः। ॐ वरीयसे नमः। ॐ विश्वजिते नमः। ॐ विभवे नमः। ॐ नृचक्षसे नमः। ॐ सहरये नमः। ॐ स्वर्विदे नमः। ॐ सुयज्ञाय नमः। ॐ सुष्ट्रताय नमः। ॐ स्वयवे नमः। ॐ आपये नमः। ॐ पृथिव्या जिनत्रे नमः। ॐ सूर्यस्य जिनत्रे नमः। ॐ श्रुताय नमः। ॐ स्पशे नमः। ॐ विहायसे नमः। ॐ स्मत्पुरन्धये नमः। ॐ वृषपर्वणे नमः।ॐ वृषन्तमाय नमः।ॐ साधारणाय नमः।ॐ सुखरथाय नमः। ॐ स्वश्वाय नमः। ॐ सत्राजिते नमः। ॐ अद्भुताय नमः। ॐ ज्येष्ठराजाय नमः।ॐ जीरदानवे नमः।ॐ जग्मये नमः।ॐ वित्वक्षणाय नमः। ॐ वशिने नमः। ॐ विधात्रे नमः। ॐ विश्वमे नमः। ॐ आशवे नमः। ॐ मायिने नमः। ॐ वृद्धमहसे नमः। ॐ वृधाय नमः। ॐ वरेण्याय नमः।ॐ विश्वतुरे नमः।ॐ वातस्येशानाय नमः।ॐ दिवे नमः।ॐ विचर्षणये नमः। ॐ सतीनमन्यवे नमः। ॐ गोदत्राय नमः। ॐ सद्यो जाताय नमः। ॐ विभञ्जनवे नमः। ॐ वितन्तसाय्याय नमः। ॐ वाजानां विभक्त्रे नमः। ॐ वस्व आकराय नम:। ॐ वीरकाय नम:। ॐ वीरयवे नम:। ॐ वज्रं बभ्रये नमः। ॐ वीरेण्याय नमः। ॐ आघृणये नमः। ॐ वाजिनेयाय नमः। ॐ वाजसनये नमः। ॐ वाजानां पत्ये नमः। ॐ आजिकृते नमः। ॐ वास्तोष्पतये नमः। ॐ वर्पणीतये नमः। ॐ विशां राज्ञे नमः। ॐ वपोदराय नमः।ॐ विभृतद्यम्नाय नमः।ॐ आचक्रये नमः।ॐ आदारिणे नमः। ॐ दोधतो वधाय नमः। ॐ आखण्डलाय नमः। ॐ दस्मवर्चसे नमः। ॐ सर्वसेनाय नमः। ॐ विमोचनाय नमः। ॐ वज्रस्य भर्त्रे नमः। ॐ वार्याणां पत्ये नम:।ॐ गोजिते नम:।ॐ गवां पत्ये नम:।ॐ विश्वव्यचसे नमः। ॐ सङ्खञ्जकानाय नमः। ॐ सुहार्दाय नमः। ॐ दिवो जनित्रे नमः। ॐ समन्तुनाम्ने नमः। ॐ पुरुधप्रतीकाय नमः। ॐ बृहतः पत्ये नमः। ॐ दीध्यानाय नमः। ॐ दामनाय नमः। ॐ दात्रे नमः। ॐ दीर्घश्रवसाय नमः। ॐ ऋभ्वसाय नमः। ॐ दंसनावते नमः। ॐ दिवः संम्राजे नमः। ॐ देवजुताय नमः। ॐ दिवावसवे नमः। ॐ दशमाय नमः। ॐ देवतायै नमः। ॐ दक्षाय नमः। ॐ दुधाय नमः। ॐ दुम्निने नमः। ॐ दुमन्तमाय नमः। ॐ मंहिङ्कष्ठरातये नमः। ॐ इत्थाधीये नमः। ॐ दीद्यानाय नमः। ॐ दधृषाय नमः। ॐ दुधये नमः। ॐ दुष्टरीतवे नमः। ॐ दुश्च्यवनाय नमः। ॐ दिवोमानाय नमः। ॐ दिवोवृष्णे नमः। ॐ दक्षय्याय नमः। ॐ दस्युघ्ने नमः। ॐ धृष्णवे नमः। ॐ दक्षिणावते नमः। ॐ धियावसवे नमः। ॐ धनस्पृहे नमः। ॐ धृषिताय नमः। ॐ धात्रे नमः। ॐ दयमानाय नमः। ॐ धनञ्जयाय नमः। ॐ दिव्याय नमः। ॐ द्विबर्हसे नमः। ॐ सते नमः। ॐ आर्याय नमः। ॐ समर्याय नमः। ॐ त्रे नमः। ॐ सिमाय नमः। ॐ सख्ये नमः। ॐ द्युक्षाय नमः। ॐ समानाय नमः। ॐ दंसिष्ठाय नमः। ॐ राधसः पत्ये नमः। ॐ अद्रिगवे नमः। ॐ पृथिव्याः सम्राजे नमः। ॐ ओजस्वते नमः। ॐ वयोधे नमः। ॐ ऋतपे नमः। ॐ ऋभवे नमः। ॐ एकस्मै राज्ञे नमः। ॐ एधमानद्विषे नमः। ॐ एकवीराय नमः। ॐ उरुजयसे नमः। ॐ लोककृते नमः। ॐ अश्वानां जिनत्रे नमः। ॐ जोहूत्राय नमः। ॐ गवां जिनत्रे नमः। ॐ जिरत्रे नमः। ॐ जनुषां राज्ञे नमः। ॐ गिर्वणसे नमः। ॐ सुन्वतोऽवित्रे नमः। ॐ अत्कं वसानाय नमः। ॐ कृष्टीनां राज्ञे नमः। ॐ उक्थ्याय नमः। ॐ शिप्रवते नमः। ॐ उरवे नमः। ॐ ईडचाय नमः। ॐ दाशुषे नमः। ॐ इनतमाय नमः। ॐ घोराय नमः। ॐ सङक्रन्दनाय नमः। ॐ स्ववते नमः। ॐ जागृवये नमः। ॐ जगतो राज्ञे नमः। ॐ गृत्साय नमः। ॐ गोविदे नमः। ॐ धनाघनाय नमः। ॐ जेत्रे नमः। ॐ अभिभूवे नमः। ॐ अकूपाराय नमः। ॐ दानवते नमः। ॐ असुराय नमः। ॐ अर्णवाय नमः। ॐ धृष्वये नमः। ॐ दमूनसे नमः। ॐ तवसस्तवीयसे नमः। ॐ अन्तमाय नमः। ॐ अवृताय नमः। ॐ रायो दात्रे नमः।ॐ रियपतये नमः।ॐ विपश्चिते नमः।ॐ वृत्रहन्तमाय नमः। ॐ अपरीताय नमः। ॐ साहे नमः। ॐ अपश्चाद्दध्वने नमः। ॐ युत्काराय नमः। ॐ आरिताय नमः। ॐ वोढ्ढे नमः। ॐ वनिष्ठाय नमः। ॐ वृष्ण्यावते नमः। ॐ वृष्ण्वते नमः। ॐ अवृकाय नमः। ॐ अवताय नमः। ॐ गर्भाय नमः। ॐ असमष्टकाव्याय नमः। ॐ युजे नमः। ॐ अहिशुष्माय नमः।ॐ दधृष्वणये नमः।ॐ प्रतायपत्ये नमः।ॐ वाजदाव्ने नमः। ॐ ज्योतिःकर्त्रे नमः। ॐ गिरां पत्ये नमः। ॐ अनवद्याय नमः। ॐ सम्भृताश्वाय नमः। ॐ विज्ञवते नमः। ॐ अद्रिमते नमः। ॐ द्युमते नमः। ॐ दस्माय नमः। ॐ यजत्राय नमः। ॐ योधीयसे नमः। ॐ अकवारये नमः। ॐ यतङ्कराय नमः। ॐ पृदाकुसानवे नमः। ॐ ओजीयसे नमः। ॐ ब्रह्मणश्चोदित्रे नमः। ॐ यमाय नमः। ॐ वन्दनेष्ठे नमः। ॐ पुरां भेत्रे नमः। ॐ बन्धुरेष्ठे नमः। ॐ बृहद्दिवाय नमः। ॐ वरूत्रे नमः। ॐ मधुनो राज्ञे नमः। ॐ प्रणेन्ये नमः। ॐ पप्रथिने नमः। ॐ यूने नमः। ॐ उरुशंसाय नमः। ॐ हवं श्रोत्रे नमः। ॐ भूरिदाव्ने नमः। ॐ बृहच्छ्रवसे नमः। ॐ मात्रे नमः। ॐ स्तियानां वृषभाय नमः। ॐ महोदात्रे नमः। ॐ महावधाय नमः। ॐ सुग्म्याय नमः। ॐ सुराधसे नमः। ॐ सत्रासाहे नमः। ॐ ओदतीनां नदाय नमः। ॐ धुनाय नमः। ॐ अकामकर्शनाय नमः। ॐ स्वर्षसे नमः। ॐ सुमृळीकाय नमः। ॐ सहस्कृताय नमः। ॐ पास्त्यस्य होत्रे नमः।

ॐ सिन्धूनां वृष्णे नमः। ॐ भोजाय नमः। ॐ रथीतमाय नमः। ॐ मुनीनां सच्ये नमः। ॐ जनिदे नमः। ॐ स्वधावते नमः। ॐ असमाय नमः। ॐ अप्रतये नमः। ॐ मनस्वते नमः। ॐ अध्वराय नमः। ॐ मर्याय नमः। ॐ बृबदुक्थाय नमः। ॐ अवित्रे नमः। ॐ भगाय नमः। ॐ अषाह्ळाय नमः। ॐ अरीह्ळाय नमः। ॐ आदर्त्रे नमः। ॐ वीरं कर्त्रे नमः। ॐ विशस्पतये नमः। ॐ एकस्मै पत्ये नमः। ॐ इनाय नमः। ॐ पुष्टये नमः। ॐ सुवीर्याय नमः। ॐ हरिपे नमः। ॐ सुदृशे नमः। ॐ एकस्मै हव्याय नमः। ॐ सनाते नमः। ॐ आरुजे नमः। ॐ ओकाय नमः। ॐ वाकस्य सक्षणये नमः। ॐ सुवृक्तये नमः। ॐ अमृताय नमः। ॐ अमृक्ताय नमः। ॐ खजकृते नमः। ॐ बलदे नमः। ॐ शुनाय नमः। ॐ अमत्राय नमः। ॐ मित्राय नमः। ॐ आकाय्याय नमः। ॐ सुदाम्ने नमः। ॐ अब्जिते नमः। ॐ महसे नमः। ॐ महिने नमः। ॐ रथाय नमः। ॐ सुबाहवे नमः। ॐ उशनसे नमः। ॐ सुनीथाय नमः। ॐ भूरिदे नमः। ॐ सुदासे नमः। ॐ मदस्य राज्ञे नमः। ॐ सोमस्य पीत्विने नमः। ॐ ज्यायसे नमः। ॐ दिवः पतये नमः। ॐ तिवषीवते नमः। ॐ घनाय नमः। ॐ युध्माय नमः। ॐ हवनश्रुते नमः। ॐ सहसे नमः। ॐ स्वराजे नम:।

।। इति इन्द्रसहस्रनामावली ।।

इन्द्रसहस्रे प्रथमं शतकम्

प्रथमः प्रारम्भस्तबकः - गायत्रः

मघवते शचीहृदयहारिणे । भगवते नमः कुलिशधारिणे ॥१॥

जयति वृत्रजिज्जयति वज्रवान् । जयति विष्टपत्रितयराज्यवान् ॥२॥

बहु शतेक्षणं भुवनसाक्षिणम् । हृदय तं परं स्मर पुरन्दरम् ॥ ३॥

त्रिदशपार्थिवं हृदय वासवम् । त्रिजगदन्तरं स्मर निरन्तरम् ॥४॥

परिजनो भवाम्ययि महेन्द्र ते । परिगृहाण मां सुमनसां पते ॥५॥

प्रतिवदेर्न मे वरद दासताम् । तव कृपाश्रिते मयि विवर्धताम् ॥ ६॥

अभृतितुम्बुरुप्रभृतिगीत ते । स्तुतिविधौ मदं मतिरुपेति मे ॥७॥ तव कृपाकरस्तवविधौ रमे । अव महेन्द्र मामव कुलं च मे ।।८।।

अजर वाक् पतत्वियमिय त्विय । अवतरत्वदस्तव महो मिय ॥९॥

ऋतविलोकने वितनुताद्बलम् । ऋतपते महो मम गिरामलम् ।।१०।।

कथयतां मनः कथमगोचरम् । नयतु ते महो वरद मे गिरम् ॥११॥

जयित कस्य वागमलदर्शना । भवति देवताकरुणया विना ॥१२॥

तव गुणादिकं भुवननाथ मे । स्फुरतु दाहरे सरसिजे हरे ।।१३।।

सकलदर्शिनीमतुलसारया । मम गुहां कुरु त्वमृतधारया ।।१४।।

जयतु शक्रगा जयतु भास्वती । जयतु सत्यदङः मम सरस्वती ॥१५॥

अभिमताप्तये विफलतामिता । हरिहयाखिला पुरुषकारिता ।।१६।। अहमथ स्तवे ततमनोद्रवे । अवतरामि भोस्तव दिवो विभो ॥१७॥

मुखरयन् दिशो नुतिरवैनवैः । प्रजनयन् रसं दिवि मनोद्रवैः ॥१८॥

समवलम्बते तव पदाम्बुजम् । अयमये वृषन्नव नवा निजम् ॥१९॥

लसदलङकृतिं बहुगुणान्विताम् । रसवतीमतिश्रमविवर्धिताम् ॥२०॥

गिरमिमामहं त्रिदशभूपते । गुणवते सुतामिव ददामि ते ।। २१।।

भव निषेवितो मम सुभाषया । पतिरिव प्रियो रुचिरयोषया ॥२२॥

स्तुतिरसौ लसद् बहु दयारसम् । विबुधभूपतेर्विशतु मानसम् ॥२३॥

परमपावने स्वविषयावने । हरिनुतिर्बलं दिशतु नः फलम् ॥२४॥

नरमनोरमाः कविपतेरिमाः । सुरपतिस्तुतेरितसुखं मुखम् ॥२५॥

द्वितीयः स्वरूपस्तबकः - त्रैष्टुभः

देवं महेन्द्रं पदबन्धुपाप-विध्वंसनं वज्जधरं नमामि । लोकान्तरं लोकमयं च यस्य लोकातिगं च प्रविभाति रूपम् ॥२६॥

आत्मैव लोकः सकलो महीया-नात्मैव लोकान्तरतामुपैति । आत्मैव लोकस्य परः परस्ता-दात्मैव लोकाधिपतिर्महेन्द्रः ॥ २७॥

प्राक् सर्गतो निष्कल एक आसीत् सत्पूर्णबोधाकृतिरादिदेवः । सप्राज्यशक्तिर्भुवनं ससर्ज सृष्टस्य चाभूज्जगतोऽन्तरात्मा ॥ २८॥

यो भाति शुद्धो जगतः परस्तात् यश्चान्तरात्मा जगतोऽखिलस्य । बाह्यालयाकाशवदेकरूपा-वेतौ कवीनां वचनेषु भिन्नौ ।। २९।।

लोकातिगं ब्रह्म वदन्ति शुद्धं लोकान्तरं चालकमिन्द्रमाहुः । ज्ञेयोऽयमेकस्य परीक्षकाणां दृष्टिप्रभेदादभिधानभेदः ॥ ३०॥ ब्रह्मागुणं गम्यतमं चकास्ति त्रैलोक्यमिन्द्रः सगुणः प्रशास्ति । पूर्वस्य रूपं भवति त्रिपाद-मन्यस्य विश्वेन सहैकपादम् ॥ ३१॥

यश्चागुणो यः सगुणश्च देवो भावः स केषामपि पण्डितानाम् । मोदः सदा पूर्णरसोऽपरेषां बोधः परेषां विदुषां मतेन ॥ ३२॥

भावः स नो चेदसतो मितः का बोधो न चेत् कीदृगिवास्य सत्ता । भावः प्रबोधश्च न चेद्वदन्तु मोदो भवेदेष कथं सखायः ॥ ३३॥

पाषाणसत्तेव विनैव बोधं तस्यापि सत्तेति न साधुवादः । पाषाणसत्ताऽपि विहाय बोधं केनानुभूता सुधियो भणन्तु ।। ३४।।

शुक्तौ यथा वा रजतस्य बोधो बोधोऽप्यसंत्सम्भवतीति वादी। सत्येव तद्देशगतामसत्तां बोधे समारोपयतीतरस्य।। ३५॥

मोदस्य भासो न विनाऽनुभूतिं बोधं विना कस्य कुतोऽनुभूतिः। बोधः प्रपूर्णश्च सुखो निसर्गात् तद्योगनिद्रानुभवे प्रसिद्धम् ॥ ३६॥

वस्तुस्वरूपं परमः प्रकाशो बोधः स एव प्रमदः स एव । भावः स एवानुभवैकगम्यः स्वर्भुमिपालश्च स एव नम्यः ॥ ३७॥

सूक्ष्मो विराजन्नखिलस्य राजा शब्दायते सूक्ष्ममयं प्रकाशः । तस्मिन्नखण्डे परमानुभूतिः काचित् प्रपूर्णा लसति प्रकाशे ।। ३८।।

सत्ता विभा नादपरा न काचित् चित्तिश्च शब्दादितरा न कापि । मोदश्च नाखण्डनिजानुभूतेः अन्या न काचिद्यदि चिन्तयामः ॥ ३९॥

स्थूलाः प्रकाशश्च रसश्च शब्दः स्थूलप्रपञ्चे पृथगत्र भान्तु । वस्त्वेकमेव त्रितयं तदेतत् सूक्ष्मत्वकाले यदि चिन्तयामः ॥ ४०॥

शुद्धस्वरूपे न रसान्तराणां ज्ञानान्तराणां च भवेत्प्रवेशः । विश्वान्तरे सर्वरसानुभूतिः सर्वज्ञता च प्रगुणे विभातः ॥ ४१॥ एको रसः सर्वरसानुभूतौ सर्वज्ञतायामभिदा च वित्तिः । नित्यात्मनिष्ठेष्वपि सम्प्रदृष्टे तत् किं द्वयं विश्वपतावसाध्यम् ॥ ४२॥

भावेन स प्राणिति नानिलेन बुद्ध्या विजानात्यखिलानि नाक्षेः। सम्मोदते पूर्णतया न भोगैः ईष्टे स्वशक्त्या न चमूबलेन।। ४३।।

तस्य स्वराजः सहजं चतुष्कं सत्तामितव्यापिकता च शक्तिः एकं परस्तादविभक्तमेतत् दृष्टिप्रभेदाद्भुवनेऽत्र भक्तम् ॥ ४४॥

सत्ता च सन्वाङमयमुद्गतं चेद्-वित्तिश्च वेत्ता यदि काप्यहन्ता । मोदश्च मोदी यदि भोग्यमन्यत् शक्तिश्च शक्तो यदि कार्यजालम् ॥ ४५॥

भोक्ता दिवः पक्तृतमः पृथिव्या आकाशदेशेन महाशरीरी । शक्तेरधीशः शमनोऽसुराणां गृह्णातु मे वागुपहारमिन्द्रः ॥ ४६॥

सूर्यस्य भासा प्रतपन्नभस्तो ज्वालाभिरग्नेः प्रदहन् पृथिव्याम् । विद्युत्प्रतापेन पचन्त्समन्तात् गृह्णातु मे वागुपहारमिन्द्रः ॥ ४७॥

राज्याय तन्वन्भुवनेषु शास्त्रं वज्रं दधानो ज्वलदुग्रमस्त्रम् । स्वाभाविकः सर्वजगत्रृपालो गृह्णातु मे वागुपहारमिन्द्रः ॥ ४८॥

इन्द्रस्य दृष्टिः सरतादितो नः तप्ताननाथानभिलक्ष्य दीनान् । नीचैः शयाते परिभूयमानौ देशश्च वंशश्च समेषु येषाम् ॥ ४९॥

एताः कवीनामधिपस्य पूताः त्रातारमात्मानमशेषजन्तोः । नाथं सुराणां नयनं मुनीनाम् इन्द्रं भजन्तां हरिमिन्द्रवज्ञाः ॥ ५०॥

तृतीयो दैवस्तबकः - गायत्रः

वज्रप्रहरणं विश्वस्य शरणम् । गायामि सगणं तद्ब्रह्म सगुणम् ॥ ५१॥

त्रैलोक्यपृथिवीसिंहासनपतिः । विश्वम्भरमतिर्देवं मम वृषा ॥ ५२॥ वन्दारुजनता मन्दारविटपी । बृन्दारकपतिर्दैवं मम वृषा ।। ५३।।

सर्वोत्तमशची कान्तासहचरः । विश्वादिरसिको दैवं मम वृषा ।। ५४।।

वृद्धोपि युवकः सिद्धोऽपि रसिकः । लोकादिपुरुषो दैवं मम वृषा ।। ५५।।

नित्योऽपि लसितो लीलार्थवपुषा । भीमोऽपि रुचिरो दैवं मम वृषा ॥ ५६॥

लोकारिदितिजप्रध्वंसनविधौ । निर्णिद्रकुलिशो दैवं मम वृषा ।। ५७।।

सर्वस्य जगतो धाने च नयने । त्राणे च निरतो दैवं मम वृषा ।। ५८।।

शास्त्राणि विदधल्लोकस्य चलने । नित्यांश्च नियमान् दैवं मम वृषा ।। ५९।।

अन्तर्बिहरिप व्याप्तो जगदिदम् । पारे च विलसन् दैवं मम वृषा ।। ६०।।

पारे स विगुणो लोकेऽत्र सगुणः । दुर्ज्ञेयमहिमा दैवं मम वृषा ।। ६१।। यस्यार्धमखिलं व्याप्तस्य भुवनम् । स प्राज्यविभवो दैवं मम वृषा ।। ६२।।

क्रान्त्वा जगदिदं सर्वं स्थिरचरम् । एकः परिपचन् दैवं मम वृषा ।। ६३।।

नित्यं च भुवनव्यापाररसिकः । नित्यं च विचरन् दैवं मम वृषा ।। ६४।।

कर्ता च जगतां धर्ता दमयिता । कल्याणचरितो दैवं मम वृषा ।। ६५।।

आत्मा च जनको राजा च जगताम् । इन्द्रो मुनिनुतो दैवं मम वृषा ।। ६६।।

दीप्तो दिवि रविर्विद्युत्सुरपथे । विह्नः कुवलये दैवं मम वृषा ।। ६७।।

तारः सकलविज्ज्योतिश्च विततम् । प्राणश्च परमो दैवं मम वृषा ।। ६८।।

सूक्ष्मो विषयिणि स्थूलश्च विषये । सर्वत्र विततो दैवं मम वृषा ।। ६९।।

साक्षी निरशनः पक्षी नृतनुषु । अक्षीणविभवो दैवं मम वृषा ॥ ७०॥ अग्रे सितकरो मध्ये दिनकरः । मूले स दहनो दैवं मम वृषा ।। ७१।।

वीरेडिप गुहावास्येव सततम् । पूर्णोऽपि विविधो दैवं मम वृषा ।। ७२।।

हर्षप्रदमजो वर्षत्वकलुषम् । भव्यं मयि महो दिव्यं च स वृषा ।। ७३।।

देयाद्दिविषदां धात्री पतिरलम् । स्वं देशमवितुं मह्यं मतिबलम् ।। ७४।।

प्रीत्या वसुमती वृत्तानि मघवा । एतानि शृणुताद्देयादुत न वा ।। ७५।।

चतुर्थः करुणास्तबकः - जागतः

प्रदुष्टजनता मदोद्धितिहते विनम्रजनता गुणोन्नितकृते । अशेषजगतो नृपाय विशने कृपाजलधये नमः कुलिशिने ॥७६॥

व्रतैर्न विविधेर्न पूजनशतै-र्न योगविधिभिर्न शुद्धचरितैः । न शक्रतपसा न यज्ञविधिना नरस्य महिमा कृपां तव विना ।। ७७।। ऋतज्ञकृतिभिः सदापि विनुता रजोविरहितप्रजासु वितता । सुधामपि महः किरन्त्यजर ते न तेषु विनता कृपा विजयते ।। ७८।।

न कोऽपि मनसो गुणः सुजनपा महेन्द्रमनसो झरी तव कृपा । भवन्तमयि तद्विभो रुचिनिधिं भणन्ति विबुधाः कृपाजलनिधिम् ॥७९॥

अनुग्रहकृते सदाप्यभिमुखी विभो तव विभा कृपानतसखी । रसार्द्रशिरसं सुपक्वमनसं पुनाति विमदं नरं भुवि विदम् ॥ ८०॥

अतीव सरला प्रकाशबहुला धुताखिलमलाकृताजरकला । पदाहतभया तवाक्षरदया विनम्रवदने सरित्वह जने ।। ८१।।

गृणत्सदवनप्रकारनिपुणा मुनिस्तुतगुणा महावितरणा । विचित्रकरणा तवेन्द्रकरुणा स्तवेन मुखरे सरत्विह नरे ॥८२॥

अरुद्धगमना विशालनयना विशुद्धपतना विचित्रचलना । तपस्विजनपा तवेश्वरकृपा हृदा विकसिते सरत्विह नते ।। ८३।।

तव स्मरणतो विशुद्धमनसि प्रभो सुमनसां वितीर्णशिरसि । कृपारसझरी विपापसख ते पतत्विय मिय स्वभाविवनते ॥८४॥

चिरादविजयं सदापि सभयं विकुण्ठितशयं विलोक्य विषयम् । विषण्णमिह मां वृषन्नरुणया त्वमावृणु दिवो विभो करुणया ।। ८५।।

सतां मितमतां यदिन्द्रनयनं यदुग्रविधया द्विषां प्रदमनम् । सदापि हृदये स्थितिर्यदचला नरस्य सकला क्रिया यदमला ॥८६॥

अकुण्ठितगतिर्यदच्छिधषणा समस्तविषयावगाहनगुणा । तदेतदिखलं महद्विलसितं तवैव करुणाझरस्य फलितम् ।।८७।।

न पश्यित तपो न पश्यित गुणं न पश्यित शुभिक्रियां च निपुणम् । न पश्यित कृतं यथाविधि मखं न पश्यित रमाविलासि च मुखम् ॥ ८८॥ न पश्यित गिरां विलासमतुलं न पश्यित महत्कुलं च विमलम् । कवाटरहिते गृहे प्रवहति श्रियामधिपते कृपेन्द्र महति ॥ ८९॥

अहङ्कृतिमहाकवाटरहितं मनो मम गृहं महेन्द्रविहितम् । अनन्तविभवा निरन्तरजया न वा प्रवहताज्जवात्तव दया ॥ ९०॥

अहङकृतिविकृत्ययो विरचितं तमस्ततमहागुहास्थलगतम् । कवाटकमिदं हृदो विघटितं तवास्त्वविहृतं कृपाझरगतम् ॥९१॥

असाविष मनस्यपारयशसा तनौ च परितस्ततेन महसा । इमं सुरपतेर्विशोध्य निपुणा नरं भुविसुरं करोतु करुणा ॥९२॥

स्मरत्सु विकसत्स्वमोघचलितं विलक्षणतमप्रभावकलितम् । इतोऽस्तु सुरराट्कृपाविलसितं मनोऽभिलषितं ममास्तु फलितम् ॥९३॥

अतीव दृढतां वितीर्य मनसे प्रकाशबहलं बलं च वचसे । ध्रुवस्मृतिमिमां विधाय च धियं प्रभो दिशतु ते दया मम जयम् ॥ ९४॥

ध्रुवस्मृतिधरे मिय स्तुतिकरे पदाब्जसुहृदि प्रकाशितहृदि । जगत्त्रयधरः शचीसहचरः प्रपूर्णभरणां करोतु करुणाम् ॥९५॥

ममाभिलिषतं प्रसिध्यतु न वा मनः शममितं प्रतृप्यतु न वा । जहामि न बहु प्रकृष्टकरणं दयाजलिनिधेस्तवेन्द्र चरणम् ॥९६॥

प्रसिद्ध्यिति न चेत्तदिन्द्र विगुणं प्रतृप्यिति न चेत्तदक्षमगुणम् । नमत्सु न दया नते धुतभया क्रियेत हसनं कदापि न मया ॥९७॥

स्वकीयहृदयं समर्पयित ते नतः कविरयं सुपर्वनृपते । महस्तव विशत्विदं च भवनं चरत्यनुदिनं यदिन्द्र भुवनम् ॥९८॥

मनुं तव दिवो महीश जपतां स्तवं तव सतां सहाय पठताम् । कृपेन्द्र तव नः प्रमादरिहतां स्वदेशमवितुं ददातु पटुताम् ॥९९॥ कृपाझरगतिप्रभावमतुलं वदन्नुपहरन् हदेव कमलम् । जलोद्धतगतिस्तवस्त्रिजगतः प्रशासितुरसौ भवत्वभिमतः ।।१००।।

।। इति इन्द्रसहस्रे प्रथमं शतकं समाप्तम् ।।

इन्द्रसहस्रे कटाक्षस्तबकः

तं दशशताक्षं शीतलकटाक्षम् । नौमि धुतपाशं वज्रधरमीशम् ॥१॥

उग्रमपि दक्षं भासुरकटाक्षम् । वीर्यधुतवृत्रं नौम्यदितिपुत्रम् ॥२॥

आर्तजनपक्षं रक्षककटाक्षम् । प्राणिगणतातं नौमि पुरुहूतम् ।।३।।

देवमसदृक्षं पावनकटाक्षम् । नौमि बहुमायं वासवममेयम् ॥४॥

तं पुरुषमीडे स्तुत्यगणलक्षम् । स्वर्भुवनराज्ञी मोहनकटाक्षम् ॥५॥

यत्र तव दृष्टिर्वज्रधर हृद्या । नव्ययुगकर्त्री तत्र वरविद्या ।। ६।।

तत्र वरलक्ष्मीः सन्ततमशून्या । तत्र सुगुणानां सम्पद्धि मान्या ॥ ७॥

तत्र बलमुग्रं शत्रुमदहारि । तत्र नयवित्त्वं विश्वहितकारि ॥८॥ यं तव बलारे पावयति दृष्टिः । तत्र नरवर्ये सर्वशुभवृष्टिः ॥९॥

यत्र तव पूर्णा दृष्टिरतिभद्रा । भेदशतबुद्धिस्तस्य न दरिद्रा ॥१०॥

किं नु सुकृतादी किं दुरितखादी । शक्र तव रक्षःसूदनकटाक्षः ॥११॥

भक्तिरसिकानां पापतितखादी । सोऽयमितरेषां पक्वसुकृतादी ।।१२।।

पापतितखादी यत्र स कृपावान् । तस्य हृदि बोधः सर्वसमतावान् ॥१३॥

तस्य जगदर्थे सर्वमिप कार्यम् । अद्भुतमपारं दिव्यमिप वीर्यम् ॥१४॥

पक्वसुकृतादी यत्र सविचित्रः । तस्य खलु भोगः काममतिमात्रः ॥१५॥

ये गिरिशनाम्ना ये च हरिनाम्ना । ये गणपनाम्ना ये च रविनाम्ना ॥१६॥

शक्तिरिति नाम्ना ये बहुलधाम्ना । ये च मतिमन्तो यह्न इति नाम्ना ।।१७।। त्वामयि भजन्ते भक्त्यतिशयेन । सर्वसुररूपं भूरि विभवेन ॥१८॥

तेष्वपि दिवो भूनाथ तव दक्षाः । भक्तजनरक्षा दीक्षितकटाक्षाः ॥१९॥

त्वत्पदमजानन्नप्यज पवित्रम् । मङ्गलगुणस्ते दक्पतनपात्रम् ॥२०॥

दृष्टिवशतस्ते प्रेष्ठफलधारा । संश्रितकुलेष्वप्यप्रतिमसारा ॥ २१॥

पावनकटाक्षेः संशमय पापम् । शीतलकटाक्षेः शक्र मम तापम् । २२।।

मङ्गलकटाक्षेः साधय ममेष्टम् । किं च विबुधानां नाथ हर कष्टम् ॥ २३॥

भासुरकटाक्षेर्भासयतु मह्यम् । नाकनरनाथो ज्योतिरतिगुह्यम् ॥२४॥

।। इति इन्द्रसहस्रे कटाक्षस्तबकः समाप्तः ।।

इन्द्रविंशतिः

प्रथमो वर्गः

अखिलनायकं मखभुजां वरम् । अरिविदारणं हरिहयं भजे ।।१।।

मधुमुचामृचां परिचयी वृषा । रसकिरां गिरां भवतु लोकिता ।। २।।

अमरराज मे त्रिमलवारणे । भजनमेव ते भवतु भेषजम् ॥ ३॥

प्रतिभये गदे प्रतिभटे पटौ । वरद तारणं तव निषेवणम् ॥४॥

अयमिहाश्रितो भयहरेन्द्र ते । मधुरपद्यभृत्रधुरि खिद्यतु ॥५॥

द्वितीयो वर्गः

वृत्रमयि भृन्दन्नुत्सृजसि नीरम् । उत्सवसमेतो गर्जसि गभीरम् ॥६॥ उग्रतरनादं दीप्ततरभासम् । अप्सु विहरन्तं देवविभुमीडे ॥७॥

वज्रधरकोली भाति भुवि पाता । भूरि बलशाली त्वं नभिस नेता ।।८।।

मन्थनत आसीदेष इह यज्ञे । घर्षणविशेषाद्व्योमनि स जज्ञे ॥९॥

भूरिमहिमाढ्यं सन्मुनिभिरीड्यम् । त्रातसुरचक्रं सन्नमतशक्रम् ॥१०॥

तृतीयो वर्गः

असुरिधपिण्डं तटिदिधभूतम् । अयममराणां पतिरिधदैवम् ॥११॥

जगदयमेतत्प्रभवति भर्तुम् । जगदरिदर्याक्षयमपि कर्तुम् ॥१२॥

अयमधिनाथो भवति बलस्य । अत उचितोऽस्य प्रभुरखिलस्य ॥१३॥

नरसुरदैत्यान्वितमपि नूनम् । बलविभवेऽस्मान्निभुवनमूनम् ॥१४॥ अयमतिमत्तैः करिभिरजय्यम् । घटयति सिंहं मृगशिशुजय्यम् ॥१५॥

चतुर्थो वर्गः

राकाशशिकोर्तिं पाकासुरशत्रुम् । आकाशमहीशं शोकापहमीडे ॥१६॥

निर्जित्य समस्तान् भावानपि जिष्णो । सम्राड् भुवनानां आसीः प्रभविष्णो ॥१७॥

जानामि मरुत्त्वन् गानाय यशस्ते । ध्यानाय न रूपं ज्ञानाय न तत्त्वम् ॥१८॥

लोके स्थितिभाजां यत्ते घनमूर्तिः । धात्री निखिलानां सेयं तव कीर्तिः ॥१९॥

तुष्टिं बहुवित्तां स्वाराडनियत्ताम् । आनन्दितचित्तां भक्तस्य विधत्ताम् ॥२०॥

।। इन्द्रविंशतिः समाप्ता ।।

इन्द्रसप्तकम्

यदि निर्विबन्धपदवी महागुहा यदि तत्र मूलशुचिशक्तिनिर्झरी । यदि देवराजकरुणोन्मुखं मनो न किमप्यसाध्यमिह देहधारिणाम् ।।१।।

नरलोकदुर्विदबलस्थलाकृते-र्मरुतां नृपस्य कथमुच्यतां कथा । बहुवारमार्यसमितिष्वितः करुणैव केवलममुष्य याच्यते ॥ २॥

त्विय हेलयेतरमतानुयायिभि-र्दुरितं यदिन्द्र मम पूर्वजैश्चितम् । पतयालु मे शिरिस पादसेविनो विनिवारयस्व फलमस्य दारुणम् ॥ ३॥

कविता निरङ्कुशतया प्रवर्तते मम लोकवृत्तपरिकीर्तनेषु या । गुणवर्णनाय तव सा समुद्यता मघवन् प्रपश्यति दिशं न कामपि ।। ४।। महिमानमिन्द्र तव भाषितुं वयं प्रभवाम नैव वरदास्तु सा कथा । करुणा कयानुविधया तवार्थ्यताम् इयमप्यरण्यपदवीव दुर्विदा ॥५॥

चरणानतानखिलदेवयूथपान् करुणावलोकनिकरेण लालयन् । वरुणालयादपि गभीर एति मे शरणार्थिनः स्मृतिपथं दिवस्पतिः ।। ६।।

विदधातु भद्रमपवारयत्वघं वितनोतु सम्पदपि श्रियां धियाम् । अखिलस्य भूसुरकुलोवस्य स प्रभुरम्बरस्य मरुतां पतिर्वृषा ।। ७।।

।। इन्द्रसप्तकं समाप्तम् ।।

श्रीपवनाष्टकम्

पूर्वचतुष्कम्

प्राणं प्रपञ्चस्य समीरमीडे नभः समन्तादिप गाहमानम् । स एष मे स स्तुतिमस्तु वाचं पितेव कन्यां परिरभ्य हृष्टः ।।१।।

विश्वोपकाराय विभोर्निदेशा-दहर्निशं गन्धवह प्रयासि । श्रान्तोऽसि मन्ये पिब मे वचांसि सुधां जनस्तक्रमिवाध्वखिन्नः ॥२॥

कन्यामिवास्मभ्यमुदारशीलां मनोरमां सम्प्रददौ गिरं यः । तां वायवे सम्प्रति दर्शयामो विवर्धितां साधु विभूषितां च ॥ ३॥

सत्यं दुकूलं परिदेहि वाणि विधाय दूरे वितथं कुचेलम् । मात्वज्जुगुप्सां गगनस्य नाथः कार्षीन्निजं पार्श्वमुपागतायाः ।। ४।।

उत्तरचतुष्कम्

विश्वप्रियमेकं प्राणं पवन त्वाम् । न स्तौति सचेताः को नाम शरीरी ॥५॥

खेलत्खगवर्गं तारासुमचित्रम् । उद्यानमिदं ते खं वात विशालम् ॥६॥

ब्रह्माहुरिय त्वां मिथ्यात्विय नेदम् । मुक्ता भवता चेत्सेयं गतिदीक्षा ॥ ७॥

वृत्तीः परिभूय श्वभ्रे विचरन्तम् । पश्यन्ननिल त्वां पश्येदमृतं ना ।।८।।

।। पवनाष्टकं समाप्तम् ।।

श्रीनृसिंहपञ्चरत्नम्

घटिकाचलमालयमादधता शरणागतरक्षणमाचरता । करुणाकलितेन जगत्पतिना न विना मम याति मुदं हृदयम् ॥१॥

वसितं कुरुषे घटिकाद्रिवरं हृदयं च मदीयमदस्सदय । नरिसंह विहाय विभो कपटं वद कुत्र मनो भवतो रमते ॥ २॥

घटिकाचलवासिनमीशमजं सततं स्मरतां क्व सतामशुभम् । यदि कोऽपि भवेदशुभस्य लवो रुचिराशिरुदेष्यति पाशि दिशि ॥३॥

बहवोऽवतरा विलसन्तु मधुं द्विषतो निजविग्रहतोऽप्यधिकम् । घटिकागिरिराड्वसतौ नृहरौ करुणावति मे रमते हृदयम् ॥ ४॥

चरणागतान्परमसात्त्विकानृषीन् करुणावलोकनिकरेण लालयन् । घटिकाद्रिसीमनि नृसिंहविग्रहो जगतां पतिर्वसति वासवार्चितः ॥५॥

।। श्रीनृसिंहपञ्चरत्नं समाप्तम् ।।

श्रीयोगाञ्जनेयपञ्चरत्नम्

नरसिंहपदाम्भोजभ्रमरायितमानसम् । योगयुक्तं हनूमन्तं घटिकाद्रिगतं भजे ।।१।।

एष हत्वा निशाटानां कोटीवींखरः पुरा । अधुना दृश्यते योगी नरसिंहपदान्तिके ।। २।।

सत्यं वद महावीर कुत्र ते रमते मनः । नृवेषे वा हरौ किंस्विन्नृसिंहतनुधारिणि ।। ३।।

विचिन्तयन्निवाभेदं श्रीरामनरसिंहयोः । योगयुक्तो मरुत्सूनुः घटिकाद्रौ प्रदृश्यते ॥४॥

यस्मिन्मनः पथं याते न जनस्य विपत्पुनः । तं भजे मरुतः पुत्रं योगिनं वीरकुञ्जरम् ॥ ५॥

।। श्रीयोगाञ्जनेयपञ्चरत्नं समाप्तम् ।।

श्रीतारकरामनामस्तुतिः

दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ।।१।।

निर्गुण निष्कल नित्यनिरञ्जन निर्गतमत्सर गम्यविभो । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ।। २।।

संसारेऽस्मिन् निर्गतसारे पाहि विपारे दशवदनारे । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥३॥

सर्वसमत्वं सर्विहतत्वं सत्सङ्गत्वं देहि विभो मे । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥४॥

जननक्रेशं मरणक्रेशं नाशय गमनागमनवङ्क्रेशम् । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥ ५॥

को मे पुत्रः का मे जाया माया सेयं पाहि विभो माम् । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ।। ६।।

सनकसनन्दनसंस्तुतचरितं जानीते त्वां गोगुणरहितम् । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥ ७॥

नास्ति वपुस्ते नास्ति तवाख्या नास्ति च कर्म स्वस्तिद विष्णो । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥८॥ माया कल्पितमिदमिखलं ते रूपं कर्म च नाम च विविधम् । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥९॥

नाम तु रामेत्यमलमिदं ते तारकं ऋषयः परिभाषन्ते । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥१०॥

चतुरास्यस्त्वं चक्रधरस्त्वं परमेशस्त्वं परमात्मा त्वम् । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ।।११।।

तत्त्वसमूहादुपरि लसन्तं पुरुषं साङख्याः प्रवदन्ति त्वाम् । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे।।१२।।

दशशतपत्रे दशमुखशत्रो योगविदस्त्वामालोकन्ते । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥१३॥

जैमिनिमुख्याः कर्मफलं त्वां देव वदन्तो नन्दन्ति स्म । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥१४॥

वेदान्ते ये निष्ठितमतयः ते प्राहुस्त्वामेकमभेदम् । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ॥१५॥

गणपतिकविना रचितं स्तोत्रं लिलतं प्रीत्यै भवतो भूयात् । दशरथनन्दन दशरथनन्दन दशरथनन्दन दाशरथे ।।१६।।

।। श्रीतारकरामनामस्तुतिः समाप्ता ।।

श्रीकृष्णाक्षरमालिका

कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥१॥

अव्यय माधव अन्तविवर्जित अब्धिसुताप्रिय कान्त हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ २॥

आशरनाशन आदिविवर्जित आत्मज्ञानद नाथ हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ ३॥

इन्द्रमुखामरबृन्दसमर्चितपादसरोरुहयुग्म हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।।४।।

ईश्वरसन्नुत ईतिभयापह राक्षसनाशनदक्ष हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।।५॥

उन्नतमानस उच्चपदप्रद उज्ज्वलविग्रह देव हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। ६।।

ऊर्जीनाशितशात्रवसञ्चय जलधरगर्जितकण्ठ हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। ७।।

ऋषिजनसन्नुत दिव्यकथामृत भव्यगुणोज्ज्वल चित्तहरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ८।। ऋकारप्रिय ऋक्षगणेश्वरवन्दितपादपयोज हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥९॥

लतकसमर्चित काङक्षितदायक कुक्षिगताखिललोकहरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।।१०।।

लॄवल्लोकाचारसमीरित रूपविवर्जित नित्य हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।।११।।

एकमनोमुनिमानसगोचर गोकुलपालक वेषहरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। १२।।

ऐरावतकरसन्निभदोर्बल निर्जितदानवसैन्यहरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। १३।।

ओङ्काराम्बुज वनकलहंसक कलिमलनाशन नामहरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।।१४॥

औन्नत्याश्रय संश्रितपालक पाकनिबर्हणसहजहरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।।१५॥

अङ्गदसेवित भङ्गविवर्जित सङ्गविवर्जित सेव्य हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥१६॥

अस्तगिरिस्थितभास्करलोहितचरणसरोजतलाढङ्ख्य हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥१७॥ कमलावल्लभ कमलविलोचन कमलविभाहरपाद हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।।१८॥

खरमुखदानवसैनिकखण्डन खेचरकीर्तित कीर्तिहरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। १९।।

गणपितसेवित गुणगणसागर वरगितिनिर्जित नागहरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ २०॥

घटिकापर्वतवासि नृकेसरि वेषविनाशितदोषहरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ २१॥

ङः प्रत्येकं न यथा वाक्ये नाथ तथा ते चित्ते क्रोधः । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ २२॥

चपलाभासुरमेघनिभप्रभ कमलाभासुरवक्ष हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ २३॥

छलयुतदूरचलाचललोचन गोपवधूहृदयेश हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। २४।।

जगतीवल्लभरूपपरात्पर सर्वजगज्जनपूज्य हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ २५॥

झङ्कारध्वनिकारिमधुवृतमञ्जुलकेशकलाप हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। २६।। ञाक्षरयुतजाधात्वर्थे परिनिष्ठित नैष्ठिकगम्य हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। २७।।

टङ्कारध्वनिकारिधनुर्धरशातशराहतदैत्य हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। २८।।

ठिमति मनुं वा सिमति मनुं वा जपतां सिद्धिद नाथ हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ २९॥

डमरुकरेश्वरपूजितनिर्जितरावणदानव राम हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ३०।।

ढक्कावाद्यप्रिय भयवारण विनयविवर्जितदूर हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ३१।।

णटधात्वर्थे पण्डितमण्डितसकलावयवोद्भासि हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ३२।।

तत्त्वमसीति व्याहितवाच्यप्राच्यिधनायकपूज्य हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। ३३।।

थूत्कारानिलवेगनभोगतसप्तसमुद्रवराह हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ३४।।

दियतालिङ्गितवक्षोभासुर भूसुरपूजितपाद हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ ३५॥ धरणीतनयाजीवितनायक वालिनिबर्हण राम हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। ३६।।

नारायण माधव केशव गोपालक हे गोविन्द हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ३७।।

परमेश्वर वरपक्षिकुलेश्वरवाहन मोहनरूप हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। ३८।।

फालविलोचन पङ्कजसम्भव कोर्तितसद्गुणजाल हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। ३९॥

बलरिपुपूजित बलजितदानव बलदेवानुज बाल हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। ४०।।

भवभयनाशन भक्तजनप्रिय भूभरनाशनकारि हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ ४१॥

मायामोहितसकलजगज्जनमारिचासुरमथन हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ४२।।

यमुनातटिनीवरतटविहरण यक्षगणेश्वरवन्द्य हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ४३।।

रामरमेश्वर रावणमर्दन रतिललनाधव तात हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ ४४॥ लक्ष्मणसेवित मङ्गललक्षणलिक्षत शिक्षितदुष्ट हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ ४५॥

वालिविनाशन वारिधिबन्धन वनचरसेवितपाद हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ४६।।

शङ्करकोर्त्तित निजनामामृतशत्रुनिबर्हणबाणहरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ४७।।

षड्गुणमण्डित षड्दोषापह दोषाचरकुलकाल हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। ४८।।

सदय सदाशिवपूजितपादुक हृदयविराजित दियत हरे। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे।। ४९।।

हस्तचतुष्टयभासुरनन्दक शङ्ख्वगदारथचरण हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ५०।।

ळुबुळुबुनिःस्वनमज्जितमन्दरपर्वतधारणकूर्म हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ ५१॥

क्षयितनिशाटक्षान्तिगुणाढ्य क्षेत्रज्ञात्मक देव हरे । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ ५२॥

गणपतिपण्डितरचितं स्तोत्रं कृष्णस्येदं जयतु धरण्याम् । कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ॥ ५३॥ कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन कृष्ण हरे ।। ५४।।

।। इति कृष्णाक्षरामाला समाप्ता ।।

रामगीता

निर्गुण निष्कल नित्य निरुन निर्गतमत्सर गम्य दयालो । संसारेऽस्मिन्निर्गतसारे पाहि विपारे दशवदनारे ॥१॥

कोऽयं पुत्रः केयं जाया माया सेयं मर्दय रागम् । सर्वसमत्वं सर्विहतत्वं सत्सङ्गित्वं देहि विभो मे ॥ २॥

विश्वारम्भं विष्णोर्नाम्नामस्तु सहस्रं सकलस्तुत्यम् । नाम तु ''रामे'' त्यमलमिदं ते तारकमृषयः परिभाषन्ते ।। ३।।

सीताकामिन्निह भीतानां चरणं शरणं तव यातानाम् । जननक्लेशं मरणक्लेशं नाशय गमनागमनक्लेशम् ॥४॥

चतुरास्यस्त्वञ्चक्रधरस्त्वं प्रमथेशस्त्वं परमात्मा त्वम् । सनकप्रभृतिस्तुतगुणमेतद् व्यूहचतुष्कं बहुकोर्ते ते ।।५।।

नास्ति वपुस्ते नास्ति तवाख्या नास्ति च कर्म स्वस्तिद विष्णो । मायाकल्पितमिदमिखलं ते रूपं कर्म च नाम च विविधम्।। ६।।

तत्त्वसमूहादुपरि लसन्तं पुरुषं साङख्याः प्रवदन्ति त्वाम् । दशशतपत्रे दशमुखशत्रो योगविदस्त्वामालोकन्ते ।।७।।

जैमिनिमुख्याः कर्मश्रौतं देवपते ते वैभवमाहुः । वेदान्ते ये निष्ठितमतयः ते प्राहुस्त्वामेकमभेदम् ॥८॥ तव च ममापि च भेदाभावं दूरदृशांपर कथयति वाणी । मम तु तयाऽभूदृशमज्ञानं दशवदनारे दशमस्यैव ॥९॥

।। इति श्रीरामगीता समाप्त। ।।

गीतमाला

प्रथमम् अग्निगीतम्

वाचमधितिष्ठज्ज्योतिरिप भौमम् । किञ्चिदपि दैवं गेयमविरामम् ॥१॥

स क्रतुषु होता विप्रमुखवासी । अत्ति च स हव्यं वेदितलभासी ॥२॥

पावक वसुस्त्वं ज्वालशतमाली । कश्चिदसि रुद्रः शास्त्रशतशाली ॥३॥

पावक यदास्ये भासि मनुजानाम् । ते तदिह राज्यं बिभ्रति पशूनाम् ॥४॥

अस्मि तव दास्ये सञ्चर मदास्ये । सत्सदसि मोहं यामि न यथाऽहम् ॥५॥

नास्ति शरणं मे कोऽप्यवनिपृष्ठे । अग्निमवनार्थी देवमुपतिष्ठे ।। ६।।

अस्ति करमाली कोऽपि दिवि राजा। एष ननु कीली भाति भुवि राजा।।७।। आह्वयति भानुं प्रातरशनाय । त्वामनल यज्वा सायमशनाय ॥८॥

एकममृत त्वां प्रातरिप सायम् । श्रोतुमिय वाणीराह्वयति सोऽयम् ॥९॥

दीप्ततरकील त्वं भजिस हव्यम् । नेतरिय वाचां स्तोत्रमिप भव्यम् ॥१०॥

अस्मि न समर्थो यज्ञमिय कर्तुम् । स्तोत्रमवलम्बे शर्म तव भर्तुम् ॥११॥

पार्थिवविभूतिस्त्वं पचनकारी । वैद्युतविभूतिर्वाक्पटलधारी ।।१२।।

त्वं पचनकारी भास्युदरभाण्डे । वाक्पटलधारी देव कुलकुण्डे ।।१३।।

भास्युदरभाण्डे भासि कुलकुण्डे । किं च हृदि जीवो भास्यनल पिण्डे ।।१४।।

स्वस्य हृदि रूपं त्वामनल लोके । भामि विमलोऽयं धाम्नि गतभीके ।।१५।।

त्वां तमहमर्थं यः स्मरित नित्यम् । पावक विशोकः पश्यति स सत्यम् ॥१६॥ यत् स्फुरणमन्तः स्वस्य धृतपापम् । ध्येयमिदमग्ने देव तव रूपम् ॥१७॥

देव भवसि त्वं विह्निरिह लोके । सर्वद समन्ताद्विद्युदिस नाके ।।१८।।

अत्र जननी ते भूमिरतिपूता । द्यौरनल देवी तत्र तव माता ।।१९।।

अत्र वसवस्ते वायुसख हस्ते । वाचमनुभद्रास्तत्र तव रुद्राः ॥ २०॥

अत्र हृदि राजन् राजिस नराणाम् । तत्र वरदान्तः खेलिस सुराणाम् ॥ २१॥

अत्र जगदीश त्वं ज्वलननामा । तत्र मघवा त्वं निःसदृशधामा ॥ २२॥

द्वावनलशक्रौ पामरजनानाम् । स द्वितनुरेकः पण्डितजनानाम् ॥ २३॥

भानुरिप देवो लोकसुहृदेषः । व्यापक कृशानो कोऽपि तव वेषः ।। २४।।

देहि भगवन्मे सम्पदमुदाराम् । बुद्धिमपि वहे त्रातरितधीराम् ॥ २५॥ देव वरदाग्ने त्वं भव ममास्त्रम् । बोधय च मह्यं सर्वमपि शास्त्रम् ॥ २६॥

सुप्रभ धिया त्वां व्याप्तमखिलानि । नौमि सकलानि क्षेमद जयानि ।। २७।।

गाणपतमग्नेः सर्वजनहद्यम् । भातु भयहारि च्छन्द इदमाद्यम् ॥ २८॥

द्वितीयं गणपतिगीतम्

भद्रतरमूर्तिं भद्रतमकीर्तिम् । रुद्रतनयं तं गायत महान्तम् ।।१।।

ज्योतिरिह सूक्ष्मज्वालमितदीसम् । भाति कुलकुण्डे योगिमनुजासम् ॥२॥

तन्नमत वाचो दैवतमुदारम् । सङ्कटशतानां यातुमिह पारम् ॥३॥

तं गणपितं यो विस्मरित लोके । सन्ततमभाग्यो मज्जित स शोके ।। ४।।

दम्पतिविहारः शीतशशिखण्डे । नन्दननिवासो दीप्तकुलकुण्डे ॥५॥ मित्र कुरु भिक्तं विश्वयुवराजे । देहि हृदमुष्मै योगिनुतिभाजे ॥६॥

अत्र सशरीरे मूलशिखिरूपी । योगविमुखो ना विन्दति न पापी ।। ७।।

ध्यायति सदान्तर्योऽग्रभुजमेतम् । तं भजति देवी सिद्धिरतिपूतम् ॥८॥

तस्य वरभासा सन्द्रवति शीर्षम् । यस्य परितप्तं विन्दति सहर्षम् ॥९॥

योगविद आहुः शीर्षरसधाराम् । सिद्धिशतहेतुं ताममृतसाराम् ।।१०।।

पीठमधिरूढं मूलसरसीजम् । सर्वभुवनानां नौमि युवराजम् ॥११॥

काचन रुचिस्ते भर्गसुत पूता । मङ्गलसुषुम्नामार्गचरमाता ॥१२॥

भाग्यमखिलानां देव तव हस्ते । भूरि महिमानं वर्णयतु कस्ते ।।१३।।

हस्तिवदनो ना स त्वमधिदैवम् । सङ्कटहरार्थैः सङ्गदितमेवम् ॥१४॥ त्वत्पदसरोजे यस्य हृदि भक्तिः । काऽपि शिवसूनो तद्वचिस शक्तिः ।।१५।।

त्वं खलु मघोनो धूतसुजनार्तिः । अत्र भुवि काचित्कार्यकरमूर्तिः ।।१६।।

त्वां भजित गाढप्रीतिरतिशस्ता । सिद्धिरिति लक्ष्मीस्तामरसहस्ता ॥१७॥

सिश्रयमुदारां श्रीहृदयहारी । संवितरतान्मे सर्वबलधारी ।।१८।।

शीतनगजायाः सूनुरतिहृद्याम् । भूरिकरुणो मे पूरयतु विद्याम् ।।१९।।

वारणमुखो मे वारयतु कष्टम् । सर्वमपि देयाच्छर्वसुत इष्टम् ॥ २०॥

मां चरणभाजं पापहरनामा । पालयतु शम्भोः सूनुरतिधामा ॥ २१॥

निर्जितजराधिं निर्दिलितरोगम् । दन्तिवदनो मे वर्धयतु योगम् ॥ २२॥

सुक्षमतमं मे कञष्टहिमभानो । प्राणबलमग्रचं देहि हरसूनो ।। २३।। वाचि मम दिव्यां धेहि निजधाटीम् । सिद्धिमजितास्यै देहि वरचेटीम् ॥ २४॥

हस्तिमुख याचे गाढरसभक्त्या । आविश विभो मां दिव्यनिजशक्त्या ॥ २५॥

देहि निजतेजः किङ्करजनाय । ईश्वर गणानां भारतहिताय ।। २६।।

सर्वद जनोऽयं वाञ्छति न मुक्तिम् । देशकुशलाय प्रार्थयति शक्तिम् ॥२७॥

गाणपतमेतद्गीतमितशुद्धम् । भातु भयहारि च्छन्दसि निबद्धम् ॥ २८॥

तृतीयम् इन्द्रगीतम्

धर्ता सुकृतानां हर्ता दुरितानाम् । भर्ता नभसो मे कर्तास्तु शुभानाम् ॥१॥

ख्याताऽमितवीर्यो धूताखिलवैरी । नेता विबुधानां त्राता भवतान्मे ॥२॥

विक्रम्य विधुन्वन्वक्रांत्समरेषु । चक्रायुधमित्रः शक्रः शरणं नः ॥३॥ शक्रः शुभवित्तां लक्ष्मीमनियत्ताम् । आनन्दितचित्तां मह्यं भुवि धत्ताम् ॥४॥

नाकं त्वमरक्षः पाकं युधि जित्वा । वृत्रं च विधूयामित्रं पविपाणे ।।५।।

एतानि विकुर्वन् भूतानि स पाकः । शुभ्रे विफलोऽभूदभ्रे तव जिष्णो ।। ६।।

पाकः प्रभुरेव प्राणांश्च विकर्तुम् । यद्यम्बरनाथ त्वं न प्रतिकर्तुम् ।। ७।।

न त्वं यदि रोद्धा वृत्रः परिभूय । प्रज्ञामिय विश्वं दद्यात्तिमिराय ॥८॥

प्रज्ञामुषसं तां ज्ञं चाजितसूर्यम् । यद्रक्षसि वृत्रातत्ते सुरकार्यम् ॥९॥

सम्मोहनशक्तिर्वृत्रस्य तु निद्रा । सम्बोधनशक्तिर्विद्युत्तव भद्रा ।।१०।।

नादान्तविभास्यं वेदान्तरहस्यम् । मोदान्तरयोधं भेदान्तकमीडे ॥११॥

खे वायुमनन्तं रुद्रं निनदन्तम् । भान्तं मघवन्तं वन्दे भगवन्तम् ॥१२॥ तारं मदनारिं प्राणं पवमानम् । देवं मघवानं ध्यायाम्यतिमानम् ॥१३॥

वीर्ये सकलं त्वद्देवेश्वर नूनम् । देवासुरमर्त्यैर्युक्तं जगदूनम् ॥१४॥

निर्जित्य समस्तान् भावानिप जिष्णो । सम्राड् भुवनानामासीः प्रभविष्णो ।।१५।।

नाभेत्स्य इमं चेद् वृत्रं दिवि वीरम् । नामोक्ष्यदघारे मेघो भुवि नीरम् ॥१६॥

गोपायसि विश्वं शश्वद्वहुरीतीः । स्वर्नाथ विधुन्वन् वृत्रस्य विभूतीः ॥१७॥

चत्वारि वपूंषि प्राहूर्मुनयस्ते । येषां जगदेतद्देवाधिप हस्ते ॥१८॥

रूपाणि विभो ते भूयांसि ततानि । दिङमात्रतयाद्यैश्चत्वार्युदितानि ॥१९॥

सर्वस्य च कर्ता सर्वस्य च धर्ता । प्राणः पुरुहूतः को नाम स गीतः ॥ २०॥

सूत्रं विदुरेके सुश्लोकमनन्तम् । केचिद्विधिमाहुः कं तं भगवन्तम् ॥ २१॥ विश्वस्य निदानं विश्वातिगमानम् । एतं विदुरन्ये वायुं पवमानम् ॥ २२॥

सर्वस्य च नेत्री सर्वैरिप मान्या । गीर्वाणपते ते कालस्तनुरन्या ॥२३॥

रुद्रं विदुरेके नेतर्बहुलीलम् । प्राहुर्यममन्ये कायं तव कालम् ॥२४॥

कालोऽयमनादिः सूर्यादिप पूर्वः । भाक्तो जनिवादस्तस्याजर सर्वः ।। २५।।

सद्वचापकशक्तिं प्राणं कथयन्ति । व्यक्तेतरशब्दं कालं गणयन्ति ॥ २६॥

व्यक्तेतरशब्दान्नैव प्रणवोऽन्यः । तस्येन्द्र तवाङ्के विश्राम्यति धन्यः ।। २७।।

सच्छक्तिरभाणि प्राणः परमस्य । चिच्छक्तिरगादि प्राज्ञैः प्रणवोऽस्य ॥ २८॥

सर्वत्र विसारि ज्योतिस्तटिदाख्यम् । देवेन्द्र शरीरं गीतं तव मुख्यम् ॥ २९॥

प्राणं प्रणवं च ज्योतिश्च विसारि । देवं नयदेकं वन्दे भवधारि ॥ ३०॥ एकः स तिसॄणामस्थूलतनूनाम् । राजत्यभिमानी राजा भुवनानाम् ॥ ३१॥

दृश्यस्य परस्ताद्भृह्मागुणमस्ति । इन्द्राभिधया तत् दृश्येऽत्र चकास्ति ॥ ३२॥

बन्धुर्भुवनानां सूर्यस्ततकोर्तिः । राजन्नमराणां तुर्या तव मूर्तिः ॥ ३३॥

देव प्रतिबिम्बीभूय प्रतिसूर्यम् । विश्वस्य महेन्द्र त्वं पश्यसि कार्यम् ॥ ३४॥

नो केवलमर्के पिण्डेषु च तातः । अन्तः प्रतिबिम्बीभूतः पुरुहूतः ॥ ३५॥

पिण्डे प्रतिबिम्बीभूतं पुरुहूतम । वैश्वानरमाहुर्लोकत्रयतातम् ॥३६॥

नान्यानि किल त्वद्रूपाण्यखिलानि । मायिन् विभवं ते किं वा कथयामि ।। ३७।।

पाहि त्रिदशानामीशान कृशान्नः । भूयात्तव देव स्तोता बहुलान्नः ॥ ३८॥

सर्वं भवताऽहं पक्षेण जयानि । ईशो भुवि लोके नाकेश भवानि ।। ३९।। आविश्य विभो मां कर्तुं भुवि कार्यम् । सम्प्रेषय किञ्चिद्दिव्यं तव वीर्यम् ॥ ४०॥

धाता भुवनानां नेता त्रिदशानाम् । आविश्य विभुर्मामाभातु सुकर्मा ॥ ४१॥

इन्द्रं प्रभजन्तामेतास्तनुमध्याः । नाथं गुणवत्यो यद्वत्तनुमध्याः ॥४२॥

चतुर्थं वायुगीतम्

दिष्टात्पतितोऽहं मन्दे नरवृन्दे । त्राणाय समीरं तं सम्प्रति वन्दे ॥१॥

तारासुमचित्रं खेलत्खगजालम् । उद्यानमिदं ते खं वात विशालम् ॥२॥

देवोऽसि बलस्य प्राणोऽस्यखिलस्य । ब्रूयादितमानं कस्ते महिमानम् ॥३॥

भक्त्या तव पुण्यं तुल्यं क्व नु गण्यम् । तद्वक्ति चरित्रं रैक्वस्य पवित्रम् ॥४॥

मेयः स च नाकः स्वल्पो नरलोकः । नित्यानिल शुभ्रं निःसीम तवाभ्रम् ।।५।। घुष्यन्नसि रुद्रो दीप्यन्नसि शक्रः । प्राणन्नसि वातस्त्रेधासि नुतोऽतः ॥६॥

सर्वाश्च दिशस्ते व्योमेश्वर हस्ते । भाक्ता पुनरेषा कोणेडिति भाषा ॥७॥

नित्याध्वग कर्तुं श्रान्ते परिहारम् । वासिष्ठवचोऽम्भो हृद्यं पिब धीरम् ॥८॥

अन्नानि कृशानौ जुह्वत्वदरिद्राः । वायो जुहुमोऽमी वाचस्त्वयि भद्राः ॥९॥

यद्यप्ययि दिव्यो गुप्तस्तव वेषः । व्योमेश तथाऽपि व्यक्तस्तव घोषः ॥१०॥

आकाशगृहाणामात्मासि सुराणाम् । वीर्यद्रविणानां कोशोऽसि नराणाम् ।।११।।

त्वामाह स रैक्वः संवर्गमनन्तम् । स्वस्मित्सुदृढानां दुःखानि हरन्तम् ॥१२॥

मूलं तपसां त्वं देवासि ऋषीणाम् । लोके सकलानां हेतुश्च कृषीणाम् ।।१३।।

दानार्थमसूनां प्राप्तक्षितिरङ्गाः । एते तव वाताः खेशान तरङ्गाः ।।१४।। आत्मा मरुतां त्वं कैरप्यसि गीतः । कैरप्यधिराजः कैरप्ययि तातः ॥१५॥

आत्मा मरुतां त्वं गीतः पृषदश्वः । राजा पुरुहूतस्तातो निगमाश्वः ॥१६॥

वातस्तव वीचिर्विद्युत्तव कायम् । तारस्तव शब्दो देवाधिप सोऽयम् ॥१७॥

वेदादिमनादिं तारं प्रणवाख्यम् । ध्यायन्ति विदो ये तैः स्यात्तव सख्यम् ॥१८॥

वातोऽस्यधिभृतं शक्रोऽस्यधिदैवम् । रुद्रोऽस्यधिपिण्डं पक्षान्तरमेवम् ॥१९॥

गीताः कविराजा सर्वस्तव भाजे । एतास्तनुमध्यास्ताताय खराजे ॥ २०॥

पञ्चमं सूर्यगीतम्

भुवनत्रयपतिमूर्धजमध्ये दीप्यन्मणिरयमहिममयूखः । भुवनत्रयतोऽप्यधिको मूल्ये भवतां सम्पदमतुलां भणतु ।।१।।

एतन्मण्डलमतुहिनभानोर्भासां स्थानं निगमनिधानम् । विप्रैर्वन्द्यं काले काले विश्वप्राणायतनं जयति ।। २।। शम्भोः केशे वपुषा केन श्रोत्रे मातुर्वपुषा केन । राजसि नलिनीप्रिय दम्पत्योर्भूषणमसि वा पर्यायेण ।। ३।।

कश्चन दक्षिणनयनं भर्तुर्मूर्तिं कामिप भणित विदन्यः । अपरो भवनं भुवनं त्वितरः प्राणं दशशतिकरण परस्त्वाम् ॥४॥

प्राणिति भवता पश्यित भवता खादित पाति च भुवनं भवता । भाति च भवता भास्कर भवतो माहाभाग्यं न भणिति मार्गे ॥५॥

हृदयं यद्वज्जीवानां नो मण्डलमेतन्नाथस्यैवम् । तस्मादेतत्परिदृञष्टान्तैर्हृदयसमष्टिः कथिता शिष्टैः ॥६॥

मण्डलमध्ये यत्ताज्ज्योतिर्हृदयस्यान्तर्यत्तज्ज्योतिः । भवति तदस्मिन्नक्षिणि गम्यं रम्यं पूर्णं मम खलु काम्यम् ।। ७।।

क्षेत्रे क्षेत्रे बहुशोऽन्विष्टं लोचनमण्डलमध्ये ञदृष्टम् । कष्टं गलितं फलितं चेष्टं पुनरस्माकं किं परिशिष्टम् ।।८।।

साक्षिणमिक्षणि निश्चलदृष्ट्या निर्मलनभिस स्थितया द्वारा । लक्ष्यं रात्राविप दिननाथं पश्यत नश्यं मुञ्चत निखिलम् ॥९॥

नरकामानामयमिह राजा जागर्त्यक्षिणि सायं पाता । सुरकामानामीशानोऽसौ सूर्ये भाति प्रातः पाता ।।१०।।

ज्ञानाकारं तेजः पश्यत्प्रतिबिम्बं वा पुंसो हैमम् । धीरो ध्यायन्नयनस्थाने पाशैर्मुक्तः कृतकृत्यः स्यात् ॥११॥ निःशेषाभिः सहितं श्रीभिर्निर्हतपापे दहरसरोजे । कृतिनः किरणैरङ्गुष्ठाभं तं लोकेरन्पुरुषमणिष्ठम् ॥१२॥

परमविदुस्त्वां पावकमवनौ दिवि रविमम्बरभुवने शक्रम् । आत्मानं वा ज्योतिर्वैकं जगतां भेदात् कवयस्त्रेधा ॥१३॥

वैभवशाली दीधितिमाली प्रशमितपापस्त्रिभुवनदीपः । दिवि भाति रविर्यत्राचरतश्चरतश्चेशितृपरमं ज्योतिः ।।१४।।

जयित विवस्वान् दशशतधामा जयित च तस्मिन् परमं धाम । पादाकुलकैर्नुतिरदसीया गणपितमुनिना रचिता जयित ।।१५।।

षञष्ठं दशावतारगीतम्

वेदचोरमाशरं विमथ्य सोमकं पुरा यः स्मृतिं ध्रुवां पुनः सुताय भास्वतो ददौ । सिन्धुवारि बन्धुरास नौधरस्तपस्विनां यश्च तं सखे भजस्व झाषवेषमच्युतम् ॥१॥

मन्दराद्रिधारिणे महेन्द्रकार्यकारिणे मौनिचित्तचारिणे महोग्रपापहारिणे । अञ्जलिं कुरुष्य भोर्हरिल्लतान्तमञ्जल-स्वच्छकीर्तये विलासकच्छपाय विष्णवे ॥२॥

काञ्चनाक्षमुष्णरिंगजालया दशैकया च्यावयन्तमोजसः प्रदीप्तघोरतारया । सान्त्वयन्तमन्यया दयार्द्रया वसुन्धरां शीतलत्विषा हरिं किरिच्छलं स्मरान्तरे ॥३॥

प्राणमुज्जहार दैत्यवक्षसो विदारिता-द्योनखैरखर्वशक्तिपौरुषोज्वलन् रुषा । आसुरात्कुलाच्छ्रियं सुपर्वचेतसो भियं नारसिंहमूर्तिरार्तिमच्युतः स हन्तु ते ॥ ४॥

त्रीणि यः पदान्यजः समन्ततो विचक्रमे नाङ्गुलं यथात्यरिच्यतात्र दिव्यमुत्र वा । नाकचारिणोऽधिकर्तुमाशु हर्तुमासुरीं सम्पदं च तं परं पुमांसमाश्रयस्व रे ॥ ५॥

योऽर्जुनं भुजाबलेन निर्जिगाय दुर्जयं चेतसा वशंवदेन पर्यभूदनन्यजम् । लोभमासमुद्रभूमिदानकर्मणाजय-द्रैणुकेयभूमिकः स ते स्यताद्भियं हरिः ॥ ६॥

वाक्यकृत्सुतः पितुः प्रभुश्च रक्षिता विशा-मग्रजोऽतिवत्सलो नियामकोऽनुजन्मनाम् । श्रीकरः सतां सखा द्विषां च भीकरो रिपुः सीतया कलत्रवान्नरो हरिर्धिनोतु वः ।। ७।।

भूमिभारवारणाय यो यदुष्वभूद्विभु-विस्मयं शिशोश्च यस्य चेष्टितानि तेनिरे । शर्म वः स पूरुषो रथाङ्गमायुधं दधत् कर्मयोगदेशिकः करोतु पार्थसारिधः ॥८॥ भारतं न केवलं चतुःसमुद्रमुद्रितं भूमिखण्डमेव यो व्यभूषयन्निजैर्गुणैः । तस्य पूरुषोत्तमस्य बुद्धनामधारिणः पावनी कथा मुदे विदां नदीव नाभसी ॥ ९॥

गायत स्तुताद्रियध्वमाश्रयध्वमुत्तमं पूरुषं पुराणमर्कमण्डलान्तरालयम् । कल्कभारवारणाय कल्किभूमिकाधरो योऽयमस्य भूतलस्य रक्षणाय चेष्टते ।।१०।।

सप्तमम् अम्बिकागीतम्

सेवकपातकशमनं दैवं मानसवाञ्छितफलदं दैवम् । सज्जनरक्षणचतुरं दैवं दुर्जनमर्दनपरुषं दैवम् ।।१।।

भास्करिवम्बे दीतं दैवं लोचनमध्ये सुतं दैवम् । सितकरमण्डलगुतं दैवं त्रिगुणितभुवनव्यातं दैवम् ॥२॥

बहुशतचेटीसहितं दैवं रेणुसमष्ट्या विहितं दैवम् । अम्बरसौधे निहितं दैवं भैरववदनाऽभिहितं दैवम् ॥ ३॥

असुरुचिपद्याभूतं दैवं वसुरुद्रार्केर्गीतं दैवम् । क्षितिजलशुचिषु प्रोतं दैवं शितमतिभिः समधीतं दैवम् ॥४॥

मृदुहृदयानां सौम्यं दैवं प्रियरूपाणां रम्यं दैवम् । तत्त्वज्ञानां विश्वं दैवं गुणविरुचीनां शून्यं दैवम् ॥५॥ चालकमवनेः शक्त्या दैवं शम्पाद्वारा दृश्यं दैवम् । दोग्धीमनुवरवाच्यं दैवं विद्धद्विनतमशोच्यं दैवम् ॥६॥

शैले शैले विहरद्दैवं विपिने विपिने विचरद्दैवम् । ग्रामे ग्रामे ख्यातं दैवं नगरे नगरे प्रथितं दैवम् ॥ ७॥

परितो व्योम्नि निराकृति दैवं स्वर्गे पौलोम्याकृति दैवम् । हिमवति गौरीरूपं दैवं तनुषु प्राणाकारं दैवम् ।। ८।।

अर्धं सुरगिरिधनुषो दैवं भुवनित्रतये पूर्णं दैवम् । हृदि भूतानां किञ्चिद्दैवं तृणवन्मनिस प्रचुरं दैवम् ॥९॥

लज्जाभावो लिलतं दैवं रसनाभावो भीमं दैवम् । दृष्टी दृष्टी सूक्ष्मं दैवं विषये विषये स्थूलं दैवम् ॥१०॥

स्तोत्रे स्तोत्रे मधुरं दैवं ध्याने ध्याने मदकृद्दैवम् । नमने नमने वरदं दैवं चरिते चरिते पूतं दैवम् ॥११॥

आकाशामलगात्रं दैवं तारारविशशिनेत्रं दैवम् । व्यापकपवनश्वसितं दैवं पारावारस्वेदं दैवम् ॥१२॥

लीलानारीवेषं दैवं दिव्यहिरण्मयभूषं दैवम् । केषाञ्चित्कृतपोषं दैवं केषाञ्चित्कृतशोषं दैवम् ॥१३॥

पोषविधाने शीतं दैवं शोषविधाने तपनं दैवम् । सर्गविधाने विकसद्दैवं प्रलयविधाने मीलद्दैवम् ।।१४।। सोमं पीत्वा पुष्टं दैवं द्विषतो हत्वा हृष्टं दैवम् । भुवनप्रलये शिष्टं दैवं सर्वपदार्थोत्कृष्टं दैवम् ॥१५॥

कौलाचारिषु माद्यद्दैवं समयाचारिषु शान्तं दैवम् । योगाचारिषु पीनं दैवं ज्ञानाचारिषु लीनं दैवम् ॥१६॥

कामविरोधि कलत्रं दैवं गणपषडाननपुत्रं दैवम् । पापविदारि पवित्रं दैवं जयित मुनिस्तुतिपात्रं दैवम् ।।१७।।

अष्टमं रेणुकागीतम्

सुरशिरश्चरच्चरणरेणुका । जगदधीश्वरी जयति रेणुका ।।१।।

देवताशिरोदेशलालितम् । रेणुकापदं दिशतु मे मुदम् ।। २।।

कुण्डलीपुरीमण्डनं महः । किमपि भासतां मम सदा हृदि ॥ ३॥

मस्तकैतवं वस्तु शाश्वतम् । अस्ति मे सदा शस्तदं हृदि ॥४॥

आदिनारि ते पादपङ्कजम् । स्फुरतु मे मनःसरसि सर्वदा ॥५॥ केवलं पदोः सेवकोऽस्मि ते । वेद्मि नेतरद्वेदसन्नुते ॥६॥

हृदय तेऽणुनः समुचितोऽणुना । परिचयोऽम्बिकापादरेणुना ॥७॥

पाहि मुञ्च वा पादपङ्कजम् । त्रिदशसन्नुते न त्यजामि ते ॥८॥

चरणमम्ब ते यो निषेवते । पुनरयं कुचौ धयति किं कृती ॥९॥

अहरहोऽम्ब ते रहसि चिन्तया । धन्यतां गतो नान्यदर्थये ॥१०॥

स्मरजितो यथा शिरिस जाह्नवी । जननि रेणुके मनिस ते कृपा ।।११।।

अम्ब पाहि मां दम्भतापसि । पादकञ्जयोरादिकिङ्करम् ॥१२॥

पुत्रमात्मनः पुण्यकीर्तने । बहुकृपे कुतो मामुपेक्षसे ।।१३।।

अम्ब संस्तुते जम्भवैरिणा । पाहि मामिमं मग्नमापदि ॥१४॥ तत्त्ववादिनः सत्त्वशालिनि । त्वामजे विदुः सत्स्वरूपिणीम् ।।१५।।

त्वां प्रचक्षते सदयवीक्षिते । वेदवेदिनो मोदरूपिणीम् ॥१६॥

संविदं विदुस्त्वामिदं प्रसु । परमयोगिनः परमदेवते ॥१७॥

जनिन कुण्डलीपुरनिवासिनि । परशुरामवत् पश्य मामिमम् ॥१८॥

तनयरोदनं श्रवणशालिनि । शृणु सुरार्चिते यदि दया हृदि ।।१९।।

याचकः सुतो भजनमीप्सितम् । तदपि दुर्लभं किमिदमम्बिके ॥२०॥

मास्तु वेतनं छिन्नमस्तके । भजनमेव ते याच्यते मया ॥ २१॥

तरलतारया जलजदीर्घया । सानुकम्पया शीतपातया ॥ २२॥

केवलं दृशा पश्य रेणुके । तेन मे शुभं न च तवाशुभम् ॥ २३॥ किङ्करीभवत्सुरविलासिनी । जयति कुण्डलीनगरवासिनी ।। २४।।

मधुरमम्ब ते चरणपङ्कजम् । तत्र यद्रतैस्त्यज्य तेऽखिलम् ॥२५॥

चरणमम्ब ते चरतु मे हृदि । इयमनामये प्रार्थना मम ।। २६।।

भुजगकङ्कणप्रभृतिसंस्तुते । भुजभुवामरेर्जनिन पाहि माम् ॥२७॥

कुण्डलीपुरीमण्डनायिता । गणपतिस्तुता जयति रेणुका ।। २८।।

नवमं गुरुगीतम्

अव्यक्ताद्यत एतद्वचक्तं जातमशेषम् । यद्धत्ते तदजस्रं यत्रान्ते लयमेति ॥१॥

आधारे खलु यस्मिन् गोलानां सह लक्षेः । ब्रह्माण्डं प्रतितिष्ठत्येतिन्नस्तुलसत्त्वे ।।२।।

सूर्यादिग्रहभासां यन्मूलं घनतेजः । यद्भह्यादिसुराणां शक्त्यै शक्तिरुताहो ॥३॥ ज्ञात्वा तत्त्वमसङ्गा भासा यस्य रमन्ते । यज्जालेन समस्ते द्वैतेक्षाल्पमतीनाम् ॥४॥

यद्ध्यानेन भवन्ति स्वात्मानन्दनिमग्नाः । यन्निष्ठा खलु मुक्तिर्यच्छन्दोऽपि तदर्थः ॥५॥

तद्भह्म प्रणवाख्यं चित्ते ध्यानकृते मे । अश्रान्तं रमणाख्यां विभ्रद्भातु मदिष्टाम् ॥६॥

आधारे धृतमूलं हार्दाब्जे कृतवासम् । शीर्षाब्जाय वहद्यत्पश्चादिन्द्रियशक्त्यै ॥ ७॥

दृष्ट्यां तत्र पराच्यां यद्देहभ्रमकारि । आवृत्तं तु पुनर्यत्स्वात्मैक्यानुभवाय ॥८॥

पश्यद्वा विषयौघं विश्रान्तं यदुताहो । मुक्त्यै संस्थितमन्तर्वृत्त्यैक्यानुभवेन ॥९॥

आत्मज्योतिरिदं मे बिभ्राणं रमणाख्यम् । अश्रान्तं स्फुरतात्तच्छुद्धं हार्दसरोजे ।।१०।।

यद्दीपाद्रमणाख्याद्वचाप्तं गाणपतीषु । वाणीभित्तिषु धत्ते गीताचित्रविलासम् ॥११॥

यद्धन्ति च्छविजालैरज्ञानां तिमिराणि । तत्तत्त्वं स्फुरताद्वस्तारध्यानसमाधौ ॥१२॥ यातायातविहारैराधारेषु च शीर्षे । सञ्चारं विदधानं किञ्चाशेषविसारि ।।१३।।

आलम्बेन विहीनं व्योमाभं परिपूर्णम् । निःशब्दं गुरुरूपं तद्भह्म स्फुरतान्मे ॥१४॥

ज्ञानं भाति परोक्षं यत्तत्त्वश्रवणेन । यत्साङ्गत्यविशेषो हेतुः स्यादपरोक्षे ॥१५॥

यच्चिन्ता स्थिरमुक्त्यै ब्रह्मैतद्रमणाख्यम् । मामावृत्य समन्तादानन्दे निदधातु ॥१६॥

तारानन्दनियुक्तः प्रीत्या तस्य मतेन । आधाद्दीप्तगभीरं वासिष्ठो गुरुगीतम् ॥१७॥

दशमं योगसारगीतम्

निशितया धिया हृदि निभालनम् । भुवनभूपतेर्भवनशोधनम् ।।१।।

दहरमज्जनं विदधतं जनम् । बहुलसम्मदं नयति धीः पदम् ॥ २॥

अहमिति स्मृतेर्व्रज जनिस्थलम् । भवकथानकं गलति तेऽखिलम् ।।३।। निजविलोकितं यदि निभाल्यते । विषयसङ्गिता क्व नु विभाव्यते ॥ ४॥

नयनदृश्ययोर्गगनमन्तरम् । समवलोकयन् भज विभुं परम् ॥५॥

विषयवर्जनाद्विषयिणि स्थिरे । सकलसिद्धयो यतिधयः करे ।। ६।।

रसननीरगे मनिस सन्ततम् । करगतं सुखं भवित निश्चितम् ॥ ७॥

गमय मस्तकात्कुलगृहानलम् । अवतरन्निव स्मृतिमिदं त्वलम् ॥८॥

स्मरणसर्पिषा कुलगृहे शिखी । ज्वलति यस्य स क्षितितले मखी ॥९॥

यदि शशी द्रवेत्कुलशिखित्विषा । अमृततः शमं व्रजति नस्तृषा ॥१०॥

चलतमं मनः प्रशममेति नः । स्मरणयुक्तया श्वसितयात्रया ॥११॥

निजचितिस्मृतिर्यदि न विच्युता । भवति योगिता सुलभसाधिता ॥१२॥ दशशतच्छदस्थितमनाः सदा । अनुभवेन्महोमहददो मुदा ॥१३॥

भवति निष्ठितो यदि चतुष्पथे । महसि लीयते धृतजगत्कथे ॥१४॥

अयि विचिन्तय स्ववपुरुत्तरम् । वशमितं भवेत्तव महत्तरम् ॥१५॥

परमशक्तये स्ववपुरर्प्यताम् । अयि किमद्भुतं भवति दृश्यताम् ॥१६॥

करणशक्तिवित्कृतिषु राजते । गमनशक्तिविद्गतिषु शोभते ।।१७।।

श्रवणशक्तिविच्छ्रुतिषु न स्खलेत् । मननशक्तिविन्मतिषु नो पतेत् ॥१८॥

अतुलिसिद्धिदानिह पृथग्विधान् । मुनिवरोऽभ्यधादिति तपः पथान् ।।१९।।

बहुलयोगिवाङ्मथनतोऽमृतम् । अनुभवक्षमं तदिदमाहृतम् ॥ २०॥

गीतमाला समाप्ता

शिवगीतम्

उद्दीप्यत् किरणं चित्रं श्रीशरणम् । कामारेश्चरणं भूयाञन्नः शरणम् ॥१॥

सत्यः कोऽपि शिवो नित्यः पालयिता । मध्ये यो जगतां सध्येयः सततम् ॥२॥

नास्त्येतस्य वपुर्वस्त्ये क्वापि न सः । मत्याऽभाणि बुधैः सत्याधारपदम् ॥३॥

उक्तं सूक्ष्मतमं द्वेधैकं परमम् । रूपं रूपतया किं च स्थानतया ॥ ४॥

सोऽणुः स्यादणुतो धातैषां जगताम् । तच्छक्तिर्महतो विज्ञेया महती ।। ५।।

गत्वा तिष्ठति ना यत्स्वं हार्दपदम् । अग्राह्यस्य विभोस्तस्य ध्यानमिदम् ॥६॥

आत्मानं जगतां राजानं पितरम् । आचार्यं च मुहुः सङ्गायामि हरम् ॥७॥

दीप्यन्तं दिवि तं लोके सर्वभुजम् । भूतेशं प्रणुमो मायाकान्तमजम् ॥८॥ दृश्ये विश्वतनुं पारे निर्वपुषम् । गायामः परमं भञक्तज्ञानपुषम् ॥९॥

अष्टौ ते तनवः त्रातर्विश्वमिदम् वक्त्येतद्भवते माहात्म्यं विशदम् ॥ १०॥

सर्वेषां जगतां माता देवनुता । ईशान त्रिगुणा माया ते दयिता ।।११।।

शक्त्यासौ भुवनं सृष्ट्वा पातुमिदम् । हैमं दिव्यवपुर्जग्राहाभयदम् ॥१२॥

सूक्ष्मं स्यादगुणं हैमं स्यात्सगुणम् । देवस्यादिविभोरेवं द्वे वपुषी ।।१३।।

भाषामात्रवपुः पूर्वं स्यादवपुः । अन्यद्बुद्धिमतां ध्यानग्राह्यवपुः ॥१४॥

बिभ्रद्भाति जगत्साम्राज्यं गगने । हैमोऽसौ पुरुषः सिद्धानां भुवने ॥१५॥

इन्द्रो वेदविदां भाषायां सपरः । नाथस्तन्त्रविदां व्याहारेषु हरः ॥१६॥

प्रत्युष्णांशुतया तन्वा बिम्बितया । प्रत्यण्डं प्रभुतां धत्ते सोऽद्भुतया ॥१७॥ अभ्रे राजित यो बिभ्राणो भुवनम् । शुभ्रागे च विभुः सभ्राजिष्णुयशाः ॥१८॥

गौरोऽयं गगने शुक्लः शुभ्रनगे । एकेयं तु भिदा मायारूपकृता ॥१९॥

रुद्रः शुक्लगिरावग्निर्वा स पुमान् । ईशो व्योम्नि लसन्निन्द्रो वा सुमहान् ।। २०।।

हैमं भूतपते शुक्लं वा शिव ते । रूपं यः स्मरति प्राज्ञोऽयं जयति ॥ २१॥

अभ्रे ये मरुतः शुभ्रे भूभृति ते । क्लेशानां दमना ईशान प्रमथाः ॥ २२॥

दासोऽहं मरुतः पातारो जगतः । भूता वा भवतां स्तोता पापहृताम् ॥२३॥

पायान्मामभितस्तिष्ठन्तं तपसि । बिभ्राणः स शिवः कारुण्यं मनसि ॥ २४॥

गातारं गणपं गायत्रैर्मुकुलैः । ईशो यो जयतात्सर्वेश्चापि बलैः ।। २५।।

।। इति श्रीभगवन्महर्षिरमणान्तेवासिनो वासिष्ठस्य नरसिंहसूनो-र्गणपतेः कृतिः शिवगीतं समाप्तम् ।।

रमणगीतम्

रमणमुनिविमलतरचरणे भज मनुज नमदिखलनरिनकरशरणे सुमविशिख-समरपरहृदयमदहरणे यदि कुतुकमधुना ते ॥१॥

रमणमुनि...

अनिशमपि विनमदिलविलते भज मनुज ननु मनिस नवजलज लिलते विविधकवि-जनवचनजटिलरुचिकलिते गिरिशिखरमणिभूते॥२॥ रमणमुनि...

निरितशयनिखिलसुखनिलये विनतजन-भरणधृतकनकमयवलये भवजलिध-तरणविधितरलहृदि वलये बहुमहिमसमुपेते ॥३॥

रमणमुनि...

जननमृतिरहितजनविनुते कलिकलुष-जनकमपि हृदयमिह मनुते परमसुख-परविशतपदिनहितविनते मम विजितजलजाते ॥४॥ रमणमुनि...

समाप्तं रमणगीतम्

श्लोकसूचिका

श्लोकाः	पृष्ठम्
अ	
अकामकर्षनः स्व ार्षः	४५
अकुण्ठितगतिर्यदच्छिधाणा	७०
अक्षितोतिरदाभ्योऽर्यः	30
अखिलनायकं मखभुजां वरम्	<i>ତାତା</i>
अग्रे सितकरो मध्ये दिनकरः	SA
अङ्गदसेवित भङ्गविवर्जित	९०
अजर वाक् पतत्वियमिय त्विय	49
अजातशत्रुः सेनानी	४०
अतिदुरदृष्टान्नरनियुतेष्]	१४, २१
अतीतगुणजालाय	7
अतीव दृढतां वितीर्य मनसे	७१
अतीव सरला प्रकाशबहुला	६९
अतुलसिद्धिदानिह पृथग्विधान्	१२४
अत्कं वसानः कृष्टीनाम्	88
अत्र जगदीश त्वं ज्वलननामा	१००
अत्र जननी ते भूमिरतिपूता	१००
अत्र वसवस्ते वायुसख हस्ते	१००
अत्र सशरीरे मूलशिखिरूपी	१०२
अत्र हृदि राजन् राजिस नराणाम्	१००
अथवा भगवन्निराकृतिस्त्वम्	१४
अदृष्ट एकराडूर्ध्वः	३७
अद्रोघवागसुरहा	४०
अध्यक्षपरोऽयं साक्षादिव वादः	२६
अनवद्यः सम्भृताश्चो	४५
अनिशमपि विनमदलिवलिते	१२८
अनुग्रहकृते सदाप्यभिमुखी	६९
अनेकपदनामानि	४६
अन्तर्बिहरपि व्याप्तो जगदिदम्	६६

अन्तर्यश्च बहिर्विधूततिमिरम्	8
अन्नानि कृशानौ जुह्बत्वदरिद्राः	११०
अन्यप्रमृदितं स्वं देशमवितुम्	25
अपरीतः षाळपश्चाद्	४४
अपि नि ष्करुणस्य मानसम्	१३
अभयवरवतः पाण्यो-	१२
अभिनेता स्पार्हराधाः	४०
अभिमतासये विफलतामिता	५९
अभृतितुम्बुरुप्रभृतिगीत ते	५८
अभ्रे ये मरुतः शुभ्रे भूभृति ते	२५, १२७
अभ्रे राजति यो बिभ्राणो भुवनम्	२४, १२७
अभ्रे विचरन्तं भान्तं निनदन्तम्	१६, २७
अमत्रो मित्र आकाय्यः	४५
अमरराज मे त्रिमलवारणे	<i>୦୦</i>
अमर्त्यः स्वायुधोऽशत्रु-	४०
अमृतमयूखं मुकुटमनर्घम्	१४, २१
अम्ब पाहि मां दम्भतापसि	১११
अम्बराणि हरिदम्बरादहम्	9
अम्ब संस्तुते जम्भवैरिणा	১११
अयमतिमत्तैः करिभिरजय्यम्	७९
अयमधिनाथो भवति बलस्य	১৩
अयमिहाश्रितो भयहरेन्द्र ते	<i>୦୦</i>
अयि विचिन्तय स्ववपुरुत्तरम्	१२४
अरुणधरित्रीधर हर दूनाम्	१५, २२
अरुद्धगमना विशालनयना	६९
अर्धं सुरगिरिधनु षो दैवम्	११६
अवयाता दुर्मतीनाम्	33
अव्यक्ताद्यत एतद्-	१२०
अव्यय माधव अन्तविवर्जित	८९
अष् ।।ह्ळोऽरीह्ळ आदर्ता	४५
अष्टौ ते तनवः त्रातर्विश्वमिदम्	१२६
असावपि मनस्यपारयशसा	७१
असि भुवि भव हव्याशी	१२
असि सितशैले हर हतगात्री	२२

श्लोकसूचिका	१३१
असुरिधपिण्डं तटिदिधिभूतम्	১৩
असुरुचिपद्याभूतं दैवम्	११५
अस्तगिरिस्थितभास्करलोहित-	९०
अस्ति करमाली कोऽपि दिवि राजा	९८
अस्माकमाकुलं पापैः	११
अस्मि तव दास्ये सञ्चर मदास्ये	९८
अस्मि न समर्थो यज्ञमयि कर्तुम्	99
अस्य नामसहस्रस्य	४६
अहङ्कृतिमहाकवाटरहितम्	৬१
अहङकृतिविकृत्ययो विरचित्	७१
अहमथ स्तवे ततमनोद्रवे	६०
अहमिति स्मृतेर्व्रज जनिस्थलम्	१२२
अहमि योऽन्तरस्तममलं हृदि	8
अहरहोऽम्ब ते रहसि चिन्तया	११८
आ	
आकाशगृहाणामात्मासि सुराणाम्	११०
आकाशामलगात्रं दैवम्	११६
आक्रम्य सकलं भान्तं बहुफलम्	१८, २८
आत्मज्योतिरिदं मे	१२१
आत्मा च जनको राजा च जगताम्	६७
आत्मानं जगतां राजानं पितरम्	१२५
आत्मानमुताहो तातं खचराणाम्	१६,२६
आत्मा मरुतां त्वं कैरप्यसि गीतः	१११
आत्मा मरुतां त्वं गीतः पृषादश्वः	१११
आत्मैव लोकः सकलोगहीया-	६१
आदिनारि ते पादपङ्गजम्	११७
आधारे खलु यस्मिन्	१२०
आधारे धृतमूलम्	१२१
आमन्त्र्य गौरोमुखंगन्धवाह-	9
आर्तजनपक्षं रक्षककटाक्षम्	७४
आलम्बेन विहीनं व्योमाभं परिपूर्णम्	१२२
आश्लिष् य पीयू षमयूखरेखाम्	۷
आविश्य विभो माम्	१०९

आशरनाशन आदिविवर्जित	१८
आह्वयति भानुं प्रातरशनाय	99
_	
₹	_
इतीयं सप्तिर्नाम्नाम्	30
इदं सहस्रमिन्द्रस्य	४६
इन्द्रं प्रभजन्तामेतास्तनुमध्याः	१०९
इन्द्रमुखामरबृन्दसमर्चित	28
इन्द्रस्य दृष्टिः सरतादितो नः	६५
इन्द्रो देवतमोऽनीळः	33
इन्द्रो विजयते देवः	४६
इन्द्रो वेदविदां भाष् ॥यां सपरः	१२६
इयमखिलाभ्यो बहुतरलीला	२३
इष्ट्राहस्त इष्टां दाता	४२
इह तव महिष्शिषेनु-	१२
र्म	
२ ईश्वरसन्नुत ईतिभयापह	८९
इश्वरसंतुरा शतम्यापरु	57
3	
उक्तं सूक्ष्मतमं द्वेधैकं परमम्	२३, १२५
उग्रतरनादं दीप्ततरभासम्	20
उग्रमपि दक्षं भासुरकटाक्षम्	७४
उग्रो गोपा उग्रबाहु-	४०
उदितविरोधास्वयुतभिदास <u>ु</u>	१५, २१
उद्दीप्यत् किरणं चित्रं श्रीशरणम्	२३, १२५
उन्नतमानस उच्चपदप्रद	25
उपहतुः कल्मलीकी	३०
उमावपुः सौरभमुद्गिरन्तो	۷
-	
ক	
ऊर्जो नाशित शात्रवसञ्चय	ዖ১
ऊर्ध्वं भासि हिरण्मयाङ्गसकल-	१९

	
ऋग्मियोऽर्वा रोचमानो	३७
ऋग्मीदधृ वानुष्वीजाः	36
ऋणकातिर्गिर्वणस्युः	<i>३७</i>
ऋणयाः सहसः सूनुः	36
ऋतज्ञकृतिभिः सदापि विनुता	६९
ऋतविलोकने वितनुताद्बलम्	49
ऋतेजाः सक्षणिः सोम्यः	36
ऋ वोरायोऽवनीराजा	<i>३७</i>
ऋि।जनसन्नुत दिव्यकथामृत	८९
凝	
ऋृकारप्रिय ऋक्षगणेश्वर-	९०
ल	
लतकसमर्चित काङक्षितदायक	९०
लॄ	
ू लृवल्लोकाचारसमीरित	९०
£ ·	·
ए	
एकमनोमुनिमानसगोचर	९०
एकममृत त्वां प्रातरिप सायम्	99
एकैक इनः स्यात्	२६
एकोहव्यः सनादारु-	४५
एको रसः सर्वरसानुभूतौ	६४
एकं वक्त्रमुमाङ्कवासविरहः	7
एकः स तिसॄणामस्थूलतनूनाम्	१०८
एतन्मण्डलमतुहिनभानो-	888
एताः कवीनामधिपस्य पूताः	६५
एतानि विकुर्वन् भूतानि स पाकः	१०५
एवं गुणवशादेकस्य बहुता	१७, २८
एषा हत्वा निशाटानाम्	, ५८ ८६
Z=1 6(41 1 1/1101.11d	८५

ऐ	
ऐरावतकरसन्निभदोर्बल -	९०
र्राजराकात्रमपाजल	70
ओ	
ओङ्काराम्बुज वनकलहंसक	९०
ओङ्कारार्थमुपादिशो भगवते	3
जाङ्गारायमुगापरा। मगयरा	*
औ	
 औन्नत्याश्रय संश्रितपालक	९०
	3 -
क	
कथयतां मनः कथमगोचरम्	49
कथया निजया कलु षं हरता	१
कन्यामिवास्मभ्यमुदारशीलाम्	८२
कन्या शीतिगरेरियं सुललितै-	) १
कबिलतं मनस्तव विभो हृदा	4
कमलावल्लभ कमलविलोचन	98
करणशक्तिवित्कृतिष् राजते	१२४
करणे सर्वसौख्यानाम्	११
करारविन्दे गिरिशस्य खेलन्	9
कर्ता च जगतां धर्ता दमयिता	७३
कर्ता भुवनानां भर्तापि च हर्ता	१५, २५
कर्तुं काव्यानि नव्यानि	११
कर्तुं भुवनं वाग्भर्तुं भवभाते	१६, २५
कर्तुं स्वरतीदं भर्तुं प्रविभाति	२५
कविता निरङकुशतया प्रवर्तते	८०
कश्चन दक्षिणनयनं भर्तु-	११२
काचन रुचिस्ते भर्गसुत पूता	१०२
काञ्चनाक्षमु ष्णरिश्मजालया	११३
कामविरोधि कलत्रं दैवम्	११७
कारुधायाः कविवृधः	३ ६
कार्यत्रिकमेतत्कर्तुं बहवो नो	२६
कालोऽयमनादिः सूर्यादिप पूर्वः ।	१०७
किङ्करीभवत्सुरविलासिनी	१२०

श्लोकसूचिका	१३५
किं घोषां कुरुषो द्वारि	१०
किञ्चिदस्त्यधरे स्त्रीणाम्	११
किं नु संलपिस शैलकन्यया	१०
किं नु सुकृतादी किं दुरितखादी	હવ
किं यागैरतिदारुणेन तपसा	२०
कुण्डलीपुरीमण्डनं महः	११७
कुण्डलीपुरीमण्डनायिता	१२०
कृण्वन्नकेतवे केतुम्	४२
कृपाझरगतिप्रभावमतुलम्	७३
कृष्ण जनार्दन कृष्ण जनार्दन	८९, ९५
केचित्पशुपतिम्	२८
केचिद्योगविदां पुरःसर इति	२
केवलं दशा पश्य रेणुके	११९
केवलं पदोः सेवकोऽस्मि ते	११८
के षाञ्चित्स हिरण्मयो मतिमताम्	१८
को मे पुत्रः का मे जाया	୧୬
कोऽयं पुत्रः केयं जाया	९६
कौलाचारिष्गु माद्यद्वेवम्	११७
क्रान्त्वा जगदिदं सर्वं स्थिरचरम्	६७
क्ष	
क्षपावान्कौशिकः कारी	३६
क्षयितनिशाटक्षान्तिगुणाढच	९४
क्षितिहृदये वा विलसित नित्यः	२२
क्षेत्रे क्षेत्रे बहुशोऽन्विष्टम्	११२
क्ष्मार्केन्दुपतिभ्यः त्रिभ्यः पुरुष्ोभ्यः	२६
অ	
खरमुखदानवसैनिकखण्डन	९१
खेलत्खगवर्गं तारासुमचित्रम्	८३
खे वायुमनन्तं रुद्रं निनदन्तम्	१०५
ख्याताऽमितवीर्यो धूताखिलवैरी	१०४

ग	
गणपतिकविना रचितं स्तोत्रम्	کک
गणपतिपण्डितरचितं स्तोत्रम्	98
गणपतिसेवित गुणगणसागर	98
गणराण्मुखसूरिसभागुरुणा	१
गत्वा तिष्ठति ना	२३, १२५
गमय मस्तकात्कुलगृहानलम्	१२३
गर्भोऽसमष्टकाव्योयु-	४४
गाणपतमग्नेः सर्वजनहृद्यम्	१०१
गाणपतमेतद्गीतमतिशुद्धम्	१०४
गातारं गणपं गायत्रेर्मुकुलैः	१२७
गायत स्तुताद्रियध्वमाश्रयध्वमुत्तमं	११५
गायत्रमनघस्तोत्रं गणपतेः	79
गिरमिमामहं त्रिदशभूपते	६०
गीताः कविराजा	१११
गूर्तश्रवा विश्वगूर्तो	39
गृणत्सदवनप्रकारनिपुणा	६९
गोपायसि विश्वम्	१०६
गौरोऽयं गगने	२४, १२७
घ	
घटिकाचलमालयमादधता	८४
घटिकाचलवासिनमीशमजम्	८४
घटिकापर्वतवासि नृकेसरी	99
घु ष्यन्नसि रुद्रो दीप्यन्नसि शक्रः	११०
घृ ण्वोजा अविताधीनाम्	38
ঙ	
ङः प्रत्येकं न यथा वाक्ये	98
च ्र	
चक्षुर्मम शिवः श्रोत्रं मम शिवः	79
चतुरविरोधिव्रजहतसाराम्	१५, २१
चतुरास्यस्त्वञ्चक्रधरस्त्वम्	८८, ९६

श्लोकसूचिका	१३७
चतुरेण चलेन्द्रियनिग्रहणे	१
चत्वारि वपूंिष प्राहूर्मुनयस्ते	, १०६
चन्द्रबुध्नश्चर्षाणिप्रा-	, , ३६
- २,५	98
चरणमम्ब ते चरतु मे हृदि	१२०
चरणमम्ब ते यो निष्वेवते	११८
चरणागतान्परमसात्विकानश्	82
चरणानतानखिलदेवयूथपान्	८१
चलतमं मनः प्रशममेति नः	१२३
चालकमवनेः शक्त्या दैवम्	११६
चिरादविजयं सदापि सभयम्	७०
चोदप्रवृद्धो विश्वस्य	39
ন্ত	
छलयुतदूरचलाचललोचन	९१
ज	
जगतीवल्लभरूपपरात्पर	९१
जगदयमेतत्प्रभवति भर्तुम्	১৩
जगदहं परः स्फुरति मे त्रयम्	Х
जगदिदमतिदौर्गुण्यम्	१२
जगदेतदनारतं पचन्तम्	१३
जठरं समये परिपूरयता	१
जननक्लेशं मरणक्लेशम्	୧୬
जननमृतिरहितजनविनुते	८२१
जनयन्ति ह्रियमेव	9
जननि कुण्डलीपुरनिवासिनि	११९
जन्मस्थानमवाप्य गुप्तमहमो	γ
जयति कस्य वागमलदर्शना	49
जयति विवस्वान् दशशतधामा	११३
जयति वृत्रजिज्जयति वज्रवान्	42
जयतु शक्रगा जयतु भास्वती	49
जलाष् भे षजो भूरि-	३०
जागृविर्जगतो राजा	४४

जानामि मरुत्त्वन्	७९
जिष् णुस्तस्थु ष ईशान	४१
जैमिनिमुख्याः कर्मफलं त्वाम्	ک
जैमिनिमुख्याः कर्मश्रौतम्	९६
ज्येष्ठराजो जीरदानु-	४२
ज्येष्ठो जनानां वृष्णभो	33
ज्योतिरिह सूक्ष्मज्वालमितदीसम्	१०१
য়	
ज्ञात्वा तत्त्वमसङ्गा	१२१
ज्ञानं भाति परोक्षम्	१२२
ज्ञानाकारं तेजः	११२
झ	
झङ्कारध्वनिकारिमधुवृत-	९१
অ	
्राक्षरसंयुतजाधात्वर्थे जाक्षरसंयुतजाधात्वर्थे	९२
ट	
टङ्कारध्वनिकारिधनुर्धर-	९२
ਰ	
ठिमिति मनुं वा समिति मनुं वा	९२
ड	
डमरुकरेश्वरपूजितनिर्जित-	९२
ढ	
ढक्कावाद्यप्रिय भयवारण	९२
ण	
णटधात्वर्थे पण्डितमण्डित-	९२

त	
तं गणपतिं यो विस्मरित लोके	१०१
तं दशशताक्षं शीतलकटाक्षम्	७४
तं पुरु षमीडे स्तुत्यगणलक्षम्	७४
तं पु ष्करगुणं गायन्तु बहवः	१७, २७
तं व्योमचराणां जीवं पवमानम्	१६, २६
तित्कल प्रभवित क्षिते-	१०
तत्र बलमुग्रं शत्रुमदहारि	७४
तत्र वरलक्ष्मीः सन्ततमशून्या	७४
तत्त्वमसीति व्याहतिवाच्य-	99
तत्त्ववादिनः सत्त्वशालिनि	११९
तत्त्वसमूहादुपरि लसन्तम्	८८, ९६
तद्भह्म प्रणवाख्यं	१२१
तद्भागधेयमसमानमनेकमौनि-	ξ
तनयरोदनं श्रवणशालिनि	११९
तन्नमत वाचो दैवतमुदारम्	१०१
तरलतारया जलजदीर्घया	११९
तव कृपाकरस्तवविधौ रमे	५९
तव गरलवतः कण्ठा-	१२
तव गुणादिकं भुवननाथ मे	५९
तव च ममापि च भेदाभावम्	90
तव तनुर्ज्वलत्यनघ विद्युता	4
तव मन्त्रमुदीक्षते मनश्चेदचलम्	१४
तव स्मरणतो विशुद्धमनसि	७०
तस्य जगदर्थे सर्वमपि कार्यम्	७५
तस्य वरभासा सन्द्रवति शीर्षाम्	१०२
तस्य शक्तिररिलोकदुःसहा	१०
तस्य स्वराजः सहजं चतु ष्कं	६४
तस्यैव गगने प्राणस्य चरतः	१७, २८
तारं मदनारिं प्राणं पवमानम्	१०६
तारः सकलविज्ज्योतिश्च विततम्	६७
तारः स गगने न त्वेव मरुताम्	१७, २८
तारानन्दनियुक्तः प्रीत्या तस्य मतेन	१२२
तारासुमचित्रं खेलत्खगजालम्	१०९

ताराह्वयवपुः शम्भोरभयदम्	१७, २७
तिमिराणि न केवलं वचोभिः	4
तुविनृम्णस्तुविग्रीव-	३६
तुविशु ष्मस्तुविद्युम्न-	3 <i>६</i>
तुष्टिं बहुवित्तां स्वाराडनियत्ताम्	७९
तूतुजिस्तवसस्तक्व-	38
ते ष्वन्यतमं यत् कार्यिन्नकहेतुम्	२६
ते ष्वपि दिवो भूनाथ तव दक्षाः	७६
तोदस्तरुत्रस्तवि षी	38
त्रिदशपार्थिवं हृदय वासवम्	42
त्रिष्]जातस्तिग्मशृङ <u>्</u> गो	33
त्रीणि यः पदान्यजः	११४
त्रैलोक्यपृथिवीसिंहासनपतिः	६५
त्वत्पदमजानन्नप्यज पवित्रम्	७६
त्वत्पदसरोजे यस्य हृदि भक्तिः	१०३
त्वदुपदेशतो गलति संविदा	γ
त्वमजर मरुतामात्मा	१३
त्विय हेलयेतरमतानुयायिभि-	८०
त्वं खलु मघोनो धूतसुजनार्तिः	१०३
त्वं पचनकारी भास्युदरभाण्डे	99
त्वां तमहमर्थं यः स्मरति नित्यम्	99
त्वां प्रचक्षते सदयवीक्षिते	११९
त्वां भजति गाढप्रीतिरतिशस्ता	१०३
त्वामयि भजन्ते भक्त्यतिशयेन	७६
त्वामाह स रैक्वः संवर्गमनन्तम्	११०
त्वे षनृम्णस्त्वे ासंदक्	38
थ	
थूत्कारानिलवेगनभोग-	९२
द	
दंसनावान्दिवः संम्राड्	४३
दक्षाय्यो दस्युहाधृ णुः	XX
दम्पतिविहारः शीतशशिखण्डे	१०१

ध	
धरणीतनयाजीवितनायक	९३
धरणीधरजाङ्कमपि त्यजता	२
धर्ता धनानां धातॄणाम्	33
धर्ता सुकृतानां हर्ता दुरितानाम्	१०४
धर्मे नाशमुपागते त्रिभुवने	3
धवलाकृतिरुच्यसेऽङ्गकैश्चित्	१४
धाता भुवनानां नेता त्रिदशानाम्	१०९
धृ विर्दमूनास्तवस-	88
ध्यायति सदान्तर्योऽग्रभुजमेतम्	१०२
धुवस्मृतिधरे मिय स्तुतिकरे	७२
न	
न करुणा गुणस्तव विदां पते	X
न कोऽपि मनसो गुणः सुजनपा	६९
न त्वं यदि रोद्धा वृत्रः परिभूय	१०५
न पथ्यति गिरां विलासमतुलम्	७१
न पश्यति तपो न पश्यति गुणम्	%
नमतामतिभक्तिमतां निधिना	8
नयनदृश्ययोर्गगनमन्तरम्	१२३
नरकामानामयमिह राजा	११२
नरपशूनिमानहिम ताडयन्	4
नरमनोरमाः कविपतेरिमाः	ξo
नरलोकदुर्विदबलस्थलाकृते-	८०
नरसिंहपदाम्भोजभ्रमरायितमानसम्	८६
नरसुरदैत्यान्वितमपि नूनम्	১৩
नव्यो निधाता नृमणाः	४१
नाकं त्वमरक्षः पाकं युधि जित्वा	१०५
नात्र नाम्नः पौनरुक्त्यम्	४६
नादान्तविभास्यं वेदान्तरहस्यम्	१०५
नान्यानि किल त्वद्रूपाण्यखिलानि	१०८
नाभेत्स्य इमं चेद् वृत्रं दिवि वीरम्	१०६
नाम तु रामेत्यमलमिदं ते	کک
नामामे षां छान्दसत्वात	3X

नारायण माधव केशव	93
नारसिंहिर्गणपति-	Ę
नास्ति वपुस्ते नास्ति तवाख्या	८७, ९६
नास्ति शरणं मे कोऽप्यवनिपृष्ठे	९८
नास्त्येतस्य वपुर्वस्त्ये क्वापि न सः	२३, १२५
निजचितिस्मृतिर्यदि न विच्युता	१२३
निजविलोकितं यदि निभाल्यते	१२३
निजविष् ।यपरं वित्तं शिवचरणपरं चित्तम्	१२
नित्यं च भुवनव्यापाररसिकः	६७
नित्यं स्वरित यो व्याप्याभ्रमखिलम्	१७, २७
नित्याध्वग कर्तुं श्रान्ते परिहारम्	११०
नित्योऽपि लसितो लीलार्थवपु षा	६६
निमेघमानो नर्यापाः	४१
निरतिशयनिखिलसुखनिलये	१२८
निर्गुण निष्कल नित्य निरञ्जन	८७, ९६
निर्जरस्तुतिकथाप्रसङ्गतो	9
निर्जितजराधिं निर्दिलितरोगम्	१०३
निर्जित्य समस्तान् भावानपि जिष्णो	७९, १०६
निशितया धिया हृदि निभालनम्	१२२
निःशेष् ॥भिः सहितम्	११३
नृचक्षाः सहुरिः स्वर्वित्	४२
नेता मम शिवस्त्राता मम शिवः	79
नो केवलमर्के पिण्डेष्ाु च तातः	१०८
•	
Ч	
पक्वसुकृतादि यत्र सविचित्रः	७५
पप्रिः प्रचेताः परिभूः	38
परदेशिनेव धवलेन वाससः	२
परमपावने स्वविष् ायावने	Ęο
परमविदुस्त्वां पावकमवनौ	११३
परमशक्तये स्ववपुरर्प्यताम्	१२४
परमेश्वर वरपक्षिकुलेश्वर	93
परिजनो भवाम्ययि महेन्द्र ते	46
परिणीतिगृहे महेशपूर्णे	१३
- 4	* *

परितो व्योम्नि निराकृति दैवम्	११६
पश्य देव सकृदेतमर्भकम्	9
पश्यद्वा विष्योघम्	१२१
पाकः प्रभुरेव प्राणांश्च विकर्तुम्	१०५
पाता भुवनानां धर्ता जगतां नः	२५
पाता भुवनानां धाता च विधाता	१५
पापतितखादी यत्र स कृपावान्	७५
पाप दूरिमतो याहि	११
पायान्मामभितस्तिष्ठन्तं तपसि	१२७
पारिजातमहेशाङ्घी	११
पारे स विगुणो लोकेऽत्र सगुणः	६६
पार्थिवविभूतिस्त्वं पचनकारी	99
पावक यदास्ये भासि मनुजानाम्	९८
पावक वसुस्त्वं ज्वालशतमाली	९८
पावनकटाक्षेः संशमय पापम्	७६
पाष् ॥णसत्तेव विनैव बोधम्	६२
पाहि त्रिदशानामीशान कृशान्नः	१०८
पाहि मुञ्च वा पादपङ्गजम्	११८
पाहि वा पशुपते जहीहि वा	१०
पिण्डे प्रतिबिम्बीभूतं पुरुहूतम्	१०८
पीठमधिरूढं मूलसरसीजम्	१०२
पुत्रमात्मनः पुण्यकीर्तने	११८
पुरजित ईडचं विलसति गुर्व्याम्	२२
पुरुदत्रः पितृतमः पुरुक्षुर्भूरिगुः पणिः	३६
पुरुनृम्णः पर्वतेष्ठाः	३५
पुरुप्रशस्तः पुरुकृत्	38
पुरुशाकः पाञ्चजन्यः	३५
- पृतनाष्गाड् बाहुशर्धी	३५
पृथिव्या वृष्पभः प्रतः	३६
- पृदाकुसानुरोजीयान्	४५
पो षविधाने शीतं दैवम्	११६
प्रकल्पः सत्त्वानां केतु-	30
प्रकृतिस्वयंवरपतेर्यस्य	b
प्रज्ञामु षसं तां ज्ञं चाजितसूर्यम्	१०५

श्लोकसूचिका	१४८
प्रतिभये गदे प्रतिभटे पटौ	1010
प्रातमय गर्द प्रातमट पटा प्रतिरूपः परोमात्रः	<i>୬</i> ୬
प्रातरूपः परामात्रः प्रतिवदेनं मे वरद दासताम्	38
	کې ۶۲۰ ک
प्रत्यु णांशुतया तन्वा बिम्बितया पुरुष्टु पुरुष्टु पुरुष्टु विदुन्ने	२४, १२६
प्रदुष्टजनता मदोद्धतिहते स्वर्मानिक के कीले	<i>\$</i> 2
प्रभङ्गीमहि षो भीमो	34
प्रभुमिह सन्तः प्रतिखगगोलम्	23
प्रयज्युः पावकः पू षा	<i>३५</i>
प्ररिक्वा प्रदिवः पूर्वः	३५
प्रसरतादितः शुभविलोकितम्	8
प्रसिद्ध्यति न चेत्तदिन्द्र विगुणम्	७२
प्राक् सर्गतो नि ष्कल एक आसीत्	६१
प्राणं प्रणवं च ज्योतिश्च विसारि	१०७
प्राणं प्रपञ्चस्य समीरमीडे	८२
प्राणमुज्जहार दैत्यवक्षसो विदारिता-	११४
प्राणिति भवता	११२
प्रीत्या वसुमती वृत्तानि मघवा	६८
फ	
फणिनायकवर्ण्यगुणौघभृता	१
फालविलोचन पङ्कजसम्भव-	\$3
অ	
बन्धुर्भुवनानां सूर्यस्ततकोर्तिः	१०८
बलरिपुपूजित बलजितदानव	93
बहवोऽवतरा विलसन्तु मधुम्	८४
बहुलयोगिवाङ्मथनतोऽमृतम्	१२४
बहुशतचेटीसहितं दैवम्	११५
बहु शतेक्षणं भुवनसाक्षिणम्	५८
बिभ्रद्भाति जगत्साम्राज्यं गगने	२४, १२६
ब्रह्मप्रियो ब्रह्मजूत <u>ो</u>	३५
<u>ब्रह्मवाहस्तमोब्रह्मा</u>	39
ब्रह्मागुणं गम्यतमं चकास्ति	६२
ब्रह्माहुरिय त्वां मिथ्यात्विय नेदम्	८३

भ	
भक्तिरसिकानां पापततिखादी	७५
भक्त्या तव पुण्यम्	१०९
भगवत्पदमन्यजनासुलभम्	2
भद्रतरमूर्तिं भद्रतमकीर्तिम्	१०१
भरतधरित्रीं भुवननृपालः	१५, २२
भवजलनिधिं गाहं गाहम्	4
भवति निष्ठितो यदि चतु ष्यथे	१२४
भव निष्वेवितो मम सुभाष्वाया	६०
भवभयनाशन भक्तजनप्रिय	९३
भवभीकरवारिनिधिं तरता	१
भव्यं क्रियाद्वो भवमौलिरङ्ग-	9
भाग्यमखिलानां देव तव हस्ते	१०२
भातो गननाग्नेर्यातः पवनस्य	१६, २७
भानुरिप देवो लोकसुहृदेषाः	१००
भारतं न केवलं चतुःसमुद्रमुद्रितं	११५
भावः सनोचेदसतो मितः का	६२
भावेन स प्राणिति नानिलेन	६४
भाष् गामात्रवपुः पूर्वं स्यादवपुः	२४, १२६
भासुरकटाक्षेर्भासयतु मह्यम्	७६
भास्करविम्बे दीप्तं दैवम्	११५
भास्युदरभाण्डे भासि कुलकुण्डे	99
भुजगकङ्कणप्रभृतिसंस्तुते	१२०
भुवनजनककारुण्या-	१२
भुवनं झरैः कतिपयैरावृण्वाना	۷
भुवनत्रयपतिमूर्धजमध्ये	१११
भुवनभूपतेर्भगवतः कृते	ц
भूतत्त्वं तव शैलजात्वमपि ते	१९
भूमिभारवारणाय	११४
भूरिकर्मा भरेकृतु-	३५
भूरिमहिमाढ्यं सन्मुनिभिरीडचम्	১৩
भूष् ोन्दुरेखाकिरणैर्विभक्तै-	9
भोक्ता दिवः पक्तुतमः पृथिव्या	ξX

म	
मङ्गलकटाक्षेः साधय ममेष्टम्	७६
मघवते शचीहृदयहारिणे	46
मण्डलमध्ये यत्तज्ज्योति-	११२
मदच्युन्मर्डितामद्वा	४२
मदस्य राजा सोमस्य पीत्वी-	४६
मधुमुचामृचां परिचयी वृ षा	୦୦
मधुरमम्ब ते चरणपङ्गजम्	१२०
मनसा परिकल्पितानि सन्तस्तव	१४
मनुं तव दिवो महीश जपताम्	७२
मन्त्रेभ्यः सम्भृतं सारम्	४६
मन्थनत आसीदे । इह यज्ञे	১৩
मन्दराद्रिधारिणे महेन्द्रकार्यकारिणे	११३
मम मङ्गलमातनोतु भास्वत्	१३
ममाभिलि ।तं प्रसिध्यतु न वा	७२
मस्तकैतवं वस्तु शाश्वतम् ।	११७
महावीरो महाव्रातो महाय्यः प्रमितर्मही	४२
महाहस्ती गणपति-	38
महिमानमिन्द्र तव भाषि ातुं वयम्	८१
मंहिष्ठरातिरित्थाधी-	४३
मां चरणभाजं पापहरनामा	१०३
मातास्तियानां वृष् भो	४५
माया कल्पितमिदमिखलं ते	۷۷
मायामोहितसकलजगज्जन-	९३
मास्तु वेतनं छिन्नमस्तके	११९
माहात्म्यं तव वक्तु कः पशुपते	१९
मित्र कुरु भक्तिं विश्वयुवराजे	१०२
मित्रं मम शिवो बन्धुर्मम शिवः	२८
मुखरयन् दिशो नुतिरवैनवैः	६०
मुदे सतां कैरवबन्धुमौलि-	9
मुहुर्मुहुर्दिक्षुवमन्नपर्णा	۷
मुहुरपि लोले क्षितिसुरशीले	१५, २१
मूलं तपसां त्वं देवासि ऋष्गाणाम्	११०
मृदुहृदयानां सौम्यं दैवम्	११५

मेयः शिवसर्वो गोलात्मकलोकः	१६, २६
मेयः स च नाकः स्वल्पो नरलोकः	१०९
मे षो महीवृन्मन्दानो	४२
मोदस्य भासो न विनाऽनुभूतिम्	६२
य	
यं तव बलारे पावयति दृष्टिः	७५
यः प्रज्ञानमयो यमाहुरजरम्	१८
यच्चिन्ता स्थिरमुक्त्यै	१२२
यज्ञं जु षाणो यजतो	33
यज्ञवृद्धो यज्ञियानाम्	 9 <i>6</i>
यत् स्फुरणमन्तः स्वस्य धुतपापम्	१००
यतिनामधिपेन कुशाग्रलसन्	?
यत्पूर्वं श्रुतिपारदर्शिधिष्णणो	3
यत्र तव दृष्टिर्वज्रधर हृद्या	७४
यत्र तव पूर्णा दृष्टिरतिभद्रा	७५
यदि न जननी स्तन्यं दद्या-	ų
यदि निर्विबन्धपदवी महागुहा	८०
यदि शशी द्रवेत्कुलशिखित्वि षा	१२३
यद्दीपाद्रमणाख्याद्वचासं गाणपतीष्रु	१२१
यद्धन्ति च्छविजालैरज्ञानां तिमिराणि	१२१
यद्धचानेन भवन्ति स्वात्मानन्दिनमग्नाः	१२१
यद्यप्यखिलानामात्मा गुरुरीशः	२७
यद्यप्ययि दिव्यो गुप्तस्तव वे षः	११०
यद्रोदिति वियद्देशेऽनवरतम्	१७, २७
यमुनातटिनीवरतटविहरण	९३
यश्चागुणो यः सगुणश्च देवो	६२
यस्मिन्मनः पथं याते	८६
यस्य परु षाद्महास-	9
यस्य स्मरापराधादुज्झितनिद्रे	₉
यस्यार्धमखिलं व्याप्तस्य भुवनम्	६७
याचकः पदसरोजिकङ्करो	१०
याचकः सुतो भजनमीप्सितम्	११९
यातायातविहारेराधारेषु च शीर्षो	१२२

७८

व

वज्रधरकीली भाति भुवि पाता

वज्रप्रहरणं विश्वस्य शरणम्	६५
वज्रस्य भर्ता वार्याणाम्	88
वज्रहस्तचर्षाणीनाम्	४०
वन्दारुजनता मन्दारविटपी	६६
वन्दे श्रीरमण राचार्यस्य पदाब्जम्	१
वरूता मधुनो राजा	४५
वरेण्यो विश्वतूर्वात-	88
वसतिं कुरुषो घटिकाद्रिवरमृ	८४
वस्तुस्वरूपं परमः प्रकाशो	६३
वाक्यकृत्सुतः पितुः	११४
वाचमधितिष्ठज्ज्योतिरपि भौमम्	९८
वाचा नव्यविदामध्यक्षः सपरः	58
वाचि मम दिव्यां धेहि निजधाटीम्	१०४
वाजिनेयो वाजसनि-	88
वाणी मम शिवः प्राणो मम शिवः	79
वातस्तव वीचिर्विद्युत्तव कायम्	१११
वातोऽस्यधिभूतं शक्रोऽस्यधिदैवम्	१११
वामार्धाधरदंशनवलितायाम्	9
वारणमुखो मे वारयतु कष्टम्	१०३
वालिविनाशन वारिधिबन्धन	88
विक्रम्य विधुन्वन्वक्रांत्समरेष्ाु	१०४
विग्रो विभीष् ाणो वह्नि-	39
विचियष्ठो वज्रबाहु-	४१
विचिन्तयन्निवाभेदं श्रीरामनरसिंहयोः	८६
वितन्तसाय्यो वाजानां	88
विदधातु भद्रमपवारयत्वघम्	८१
विप्रजूतो विप्रतमो	39
विभूतद्युम्न आचक्रि-	88
विरप्शी वीळितो विप्रो	35
विशदहसिते पूर्णा	ξ
विश्वप्रियमेकं प्राणं पवन त्वाम्	८३
विश्वस्य निदानं विश्वातिगमानम्	१०७
विश्वानरो विश्वरूपो	33
विश्वानि चक्रिर्विश्वस्मा-	33

श्लोकसूचिका ————————————————————————————————————	१५१
विश्वारम्भं विष्णोर्नामा-	९६
विश्वाष् ॥ड्वंसगोवस्या-	४१
विश्वोपकाराय विभोर्निदेशा-	८२
वि षयवर्जनाद्विष् ायिणि स्थिरे	१२३
वीरेडपि गुहावास्येव सततम्	८३
वीर्ये सकलं त्वद्देवेश्वर नूनम्	१०६
वृत्तीः परिभूय श्वभ्रे विचरन्तम्	८३
वृत्रमिय भृन्दन्नुत्सृजिस नीरम्	୧୯
वृद्धोपि युवकः सिद्धोऽपि रसिकः	६६
वृष् ग्रभर्मा विश्वानि विद्वानादर्दिरस्तवाः	38
वश ाजूतिवर्श राथो वश भान्नो वश क्रतुः	४०
वेदचोरमाशरं विमथ्य सोमकं पुरा	११३
वेदादिमनादिं तारं प्रणवाख्यम्	१११
वेदान्ते ये निष्ठितमतयः	ک
वेधाः सुधन्वा क्षिप्रे षु-	<i>3</i> 0
वैभवशाली दीधितिमाली	११३
वैराग्यं तव वित्तमस्तु करुणाम्	3
व्रतेर्न विविधेर्न पूजनशते-	६८
व्यक्तेतरशब्दान्नैव प्रणवोऽन्यः	१०७
व्यासो दिवि सतश्चिद्विह्रिरतुलः	१८, २८
श	
शक्तिरितिनाम्ना ये बहुलधाम्ना	७५
शक्त्यासौ भुवनं सृष्ट्वा पातुमिदम्	१२६
शक्रः शुभवित्तां लक्ष्मीमनियत्ताम्	१०५
शङ्करकोर्त्तित निजनामामृत-	९४
शतमूतिः शर्धनीतिः	36
शम्भोः केशे वपु षा केन	११२
शम्भोरम्भोरुहाकारम्	११
शविष्ठः शवसः पुत्रः	36
शान्तिर्नितान्तमधिका	Ę
शास्त्राणि विद्धल्लोकस्य चलने	६६
शीतनगजायाः सूनुरतिहृद्याम्	१०३
शुक्तौ यथा वा रजतस्य बोधो	६२

शुक्रोऽ षाह्ळो यज्ञसाध-	<i>3</i> 0
शुचितरहदयाङ्गारो	१२
शुद्धस्वरूपे न रसान्तराणाम्	६३
शूरः शिप्री सहस्रोतिः	ک ξ
शैले शैले विहरद्देवम्	११६
श्रवणशक्तिविच्छ्रुतिष्] न स्खलेत्	१२४
श्रियमातनोतु सुकृतम्	\oldsymbol{\text{\tin}\text{\tetx{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\texi}\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\texi}\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\text{\texi}\text{\text{\ti}\tint{\text{\text{\texi}\text{\text{\texi}\tint{\text{\texit{\text{\texi}\text{\text{\texi}\text{\texi}\text{\texit{\texi}\tex{\text{\texi}\text{\text{\texi}\text{\texi}\text{\texit{\texi}\t
T	
षड्गुणमण्डित षाड्दो षापह	68
स	
सकलदर्शिनीमतुलसारया	५९
सकलबुधौघे विफलविधाने	१४, २१
स क्रतु । होता विप्रमुखवासी	\$2
सखा मुनीनां जनिदाः	४५
सङ्घ णिवशाद्राजत्यलमयम्	२८
सच्छक्तिरभाणि प्राणः परमस्य	१०७
सतां मतिमतां यदिन्द्र नयनम्	90
स तुहिनरोचिःशकलकमस्ते	२२
सत्ता च सन्वाङमयमुद्गतं चेद्-	६४
सत्ता विभा नादपरा न काचित्	६३
सत्यं दुकूलं परिदेहि वाणि	८२
सत्यं वद महावीर	८६
सत्यः कोऽपि शिवो	२३, १२५
सत्यशु मः सत्यसत्वा	₹७
सत्वासुशिप्रः सुक्षत्रः	४१
सदय सदाशिवपूजितपादुक	98
सदलङकृतियुक्तया सुकान्त्या	१३
सद्वचापकशक्तिं प्राणं कथयन्ति	१०७
सनकसनन्दनसंस्तुतचरितम्	८७
समन्तुनामा पुरुध	४३
सम्राट् पृथिव्या ओजस्वान्	४४
समवलम्बते तव पदाम्बजम	50

सूर्यस्य भासा प्रतपन्नभस्तो	६४
सूर्यादिग्रहभासां यन्मूलं घनतेजः	१२०
सेवकपातकशमनं दैवम्	११५
सोऽणुः स्यादणुतो धातै षां जगताम्	२३, १२५
सोमं पीत्वा पुष्टं दैवम्	११७
सोऽहं जातो रमणभगवन्	६
सौरं मण्डलमुज्ज्वलं तव तपः	१८
स्तुतिरसौ लसद् बहु दयारसम्	६०
स्तूयन्तां सुहृदः सर्वे सर्वविदः	२५
स्तोत्रे स्तोत्रे मधुरं दैवम्	११६
स्थलमिदमच्छिक्षितिधररूपम्	22
स्थाता सचेताः सदिवः सुदंसाः सुश्रवस्तमः	39
स्थूलाः प्रकाशश्च रसश्च शब्दः	Ę3
स्पड्विहायाः स्मत्पुरन्धि-	४२
स्मरजितो यथा शिरसि जाह्नवी	११८
स्मरणसर्पिष् ॥ कुलगृहे शिखी	१२३
स्मरणे तव सञ्चलन्ति	१३
स्मरत्सु विकसत्स्वमोघचलितम्	৬१
स्वकीयहृदयं समर्पयित ते	७२
स्वपिवातश्चेकितानः	30
स्वस्य हृदि रूपं त्वामनल लोके	99
स्वभिष्टिः सत्पतिः सत्य-	39
स्विद्यन्ति ते कन्दुककेलिसङ्गा-	۷
स्वेदं हरन्नङ्गभवं गणानाम्	۷
ह	
हर भरतक्ष्माजनवरदूतम्	१५, २२
हर्ता दुरितानां धर्ता जगतां नः	२५
हर्णप्रदमजो वर्षात्वकलु षम्	جر ک
हस्तचतुष्टयभासुरनन्दक	98
हस्तिमुख याचे गाढरसभक्त्या	१०४
हस्तिवदनो ना स त्वमधिदैवम्	१०२
हा तनय हा सुते हा प्रिये	6
हित्वा मानसंशालाम	/.

श्लोकसूचिका 	१५५
हिरण्यबाहुरुर्व्यूति-	Yo
हिरण्यवर्णो हर्यश्चो	४१
हृदयं यद्वज्जीवानां नो	११२
हृदय तेऽणुनः समुचितोऽणुना	১११
हृदिव नराणां सितनगनाम	25
हैमं भूतपते शुक्रुं वा शिव ते	२४, १२७